

EGYENLŐSÉG

A MAGYAR ZSIDÓSÁG POLITIKAI HETILAPJA * MEGJELNIK HETENKÉNT EGYSZER

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, V. LIPÓT-KÖRUT 96. SZÁM
(FÉLEMELET) ** TELEFONSZÁMOK:
SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL ÉS KÖNYV-
KIADÓVÁLLALAT 144—30, NYOMDA 92—70

SZERKESZTETTE 1898-1915
SZABOLCSI MIKSA
SZERKESZTI
DR. SZABOLCSI LAJOS

ELŐFIZETESI FELTÉTELEK: EGESZ ÉVRE
2800 KORONA, FÉL ÉVRE 1400 KORONA,
EGESZ ÉVRE: JUGOSZLÁVIA RÉSZÉRE 800 DINÁR,
ROMÁNIA RÉSZÉRE 600 LEI, AMERIKA RÉSZÉRE
4 DOLLÁR * HIRDETÉSEK FELVÉTELÉNEK
A KIADÓHIVATALBAN: V. LIPÓT-KÖRUT 26. SZ.

Rovás

Egyiptomban nem lehetett kétség, hogy a zsidóság más faj, mint az egyiptusiak. Ezért el akartak menni és az egyiptomi fajvédelem nem akarta őket elereszteni. Ma pedig a zsidók nem akarnak elmenni, bár váltig küldöztetik őket. Tessék most gondolkodni: okosabb lett-e a fajvédelem, vagy ostobább a zsidóság, avagy egészen másban kell a különbséget kutatni akkor és most között?

Kóbor Tamás

Tavaszi ünnep

Irta: Dr. Hevesi Simon, főrabbi.

A tavaszi napsugár mosolyogva játszik és nem tördök azzal, hogy az emberek gyilkos szemmel agyarkodnak egymásra. A természet létre hozza a mérges férgeket is, de azoknak fajtékzása nem akadályozza meg, hogy kitárja a maga nagyszerűségeit, virágfakadást, fényáradást, a tavasz és a meleg diadalát. Így mi sem tördünk azzal, hogy hitványság, fenekedés, gyűlölködés, agyarkodás vesz körül, de örülünk a szent ünnepnek, annak gyönyörűségében, mint éltető napsugárban, megfürdik a lelkünk és boldogok vagyunk, hogy ünnepünk van és amíg vallásos életünk boldogságát átérzhetjük, szinte közömbösek vagyunk a galádságokkal szemben, amelyekkel életünkre, becsületünkre, megélhetésünkre, jogainkra törnek.

Mindennel megvádoltak már minket, azzal is, hogy mi az emberiség bolondító vagyunk, mert mi teremtetük meg a vallást, hogy legsúlyosabb bűnünk a *vallás megteremtése*, a több ezeréves világtörténelmi ámitás és szédelgés, amellyel az emberiséget megtévesztettük, mikor neki vallásos eszmét, vallási mintát és vallási irányt adtunk, amely sémi, zsidó ámitás és szédelgés nélkül a szerencsés fajgermánok, fajtótok és fajgyehek boldogan élhettek volna bűneikben és nem kellett volna érezniök a lelkiismeretnek kényelmellen furdalását.

Akik a vallás ellen küzdenek, azok is azzal akarják a vallást lerombolni, hogy a vallásnak zsidó eredetét hangoztatják. Akik a kereszténység ellen küzdenek, azzal akarják a kereszténységet diszkreditálni, hogy rámutatnak annak zsidó eredetű elemeire. Súlyosan sújt le homlokunkra a vád, hogy mi adtunk vallást és vallási irányt az emberiségnek. És mi álljuk a vádat. Az emberszeretet elvét, a jogtisztelet elvét, az Istenhitet, az erkölcsi felelősség elvét, az emberi szabadság, a testvériség, az önzetlenség, a törvénytisztelet szent gondolatát, hogy mi adtunk az emberiségnek és mi voltunk ezzel az emberiség ámitói és félrevezetői és megfosztottuk a boldog cselekvőket, akik nem szeretnek határokat találni és korlátokat a cselekvés mezején, megfosztottuk a boldog felelőtlenkedés édes álmától — álljuk a vádat és elfogadjuk azt és elfogadjuk ezért jutalomként az ezredéves gyűlöletet is.

Némi szomorú emberbaráti bánatot és csendes önvádat is éreznénk azzal szemben, hogy megfosztottuk embertársaink egy részét a korlátlan cselekvés lehetőségeitől és a fel nem ébresztett lelkiismeret kellemes zsiabatságának kincseitől, hogy a vallás lelki erőiben szabályozót és mérsékelőt adtunk a féktelen indulatok elé — ha nem tapasztalnánk nagy lelki megkönnyebbülésünkre, hogy ime vannak emberek, akiket a vallás, bár ajkukon hordják és elevenen hangoztatják, egyáltalán nem akadályoz kedvteléseikben.

Istenem, milyen kedves és bájos látvány. Lelkes, vallásos emberek szűkebb körei az ifjúság tüzetől hevítve, kisajátítják az egyetemek kapuit és az éjszakai utcát és nem engednek más vallásuaknak még numerus clausus arányában sem teret az egyetemek kapuiból és az éjszaka sikátoraiban, ólmos botot viselnek és igazoltatnak az éjszaka sikátoraiban és az egyetemek kapuiból, buzgók, éjszaka is járnak és hajnalig virrasztanak, teljesítik az állam rendjében rájuk váró hivatást, az igazoltatást — és nem engedik magukat háboríttatni holmi vallásos aggályok, lelkiismereti nyugtalanságok által. Hála az égnek, nincs baj, hiszen sikerült emancipálódni a zsidók által az emberiségre rákényszerített vallási eszme nyugtázó hatalma alól és így az emberi boldogságnak útjában nincsen gát és az emberüldözés, az emberbántalmazás, a jogfosztás édes boldogságát erről az oldalról nem fenyegeti semmi veszély.

Csak mi zsidók ne lépünk erre a térre és ne kövessük ezt a példát, hanem érezzük szent vallásunk tör-

vényeinek, irányításainak és tanításainak kötelező erejét. „Akik bántalmaztatnak, de nem bántalmaznak, akik hallgatják gyaláztatásukat és nem válaszolnak, azok Istennek igaz gyermekei.” Őva intjük a zsidó főiskolai hallgatókat, ne kövessék a rossz példát, ne gondoljanak „retorzióra” — ne sülyedjenek arra a színvonalra, mely verekedéssel akar jogokat biztosítani; az ő jogaiknak fel kell hajnalodniök a magyar értelmiség és közéleti becsület horizontján. Az utcai verekedés nem hősiesség, valamint nem fajvédelem és nemzeti politika, ha az idegen nevű ifju az éj sötétjében vagy a hajnal szürkületében megtámad egy uri magyart vagy egy tisztességes zsidót.

Fel fog ébredni a közélet vezetőiben a meggyőződés, hogy a közéleti emberek és a kormányférfiak nem önmagukért vannak, hanem a köznek javára. A magyar történet ragyogó példáit tárja elénk a közéleti idealizmusnak. Az egyiptomi korszakot Madách az Ember tragédiájában ezzel a röpke igével jellemzi: *milliók egy miatt!* Ez a *jaraónizmus*, amit a történelem és az emberiség haladó szelleme már halálra ítelt. A magyar történelemben Kossuth, Deák, Szilágyi Dezső neve tündököl. Voltak Magyarországon államférfiak, akik a nép boldogságát szolgálták és törekedtek előmozdítani. Ezt akarja a vallás. Ezt tanítja a vallás. Királyok, államfők, kormányférfiak, közéleti szereplők és nagyságok kötelessége a nép javát szem előtt tartani. Az egész népet. A nép egy részét megfojtani, a levegőtől megfosztani nem lehet, mert ez beteggé teszi, szerencsétlenné teszi az egész nemzetet. Kenyér, élet, jog, szabadság nem lehet se párt, se osztály, se felekezeti, se társadalmi csoport vagy réteg kizárólagos tulajdona. Nem lehet azt mondani: a zsidó ne legyen se tudós, se tanár, se orvos, se ügyvéd, se bíró, se államhivatalnok, se városi tisztviselő, se tanító, se iparos, se kereskedő. Az ilyen jogfelfogás, az ilyen állambölcsesség, idegen neveket viselő alfajmagyarak álszentelkedő fajvédelmi önössége és felszínes teóriája, de államfentartó elv nem lehet. Mi jogi és vallási igazságnak tartjuk, hogy a közélet embere az összesség, a nép javát tartozik tekinteni és annak megvalósítását elsősorban a belső békében és az igazság követelésében köteles keresni és mi magyar zsidók ezen az alapon megköveteljük, hogy minden közéleti hivatottságra igényt tartó kormányférfi, bárki legyen az, és minden közéleti tényező tisztelőben tartsa a mi jogainkat, jogunkat ahhoz, hogy felekezeti és egyéni becsületünk a törvény oltalma alatt álljon és ne legyen az uszító izgatás és meg nem szűnő gyanúsítás áradatának védtelen cél-táblája és azt a jogunkat is, hogy gyermekeink élet- és személybiztonsága a törvény oltalma alatt álljon az egyetemek kapuiból.

Elfogadjuk azt a vádat, hogy a vallásnak történelmi népe voltunk és a vallásnak eszmehordozói óhajunk maradni a jövőben is. Hiszünk az Istenben és nem akarjuk elveszíteni hitünket az emberiségben. Miként a tavasz eljön a legzimankósabb, legködösebb, legdidergetőbb tél után, úgy köszönt be a tavaszi napsugárral a mi ünnepünk szentséges, lélekmelengető hangulata, hozva magával az üdvözítő tanítást nekünk. Az Isten lellete száll lelkünkön át, az Isten ígéje és boldogító hirdetése sugárzik lényünkbe. Nem félünk üldözéstől, gyűlölködéstől. Tudomásul vettük a Hagáda szavát, hogy „minden időben felkelnek ellenünk és életünkre törnek, — de az Isten megőriz és fentart minket és megment minket az igazságtalanság és a gyűlölet hatalmától.” Azt a bántalmat, ami bennünket sújt, nemcsak mi szenvedjük meg, hanem azok is, akik támadnak, az az áldás, ami nekünk jut, nemcsak a mienk, hanem meg-sokszorosodva száll vissza azokra, akik velünk dolgoz-ván, nem tagadják meg tőlünk a létnek jogát. Az Isteni kijelentés nem halt meg, mely szerint: „megáldatnak teáltalad a földnek minden nemzetségei és ivadéka.”

Régi peszachi gondolatok

Ira: Yázsonyi Vilmos.

1892. április 8. Vezércikk: „A szabadság útján”...

„... Ma harcra vonul a magyar zsidóság, hogy egyenlő jogot szerezzen felekeztének a nemzet kebelében... A feladat, melyre a mozgalom vezetői vállalkoztak, nem könnyű. Mózes lelkére, a szabadság erőket acélozó szellemére van szükségük, hogy elvégezzék becsülettel, dicsőséggel, sikerrel. Miként Mózes otthagya az udvart, mely előnyökkel kecsegtette és örök hűséget esküdött szegény, elhagyatott felekezetének, mely jutalmat fáradozásáért nem adhatott, — a mozgalom vezetőinek sem szabad törődniük a hatalmi tényezők kényelmével és még önértékük árán is mindenkivel szemben meg kell védelmeznük a rájuk bízott ügyet... A mostani vezérek mögött nem lomha tömeg áll, melyet serkenteni kell, erőszakkal kell a szabadság útjára terelni. A magyar zsidóság tömege munkára, harcra kész, az első hívásra készséges lelkesedéssel csatasorba állott és küzdeni fog, csak vezessék küzdelemre... A mozgalom vezetőinek nem szabad a nyugodt méltóság, a higgadt bölcsesség jelszavával védekezniük, midőn a felekezet bántalma, sérelme erőlyes fellépést követel. A meggyalázást nyugodtan tűrni bűn, higgadtan fogadni az önérték sajnálatos hiánya... Udvarias, engedékeny, diplomátizáló, alkuvásra hajlandó lehet mindenki a maga nevében és saját egyéni dolgaiban, de aki az összesség ügyében szólal fel, az

csak egy irányadó szempontot ismerhet, az összesség érdekét, melyért az apró-cseprő tekinteteket minden habozás nélkül fel kell áldoznia... A magyar szabadelvűség olyan természetű, hogy csak akkor szabadelvű, ha annak kell lennie. A hatalom szívesen nem adja meg az egyenjogúságot, mert ha szívesen adná, saját kezdeményezésére iktatná törvénybe...”

1894. április 20. Ünnepi cikk: „Mózes botja”...

„Mózes varázserejű botjával forrást fakasztott a kősziklából. Ilyen csodálatos erő van a szabadság szellemében is... A közöny, a lemondás, a kishitűség martaléka volt a magyar zsidóság. És ime tette szőlőt, harcra jogáért a szabadság szelleme. Örült vállalkozás, mondták a bölcsek. De a kősziklából forrás fakadt, a magyar Izraelt tömör csatarendbe sorakoztatta a lelkesedés és a bölcsek is kénytelenek voltak inni a forrás vizéből és beállani a csatasorba... Nagy tanulság a politikusoknak, nagy tanulság a magyar zsidóság vezetőinek. Csak az fogja kezébe a vezéri pálcát, aki hisz az eszmék erejében: az ő kezében a vezéri pálca varázserejre kap, érintése forrást fakaszt a sziklából, mozgásba hozza a lomha tömeget. Csak az vezér, aki hitet és haladást hirdet, lemondani, maradni magunk is tudunk...”

Fascizmus és zsidóság

A fascista mozgalmak és az olasz zsidók magatartása.

(Az Egyenlőség tudósítójától.)

Firenze, március.

Anélkül, hogy bármiképen állást akarnék foglalni a hallatlan arányú olasz nemzeti forradalommal, a fascizmussal szemben, fontosnak tartom, hogy néhány érdekes részletet közöljek az Egyenlőség közönségével az olasz zsidóság részvételéről a fascista mozgalomban. Teszem ezt nemcsak azért, mert a zsidóság ujkori történetének egyik különös részlete az, amiről szólok, hanem azért is, mert nálunk ostoba emberek a fascizmust azonosítják az antiszemizmussal. Ez példátlan műveletlenségre vall. A fascizmus: olasz nemzeti forradalom, melynek általános célja Olaszország naggyátétele és konszolidálása. Résztvevői: a lővészárkok ifjúsága (la giovinezza della trincea), a leszerelt tartalékos tisztek és háboruviselt közlegények. Ők azok, akiket Mussolini „Itália új arisztokráciájának” nevezett s akikkel az országot kormányozni akarja. A fascizmus végső álma: a régi Róma visszaállítása, a latin nemzeti hatalom és dicsőség megteremtése. A fascizmus első költője az ókori Róma rajongója: d'Annunzio és a fascizmus jelvényei a római konzuli hatalom jelvényei, a fascesek, a klasszikus vesszőnyalábok. A fascizmus sok front ellen hadakozik. Ellensége a tulzott szocialista iránynak, a sztrájkokkal operáló munkásságnak; ellensége a polgárság öregebb rétegének, mely azelőtt a régi loyális olasz politikát csinálta és „az átkozott Ausztria szövetségese volt”; és ellensége a politizáló klérusnak és a reakciós néppártoknak. (Partito popolare.) A fascizmus tehát:

kommunistaellenes, osztrák-német politika-ellenes és reakcióellenes forradalom. De a fascizmus

nem zsidóellenes mozgalom,

nem csinál antiszemita politikát, nem tűri a pogromjelszavakat, és esze ágában sincs, hogy

más országokban pogrompolitikát csináltasson.

És ahogy ma a helyzet Olaszországban áll, egy harctéren megrokkant olasz zsidó közlegénynek nagyobb sulya lehet a fascista kormánynál, mint egy külföldről jövő antiszemita vezérnek.

Számos alkalmam volt előkelő olasz zsidó egyéniségekkel való tárgyalásra. Nem akarom itt részletesen ismertetni a fascista mozgalom részleteit. Nem lehet célom, hogy lelkesedjem egy olyan mozgalomért, melynek zászlaján a nekünk oly szent és fájdalmas két szó: „Isonzo” és „Piave” mint vezényszó ragyog és amely mozgalom katonai vezére és hadügyminisztere: Diaz olasz tábornok... Ha mégis megemlíkezem itt néhány tényről, teszem ezt, hogy eloszlassak egy ostoba agitációt, mely nálunk éppen a fascizmus jelszavával akar szélsőjobb politikát.

Az olasz zsidó ifjúság kezdetől fogva lelkesedéssel csatlakozott d'Annunzio és Mussolini mozgalmához. A Turinban imént megjelent katonai gyűjtőmunka az olasz zsidók harctéri szerepéről megállapítja, hogy a negyvenezer olasz zsidó számarányát jóval fölülmuló százalékban vett részt a világháboruban. A leszerelt zsidó tisztakar és le-

génység ugyszólván teljes számban belépett a fascista táborba. D'Annunzio híres fiúmei hadjáratához fűződik az első zsidó mártírium a fascizmusért.

D'Annunzio fiúmei harcainak alkalmából a susaki hídfőnél 1921 januárjában nyílt ütközet fejlődött ki az olasz kormánycsapatok és a fascista legionáriusok között. A legionáriusok hat halottat vesztettek. Ezek voltak a fascizmus első mártírjai. A hat hős között

egy zsidó volt, Isaco Mondulfo,

20 éves fiú, ki kezében fegyverrel esett el d'Annunzioért és a fascista eszméért. Az olasz városok kirakataiban ma is ott van a híres felvétel: „D'Annunzio imája a fiúmei koporsók mellett”. A költő-parancsnok mögött ott áll a zsidó egyszerű koporsója, a fiúmei hitközség embereivel... A fiúmei fascista legionáriusok között ott harcolt a velencei zsidó Levinszky is.

D'Annunzio különben, ki Petőfije az új olasz nemzeti forradalomnak, fiúmei uralma alatt megmutatta, hogy nem tűr antiszemitizmust. Éleshangú cikket tett közzé a *numerus clausus* ellen, mely nálunk akkor lépett életbe és különös barátságával tüntette ki

a fiúmei magyar zsidóság egyik vezérét:
Rodolfo Granitzot.

Granitz Rudolf nagykereskedő, ki győri származású és akit 1919-ben Szolnokon a kommunisták börtönre ítélték, mint ellenforradalmárt: *lángoló lelkű magyar zsidó*. Ő volt minden magyar ügy képviselője d'Annunzio előtt, ki rendkívül megszerette és mikor Fiuméből távozott, a fascizmus apostola emlékkönyvét küldött a magyar zsidónak, ezzel az ajánlással:

„A Rodolfo Granitz emule di Kossuth nella amora d'Italia

Gabriele d'Annunzio”.

„Kossuth tanítványának” írja itt a nagy olasz poéta az idegen faj fiát...

D'Annunzio, aki Fiumében elsőnek gyakorolta a fascista politikai hatalmat, megmutatta, mit érez az antiszemita mozgalommal szemben. Egyik fiúmei lap, bizonyos befolyásokra, egy nagyon halk-antiszemita megjegyzést tett a zsidókra a közgazdasági rovatban. D'Annunzio, amikor elolvasta, a telefonhoz lépett, felhívta a lapot. Fiume diktátora kijelentette:

ha még egy zsidóellenes sort leírnak,
a lap megszűnt.

A feketeinges zsidó fascista mártírjuma nem merült ki a fiúmei Mandulfo-esettel.

A modenai tragédiában is zsidóvér
ömlött a fascizmusért!

Modenában a fascizmus utcái harcot vívott a radikális szocialistákkal. A rendőrség eleinte tétlenül nézte a naponta megújuló zavargásokat. Nitti miniszterelnök végre sürgönyileg intézkedett, hogy a rendőrség lövessen. Cameo dr., a modenai rendőrfőnök — ki zsidó hitű! — a kormány parancsához képest aznap délután rálövelett a felvonuló fascistákra. A menet élén

egy zsidó fascista haladt, Immanuele Sinigaglia, a fascista nemzeti zászlóval.

Őt érte az első golyó. Ajkán Mussolini nevével kilehelte lelkét. Temetésén a fascista forradalom összes vezérei megjelentek. A történelem mélyen és tragikusan jellemző fordulataihoz tartozik, hogy a zsidó hitű rendőrprefektust a zsidó hitű fascista lelövése miatt most az új kormány vád alá helyezte.

Ilyen körülmények közt, mikor zsidó hősök öntözték vérükkel a fascizmus eljövendő diadalának alapjait, természetes, hogy a fascista mozgalomba nem lehet antiszemita motívumokat belevinni. A zsidó ifjuság ahogy részt vett a világháború olasz hadseregében, épp úgy számarányán felül részt vesz a fascista hadseregben és fascista forradalomban is. Velencében résztvettem a gettó ősrégi templomában egy esküvőn, melyet a kitűnő Ottolenghi doktor főrabbi végzett. A vőlegény polgári diszruha helyett

fascista egyenruhában állott a chupa alá.

Fekete selyemingben, fekete turbánsapkában, halálfejes jelvénnel, kezében a híres *sacro-manganello*-val (az ólmosbot, melyet Mussolini elnevezett „a szent furkósbot”-nak és mellyel a fascista hadsereg fel van szerelve). Kérdeztem a nevét:

Perlmutternek hívták

a kiváló zsidó ifjút, kit szerettem volna bemutatni a magyar fascistáknak.

De ez a fascista uniformis a zsidó gyermekeknek is igen jól áll. A velencei zsidó hősi halott-emléktábla-leleplezése alkalmából (23 zsidó esett el az Isonzónál és a Piavénál) a velencei *Talmud-Tóra*, vagyis a zsidó népiskola növendékei majdnem kivétel nélkül fascista egyenruhában jelentek meg, ők énekeltek a híres új olasz indulót, a fascista himnusz, („Giovinezza”... „Ó, ifjuság!”) és a jelenlevő olasz tábornok és tengernagy a főrabbi fascista szellemű beszéde után átölelték a zsidó papot.

De például itt, Firenzében, a virágok tündöklő városában sincs máskép. Az itteni hétszázéves zsidó hitközség egyik alelnöke és

előljárója, doktor Phillipson, olasz képviselő: a fascista-párt vezetője

és Mussolini politikai környezetéhez tartozik, mint *fascista képviselő*. A Mussolini-kormány egyik legkitűnőbb tagja, a „Pro Israel” zsidóbarát egyesület elnöke, *Colonna di Cesaro* postaügyi miniszter. Az államtitkárok között is vannak zsidók, de ezt itt maguk a zsidók sem tartják különösképen számon. Az abszolút jogegyenlőségnek ebben az országában ilyen fel sem tűnik.

A fascista kormány küzdelme a „liberálisok” ellen tényleg fennáll. De ez a párt itt egyrészt egyáltalán nem azonos a zsidósággal, másrészt a küzdelem nem a liberálisizmus eszméi ellen folyik, melyek itt élnek és győznek, hanem folyik

a régi Ausztria, a régi Németország ellen,

melyek ellen általános a gyűlölet a fascista táborban. A Ferenc Ferdinánd Ausztriája és a Ludendorff Németországa ellen folyik a küzdelem az

olasz „liberalizmus“, a Nitti, a Giolitti liberalizmus ezeknek szövetségese és képviselője volt itt évtizedeken át, és ezért akarják most kiszorítani örökre az olasz politikából azokat az öreg pártokat és testületeket, melyeknek *osztrák-német nemzetközi kapcsolatuk van*. Az olaszok nem tudják, nem akarják elfelejteni az 1848-iki toszkánai osztrák portüzeket...

A gyűlölet és a fascista propaganda hihetetlen erővel irányul egy Don Sturzo nevű olasz politikus ellen is, aki katolikus pap és a katolikus néppárt (Partito popolare) vezére. Hasonló izgatást pap ellen, mint amilyen ő ellene lapokban, plakátokon és a rivaldán folyik, még nem láttam. Az olasz színpadokon legujabban egy politikai revüt játszanak tomboló tömegek előtt, melyek Mussolinieide, vagy „Mussoliniról szóló ének“ a címe és melyben a fascizmus vezérét egekig emelik mámoros tapsok között. E revüben megjelenik Don Sturzo is, kit percéig tartó füttyülés fogad. Azt a megvetést, azt a gyűlöletet, ahogyan a szerző, a színész és a közönség ezzel a politikussal bánnak, leírni nem tudom. De élvezni sem tudtam, mert nem szeretem a papok kigunyolását, bármily felekezethez tartozának is, felízgatott tömegek előtt.

Nitti, az „osztrákbarát“, kit itt röviden csak a „hazaáruló“-nak neveznek és Don Sturzo, a katolikus párt vezére: ők ketten állanak tehát leginkább a diadalmas fascizmus útjában. Ellenük dühöngenek a lapok, a tömegek, a gyűlések. Egy percig sem csodálkoztam tehát, mikor megtudtam, hogy Friedrich István — úgy látszik hibás információ folytán, — most, mikor „bemutatkozni jött“ Olaszországba, Mussolini helyett éppen Nittit és Don Sturzót látogatta meg, a fascizmus legnagyobb ellenségeit!

Fontos volna, hogy a külföldre szoruló zsidó diákok részére az olasz egyetemi városokban megélhetési lehetőségek teremessenek. Természetesen itt nincs és nem is lesz numerus clausus, sőt

a fascista kultuszminiszter a páduai egyetemen külön ösztöndíjakat tűzött ki a külföldről idejövő diákok részére,

mert az olaszok tendenciózusan meg akarják mutatni, szemben a lezüllött Béccsel, hogy az új fiatal fascista állam az egész világ ifjúsága részére a szabadság és tanulási lehetőségek központja lesz. Páduán kívül fontos Flórenc is, hol nagyszámu és művelt zsidóság lakik, akiknek szíve talán megesik a magyar zsidó ifjúság katasztrófáján.

Csak röviden vázoltam itt a fascizmus vonatkozásait a zsidósággal. Sokat, nagyon sokat lehetne még írni különösen a vezérről, Mussoliniról, kit a Duce d'Italia, „Olaszország vezére“ néven ismernek már és aki rendkívüli ember minden tekintetben. A renaissance óta nem lángolt és égett úgy a politikai Itália, mint az ő forradalma alatt. A diktátornak természetesen sok az ellensége. Az ellene az „öreges“ és „liberálisok“ részéről folyt küzdelemben felmerült az az érv is, hogy Mussolini zsidó, a feleségét pedig Rachelnek hívják...

Az olasz zsidók, kiktől ezt megkérdeztem, a hirt megcáfolták. A diktátor sohasem volt zsidó. A Rachel nevet nemcsak Mussolini neje, hanem sok más keresztény olasz nő is viseli.

Mi volt?

Irtó: Mezei Ernő

Tündöklőn szárnyal fenn a magas égen
Petőfi halhatatlan szelleme
S átnézve a sok megtépett vidéken,
Ráharmanóz könnyűsugaras szeme.

S feljajdul: Mit ér az örök borostyán,
Ha darabokra hull szét a haza.
Egy még a magyar ég, de földje foszlány,
S lakmároz rajt' az ellenek hada.

Előtte fényes géniuszok szállnak:
Nagy hit s érzés, mi nemesen magyar.
Mögötte suhognak a vészes árnyak:
Bontó gyűlölség s hasgató agyar.

S így szól mindhez: Nevemben egybegyűlve
Egy szent célért most fogjátok kezét.
Közös szabadságért egykép hevülve,
S szerezzük vissza mind, mi elveszett.

A jók felelnek: Te Benned a nagy egység,
Testvérünk mind, ki téged ünnepel,
Igédben valósul a szent szövetség
S ihletedtől ég minden hű kebel.

„Nagy költőnk, őserőd ur a pokolba,
Sivitnak a rosszak: „Légy hát mienk,
Neved ordítjuk ünneplőn hódolva,
Mig a magyar föld sarkából kileng.“

S szól ő: Nézzünk csak a tépett hazára,
S ujjtsuk meg a régi esküket,
A „Talpra Magyar“ riasztó szavára,
Se itt, se ott ne legyen ki süket.

Gyűrűbe foglaljon, bármi vallása,
Minden polgárt igaz honszerelem.
Egyenlőség a gyűrű szent varázsa,
Ki pártos lélek, nem szállhat velem.

S szólnak a hivek: Fel, fel nagy dologra,
Törjünk előre völgyön és hegyen!
S a gonoszok morogva és forogva:
— Jó, jó, de belőlünk vajh mi legyen!

Szerkesztő Ur, mondja, kérem

tudja-e Ön, mi a Cél? A Cél az egy tudományos folyóirat — Altenburger Gyula-féle alapon. A Cél előre nyargal és hátrafelé is. (Lásd a címlapját.) A Cél tudományos értekezéseket hoz Méhely Lajostól és — Rohlingtől. Igen, igen, nem téved, Szerkesztő Ur. Attól a néhai Rohlingtől, akiről a bíróság ítélete kimondta, hogy közönséges hamisító; attól a Rohlingtől, akiről kisült, hogy „talmudtudós“ létére olvasni sem tud a talmudban. Ennek a Rohlingnak évtizedek előtt összefércelt, hírhedt hamisítványát, a „Talmudjude“-t adja be olvasóinak, mint a tudomány legujabb vívmányát, még pedig folytatásokban. Rohling azonban elkövette azt a kis vigyázatlanságot, hogy „autentikus“ idézetei mellé glosszában odairta a forrást is. Az emberek pedig kíváncsiak. Bizony utánanézték és a bíróságnál kisült, hogy úgy az idézetek, mint a források — hamisak. A Cél már praktikusabb és egyszerűen kijelenti, hogy nem közölhet a forrásokat — helyszüke miatt. A Cél szentesíti az eszközt. Szerkesztő Ur, most már tudja, mi a Cél. Hát azt tudja-e, hogy ezt a folyóiratot a főváros tekintetes tanácsa minden iskolájának járátja? Ez nem cél: ez már eszköz.

Rabbószénu higia zmán . . .

Irla: Dr. Lederer Sándor

a pesti izr. hitközség h. elnöke.

„Istenünk imáadásában, hazánk szeretetében egyek vagyunk mi zsidók valamennyien. Mi választ hát el egymástól bennünket? Meg vagyunk arról győződve, hogy ennek a tisztelt közgyűlésnek szívéből beszélek, amidőn e helyről fordulok az összes magyar zsidó hitközségekhez azzal a felhívással, hogy *tömörüljünk valamennyien egyetlen nagy szövetségbe*. Innen kérjük őket: fogjunk kezét, hogy együtt fordulhassunk Istenünkhöz, segítséget kérve e válságos napokban, hogy együtt dolgozzunk, együtt építsünk, együtt szálljunk szemben a jogfosztókkal és jogtiprókkal és mialatt ők e hazát rombolják, mi magyar zsidók egységesen dolgozzunk porba sújtott hazánk felépítésén!”

Ezen szavakat intéztem a pesti izr. hitközség múlt évi rendkívüli közgyűlésén tartott beszédemben testvéreinkhez, a hitközségekhez. És ma, Peszach ünnepén megismétlem itt e szavakat és kérem a Mindenhatót, adjon erőt szavaimnak, hogy termékeny talajra találjanak mindazoknál, akikhez intézvék. Nem küzdelmet, nem harcot hirdetek én; szövetséget akarok önvédelemre, hazánk érdekében, felekezetünk érdekében. A *Hitközségek Szövetségét*, amelyben részt kell vennie minden hitközségnek. Nincs ok, nincs indok, amely bármely hitközséget is visszatartana attól, hogy a tervezett szövetségbe belépjen. Nem foroghat fenn indok *orthodox testvéreinknél sem*. Együtt működünk, együtt dolgozunk velük az üldözöttek gyámolítása terén, együtt dolgozunk velük harmóniában, teljes megértésben, *egyek vagyunk abban az isteni tudatban, hogy zsidók vagyunk*. És ha ők azt tartják, hogy ők jobb

zsidók, mint mi, adjunk hálát Istennek, hogy vannak nálunknál még jobb zsidók is, mi legyünk boldogok és büszkék abban a tudatban, hogy jó zsidók vagyunk.

Egyesülnünk kell önvédelemre, mert az ellenünk gyűlölködők megmértékezik az országot és amidőn rombolással fenyegetik mindazt, ami nekünk vallási és felekezeti szempontból szent, romlásuk velünk együtt veszélybe dönti az országot is. *Magunkat védve, védjük a hazát*. Ez a nagy, szent cél követeli parancsolólag, hogy céltudatos munkára egyesüljünk, hogy egyek legyünk mind abban, amivel megakadályozhatjuk a jogfosztást és jogtiprást, hogy egyek és erősek legyünk a magyarságunk ellen irányzott támadások visszaverésében és hogy egyek és egységesek legyünk mind abban, amivel megteremthetjük a jogaink biztosítására irányuló intézményeket.

Ez képezné a *Hitközségek Szövetsége* létesítésének tulajdonképeni nagy célját, ez alkotná *kifelé* való működését. Ezek mellett azonban céljaiban és a hitközségi életre való kihatásaiban további rendkívüli fontossággal bírna a *befelé* való működése is, amely működés felölelné és egységes alapon szervezné minden egyes hitközség területére:

- a) a vallásosság mélyítésére és a hitközség szilárdítására irányuló eljárást,
- b) a hitoktatást,
- c) a zsidó társadalomnak, különösen a nőknek és a mindkét nembeli ifjuságnak való

Burger ur különös vége

Irla: Szöllősi Zsigmond.

A törpényi kis öreg ember, vedlett, kifényesedett télkabátjában, olvatag karimáju, átzirosodott nagy kalapjával a fején, esőndesen tipegett a köruton, amikor egyszerre csak az útját állta valaki és harsányan, szélesen köszöntött rá:

— Jó estét, Burger ur! Alászolgája!

Burger ur ijedten állt meg és a lámpafénynél meglepetten és értetlenül nézett apró, pislogó szemével a barátságos támadóra. Ez széles, vállas, alacsony, gömbölyű képű, barna ember volt, örvendő, szíves mosollyal az arcán és a szemében. Nagy, duzzadt kezét barátságosan kínálta oda Burger urnak és derűs melegséggel kérdezte:

— Nem tetszik megismerni?... Én azonnal megismerem Burger urat!... Azonnal!... És nem tetszik megismerni? Még most se?... Pedig de sok jó pofont tetszett nekem adni valamikor... Meg körmösöket a léniaival!

Nevetett. És Burger is mosolygott, de zavartan, amit a szem szapora pislogása mutatott. Csak nézte, nézte tanácstalanul a vidám idegent.

— No hát akkor bemutatkozom. Most Sebes Mórnak hívnak, mert magyarizáltattam a nevemet. A Salzer Mór vagyok Tarna-Igarrról. A Salzer Dávid fia, a mészárosé Tarna-Igarrról. Ahol tanító tetszett lenni Burger urnak ezclött harminc esztendővel. Hát most már talán tetszik emlékezni?

Tetszett emlékezni. Burger urnak fölmosolygott a szemé, a keze melegen fonódott a barátságos uréra, a nagykalapos fejével szaporán bólogatott:

— Örvendek... Nagyon örvendek... Nagyon szép, hogy meg tetszett ismerni... nagyon szép, kedves Salzer, azaz Sebes ur, hogy meg tetszett engem ismerni...

Sebes Mór tiltakozva rázta a fejét:

— Kérem szépen, ne tessék engem se urazni, se magázni! Én Burger urnak az vagyok, aki voltam. A Mór! Az a rossz Mór, aki, hogy mégis lett valami belőle, azt nagy részben a Burger urnak köszönheti. Azok a jó pofonok!... Tessék engem csak úgy, mint akkor...

Burger ur kissé zavartan, de boldogan nézett az egykori tanítványára és meghatott hangon mondta:

— Ez... ez szép, kedves... fiam. Ez szép... Hm... Ez... dicséretes... Tarna-Igar... Ja! Az bizony már régebb volt... Ja... És a kedves szülők, ha szabad kérdezni?

Sebes Mór sóhajtott:

— Ők bizony már meghaltak szegények mind a ketten. Már öt éve. Egy esztendőben mind a ketten.

Burger ur bólintott a fejével:

— Isten nyugosztalja őket!... Jó emberek voltak. Nagyon finom, jó emberek... És... és egyébként?

Sebes Mór megkérdezte:

— Merre tetszik menni, Burger ur?

— Én hazafelé. Itt lakom a Páva-utcában.

— Akkor, ha megtetszik engedni, hát elkísérem odáig. Hisz úgy örülök, hogy találkoztam, hogy ki se mondhatom... Karon fogta Burger urat és olyan gyöngéden, mintha apja lenne és vidáman beszélt:

— Én, kérem szépen, grájzleros vagyok a Csikágóban. Fűszerüzletem van, trafikom és mellékesen szénát is árulok. Hát nem mondom, hogy aranybánya, de hála Istennek, nem is szabad panaszkodni.

— Hála Istennek!

— Hála Istennek! És van egy feleségem, a jó Isten tarlisa meg, egy kedves, egy szép, egy okos, jó feleségem, az Isten tarlisa meg és egy üzletasszony, amilyen nem sok van, és van egy aranyos kis gyerekek, a drága, amilyen még nem volt a világon...

laserkölcsi és vallásársadalmi intézményes megszervezését.

d) a rabbik magasztos működésének biztosítását,

e) a hitközségi adókiivetés egyöntetű rendszerét,

f) a Szövetség központi és vidéki szerveinek működését.

És mindezek mellett mindazt, amit Isten reánk bízott, amiért kiszabadított bennünket a rabszolgaságból, amikért megtartott máig és megtart örök életre. Egyesüljünk e szent munkára, hogy megmentsük a jelent és biztosítsuk a jövőt.

A Hagada szavaival mondom: *Testvérek, ültőt az óra!*

Lelkek kikeletje

Irla: Dr. Adler Illés főrabbi.

Profétai lélek, s a történelem lélekzetvétele csap felénk az Írás verséből: „Órizd meg a kikelet hónapját, mert akkor szabadultál ki a rabszolgák országából.” Amikor a tavasz langyos leheletére megmozdul és megzsendül az élet: földben, fűben, fában; az ember keblében is erősebbet dobban a szív és megmozdulnak, felpezsdülnek a lelkek. Szent összefüggés, örök kötés van a természet tavasza és a lelkek kikeletje között. Vérokonságban áll március 15-ike és Niszan 15-ike. És helyesen rendelték el régi tanítóink, hogy Peszaclinnepünk egyik napján Ezékiel proféta látomását olvassuk fel templomainkban.

A proféta tágas, térs völgyben áll. A szeme, a lelke végigsiklik a szikes fenyéren és látja, hogy a völgy kiszikkadt fehér embercsontokkal van borítva. Egyszerre észreveszi, hogy a csontok megmozdulnak, egymáshoz

illeszkednek, testté formálódnak, vérbe, husba öltöznek. És látja, hogy élet, lélek csappan a testekbe és azok talpra állanak: egy egész, népes, nagy tábor, egy egész felébredt nép...

Az égből zeng most a látomás magyarázata. A te elalélt, tetszhalott néped ez itt, Proféta. Felhasogatam a sirjaidat és kivezetem őket a mélységből és lelket adok az én népemnek.

Bimbónyító, szagos tavasz künn a természetben, eszmécserélő, lélekcserező tavasz benn a lelkekben...

De látom a dacosnézésű, perzselő villogású szemek számonkérő tekintetét felémtüzelní. Huszonháromszáz esztendőnek nagy ideje rohant el azóta fölöttünk, hogy a proféta ott állott a csodák völgyében. Huszonháromszáz esztendőnek viharja, vére, vésze rohant el azóta fölöttünk, törve, tépve, hervasztva kertjeinket, palatáinkat, virágainkat. Azóta várjuk, várjuk a nagy tavaszt és azóta csak őszi alkonyokat, a hervadás szomora idejét éljük, amikor virágaink, gyümölcseink elfomnyadtak, a fészkeink kihültek. Azóta csak zuzmarás teleket szenvedtünk át, amikor álmunk megdermedtek, reményeink elfagytak. És a hamis, hazug emberszeretet napja ködös arccal, erőtlenül ott lenn kullog az ég borús peremén...? Az a hazug emberszeretet, amely millió drága emberáldozatokat halmozott fel a gyűlölet olláira...!

De azért: „Jön a tavasz. Jön a dalok ideje.”

Künn tombol a gyűlölet. Halált kiáltanak reánk. Ember tépi, zuzza, törí, bántja és meggyalázza honfűtársát, az Isten képmására teremtet embertestvérét...!

Azért mégis és mégis jön, közelg a lelkek virágos kikeletje.

Ott künn a tágas, szabad nagy világban tavasz van. Most egy éve benne voltam, bennne melegedtem, a lelkem megfűrdött aranyos, illatos sugaraiban...

Néhány szagos, himporos tavaszi virágot haza hoztam. Nézzétek meg, élvezétek illatát, reménybresztő, ígéretes szépségét...

Burger ur sűrűn bólogatott a fejével!

— Hála Istennek...

Csendesen lépegettek az elnéptelenedett estében, a fűszeres szájából szélesen és melegen áradt a szó arról, ami volt és arról, ami van és ötvenszer elmondotta, mennyire örül a szerencsés véletlennek, amely az ő egykori tanítójával összehozta. És Burger ur is őszinte meghatottsággal ismételte:

— En is nagyon örülök... Te egy jó fiu vagy, Mór... Te egy jó ember vagy, Mór...

A fűszerest boldoggá tette Burger ur dicsérete. A szeme átnedvesedett és hálás szeretettel sugárzott rá a mellette tipegő öreg emberkére.

A Páva-utca sarkán azután megállottak és Burger ur mind a két kezét nyújtva a kísérőjének, mondta:

— No hát, kedves fiam, én még egyszer: nagyon örülök! Igazán nagyon örülök és köszönöm a fáradságot. És most menj haza, mert téged otthon várnak.

Sebes Mór azonban élénken tiltakozott!

— Nem addig van az! Így nem bucsuzunk. Burger urnak meg kell bennünket tisztelnie! Ezt muszáj! A feleségem, tessék elhinni, éppen olyan boldog lesz, mint én!... Ez egy nagy tisztesség lesz nekünk, kérem. Ezt az áldozatot muszáj, hogy meg tessék hozni... Ez nekünk egy nagy boldogság lesz, kérem.

Burger ur mosolyogva vont vállat!

— Hát fiam...

Sebes Mór örömeiben megölelte Burger urat.

— Azt mondanám, hogy vasárnap ebédre. De! ma kedd és vasárnap még messze van, addig nem akarok várni. Melyik estéje szabad leghamarább Burger urnak?

Burger ur úgy tett, mint aki gondolkozik és egy percnél, egészen fölösleges habozás után mondta:

— Talán... csütörtökön...

— Nem talán, hanem bizonyosan! Becsületszó, Burger

ur! Csütörtökön este meg tetszik tisztelni bennünket vacsorára. Tessék a cimkártyám!... De ez ugy-e biztos, mint a halál! Nagyon, de nagyon boldoggá tesz vele minket. Engem meg a feleségemet... Kezet tetszik rá adni...

Burger ur bólogatott:

— Leszek bátor... Mindenesetre, Csütörtökön,

✱

Ahogy gondolkozás után csütörtököt mondott Burger ur, éppen úgy mondhatott volna minden gondolkodás nélkül szerdát is, mert Burger urnak csupa szabad estéje volt. Burger ur, szegény száraz kóró, kivénülve a diploma nélkül folytatott vándortanítóságból, havi pár száz korona alamizsnát élvezett a jótékony hitközségtől és ebből tengődött itt, az idegen, nagy városban, árva egyedüliségben. Burger urnak soha egyetlen estéjét se követelte el semmiféle fárasztó elfoglaltság és legalább tíz esztendeje nem evett meleg vacsorát. Sűrűbben — semmilyen. A lakása a Páva-utcában egy spájzból erre a célra átszerelt hónapos szoba volt, egy jóra való mosónőnél.

Csütörtökön estefelé Burger ur a szombati ruháját vette fel, nemkülönben az ezüst óráját láncsal, amelyet hétköznapi napon nem viselt. Sokáig azon töprengett, hogy tán cukrot is vesz a kicsikének, de azután észbe jutott, hogy egy fűszeres gyermekének cukrot venni annyi mint vizet önteni a tengerbe és megkönnyebbülve mondott le erről az ideáról.

Maga az est különben a legszebb volt, amelyre Burger ur talán egész élete folyamán emlékezett. A fűszeresek úgy fogadták, mintha mind a kettőjüknek az édesapja lenne. Sebes Mór a legszentebb üzleti titkaiba is beárvatta, elmondta: mennyi az évi forgalma, hány percent haszonra dolgozik, megmutatta a boltot és a raktárt, a felesége pedig, egy kellembesen gömbölyded, eleven szemű és eleven száju asszonyka, mindjárt Burger bácsinak szótoltatta és olyan vacsorát adott,

Foch tábornok, a nagy francia generalissimus tábornokarával ugyanakkor Amerikában volt. Washingtonba ment a nagy konferenciára. Newyorkban megpihent és ugyanabban a szállóban vett szállást, ahol én is laktam. Itt küldöttségeket fogadott, a város fejeit, a felekezeteiket, közöttük a newyorki zsidó papok küldöttségét is. A zsidó pap üdvözlő beszédére nagy beszédben válaszolt. Dicsérte a zsidóságot, a zsidóság nagy erényeit, a zsidók hűségét, munkáját, hazafiasságát, megbízhatóságát és a beszédjét ezzel a mondattal fejezte be: „You have reason to be proud of your race.” Tinektek jogotok van büszkélkedni a fajotokra.” Nem mondta nekik ez a nagy katona, ez a nagy francia, ez a nagy hazafi sem azt, hogy szíriai, inferior faj, nem mondta nekik „vörös zsidók”, csak ezt mondta harsány, döngő hangon, mintha vezényelt volna. You have reason to be proud of your race!

Egy másik tavaszi virág. A Carnegie-hallban hatvan ezer ember tart meetinget a béke gondolatáról. Arról tanácskoznak, hogyan lehetne végre mégis csak kiégetni az emberiség lelkéből a gyűlöletet, a vérontást, a háborút. Ohio államának minisztere, a nagy amerikai államférfi feláll és azt meri mondani beszédében: Igaza volt lord Beaconsfieldnek: Csak akkor lesz boldog az emberiség, csak akkor virul az örök béke, ha mindnyájan elfogadjuk majd a tant, amelyet Izrael kapott a Sínairól. Nem idézett hamis talmudcitatásokat, friss gyártású átkokat szent zsidókönyvekből más vallások, keresztények ellen. Nem böngészett ki destruktív zsidó tanokat, nem beszélt lélekmérgező zsidó morálról, csak azt mondta: „akkor lesz boldog és tökéletes az emberiség és örök a béke, ha a sínai-tanok hódítják meg a lelkeket.”

Egy harmadik szép fehér lilom, vagy talán szerény kék iholya. Az Egyesült Államok kormánya rendeletben szőlította fel az összes népiskolákat, hogy rendezzenek a tanulók között versenyt. Ki tud közülük legszebben, legjobban angolul írni. Ki gondolkozik közöttük leglogikusabban és ki ír legtökéletesebben, legvilágosabban,

amelyet Burger ur őszinte meggyőződése szerint, Rotschild is csak pénteken este eszik. Volt petyenye és sütemény és mindenféle drága, bolti gyümölcs, hogy egy lakodalomra is elég lett volna és butéllás bor, sárga, mint az arany, piros főkötős, karesu üvegekben. Burger ur erősen szabadkozott, de az asszony még erőszakosabb volt a kínálásban, mint az ura: — Ezt muszáj meginnia, mert ez olyan, mint az orvosság. Ettől százhusz esztendőig tetszik élni. Sajnálni pedig ne tessék, Burger bácsi, mert ennek az árát már régen megfizették a kuncsaflok.

— És Burger ur — mit csináljon? — evett és ivott és a szíve tele volt melegséggel és szeretettel. Meg kellett ígérnie, sőt meg kellett fogadnia, hogy eszentul minden vasárnap ott ebédel, a meghívás örök időre szól, mentség nincs és kötelező, hogy egészen úgy érezze magát, mintha otthon lenne.

Kilenc óra is elmúlt, mikor Burger ur, gyöngéd tekintettel a korára, megkapta a lávozási engedelmet.

— De — mondta mosolyogva az asszony — előbb még megmutatom Burger bácsinak az én legnagyobb kincsemet. A legszebbet és a legdrágábbat, ami a világon van.

És karonfogta Burger urat és átvezette a hálószobába, amelyre rózsaszín üvegű ampoha gyöngye világossága áradt. A sarokban zsinór-hálós, kék selyemfüggönyös, hófehér gyermekágy, a vánkoson szőkefürtös gömbölyű gyermekfej, álmában az ujja szájában.

Burger ur megállt az ágy előtt és nézte. Szólanul és mozdulatlanul. Az asszony kedveskedve sugta oda neki:

— Ugy-e drága? Burger bácsi, ennek is maga lesz az első tanítója...

Burger ur nem mozdult. Mint egy kis lörpe szobor állt az ágy előtt és nézte, nézte, ünfödten, szinte eszmélet nélkül. Az asszony csak várt, várt, de hasztalan. Az emberke némi mozdult, amíg végre az asszony nagyon gyöngéden a karja alá tette a kezét. Akkor megriadt és mint aki most ébred,

Szóval, amelyik amerikai gyermek legtökéletesebben dolgozza ki azt a témát, amelyet a kormány az iskolának megküldött: az a gyermek megkapja az Egyesült Államok aranyérmét. A legtökéletesebb munka egy tízesztendőes zsidó fiúé volt. A háboru alatt Galíciából Budapestre üzött, innét Amerikába szakadt zsidó fiúé, aki mindössze két évig volt akkor Amerikában. Ennek a zsidó fiúnak nem mondta senki: toladó zsidó; nem sértette, ütötte, bántotta senki. Csak simogatták a sapadt, vékony arcát a meleg amerikai szemek, a meleg amerikai kezek. És az állam aranyérmén kívül egy levelet is kapott, nem névtelen sértő levelet, hanem szépet, dicsérőt, bátorítót, meleget. Amerika legnagyobb újságírója, a legtekintélyesebb újság, a „Chicago Daily Tribune”, vasárnapi vezércikke előtt kis levelet írt ennek a zsidó fiúnak. Azt írja neki: Két év alatt úgy megtanult angolul, hogy jobban irsz az összes amerikai fiuknál. Milyen sokat, mennyi szépet és értékest várhatunk mi még tőled. Tanul, haladj, törekedj gyermekem. Különben nem lep meg. A te testvéreid, a te fajodnak óriási nagy része van Amerika nagyságában, fejlődésében.

Jön ide is a tavasz. Felvirrad majd újra nálunk is az a szép, az az illatos, az az aranyos magyar tavasz. Amely körülfogja, körülcsokolja, körülkoszorozza újra egész Nagymagyarországot. És a Kárpátok fenyőillatát, Erdély ózonos levegőjét és a Bánát acélos buzájának aranyos ragyogását összefogja, összegyűjti, ide, Nagymagyarország szívébe, a mi hű, magyar zsidó szívünkbe is.

Jön a tavasz. Talán már itt is volna, ha a magyar próféták, a magyar Ezékiélek, a nagy magyar fejek, a nagy magyar szívek odaállanak az alélt szívek, a száraz csontok elé és ők is végigálmódnak és valóra fejtetik a próféta álmát, nagy látomását: a régi igaz március 15-ikét és Nizsan 15-ikét. A természet tavaszát, a lelkek tavaszát, a szívek türelmes megértő kiengesztelődését; a magyar kezek építő, alkotó, dolgos összefogását: a magyar tavaszt, a magyar föltámadást.

Álomittas szemmel, zavartan nézett a fűszeresné meghatott és mosolygó arcába. És lassú kábultan támolgott ki a szobából, félig lehunyva a szemét, mint akié káprázik.

A szíve zavartan és ijedten dobogott. Mert Burger ur nem a gyermeket nézte. Burger ur az ágyat nézte, amelyben a gyermek aludt. A hófehér ágyat. A duzzadó vánkosokat. A puha, vastag dunyhát. A kék selyem függönyöket. Egyszerre, abban a pillanatban, amint megállott előtte, olyan furcsa bágyadság, az alvásnak olyan heves vágya vett erőt rajta, amelyet soha életében nem érzett. Ez az ágy megbívtól, vonzotta, szinte magához tépte. Biztos, hogy belefért volna és kimondhatatlan vágy fogta el, hogy belefeküdjék, a fejét az üde vánkosokra hajtsa, a dunyha alá bujjék és a kezével megcirógassa a függöny selymét. És álmot igyek a langyos levegőből és a rózsaszínű halk világosságból...

A fűszeres elkísérte a villamos megállóig és fölsegítette a kocsira. Burger ur alig tudott elkészönni tőle. Zavart, szédült és ijedt volt. Szégyelte a gondolatát és abban reménykedett, hogy a hűs éjszakai szél kiveri a fejéből ezt a bűnös, ostoba és irigy mámort. Hogy egy kis ártatlantól elkívánta az ágyacskáját.

De rémülettel vette észre, hogy a reménye meddő volt. Az az ostoba és irigy gondolat, mint a parázs a levegő lehelleré egyszerre föllángolt és most már lobogó tűzzel borította el az ágyat.

— A bor... A bor... mentegelődzött maga előtt kétségbeesetten a kis öreg ember. De a magyarázat nem segített rajta. Az az ágy, mint egy ellenállhatatlan bűvölet lebegett előtte és gyötörte, égette, tépte az idegeit. A homloka verejtékes lett és a szemét iszonyodva csukta le, amint a maga keskeny, szomorú yacka jutott eszébe a páva-utcai kamrában és emlékezett arra a teknőre, amelyben valamikor több mint hetven esztendővel ezelőtt ői ringatta az édesanyja egy felvidéki falucskában.

Peszachi levél

— Szabolcsi Lajos dr. barátomnak. —

Ezt az epistolát, ezt a levelet Hozzád intézem ugyan, de szól az összes magyar hittestvéreimnek is. Drága magyar hittestvéreimnek meg akarom köszönni és mindenkinek előtt Neked azt a nagy szeretetet, mellyel a külföldre üzött fiatal hittestvéreink, ifjú tanuló mártiraink szent ügyét felkarolták és ápolod és együtt megköszönni hittestvéreink buzgalmát és áldozatkészségüket, melyet a Te hívásodra kifejtettek. Megállapíthatjuk, hogy szeretett hittestvéreink megérezték, hogy mindannyiunk ügye ez és, hogy a cselekvésben meg nem állhatunk, el nem fáradhatunk, mert különben elbuktunk mindannyian.

A szabadság ünnepének, peszachnak küszöbén, gondolok felekezetem állapotára. Ünnepi áhítattal, de elszorult lélekkel látom felekezetünket egy gyűlölettenger által körülvéve, kaján irigység, rossz emberek mesterségesen szított önző célzatu támadásai által ostromolva és nem esem kétségbe, mert tudom, hogy ez a vad ostromlás egy nagy hazugság ostromlása, amely nagy károkat okozhat és okoz is és amelyet első sorban mint magyar hazafi sajnállok legjobban, de amely nem tarthat soká, mert nem igaz, és mert a nagy tájékozás nem a magyar nemzet cselekvése. Ha a mi ellenségeink, a mi támadóink igazi keresztények volnának, rámutatnék az evangéliumra, mely szerint a Tóra (és a Tóra népe) és a próféták addig el nem múlnak, míg az ég és a föld el nem múlik, minden be nem teljesedik — nec jota nec apex quidem — míg a kis jota, vagy a kis pontocska az írásban be nem teljesedik. De azoknak hiába beszélünk, azoknak a szentírás és az evangélium is csak szíriai hamisság!

Hittestvéreinkhez ez áhítatos napokban volna azonban még egy szavam. Azokban a rettenetes időkben, midőn ősi alkotmányunk felborult és szerencsétlen hazánk feldaraboltott, alaptörvényeinken, szabadságjogainkon is rés fűtetett és meghozták orosz mintára a „numerus clausus” törvényét. Ennek a törvénynek eltörlése iránt mi is, minden liberális gondolkodó magyar ember alkotmányos uton mindvégig küzdöttünk és bízunk a remény, hogy nem siker nélkül. Egyelőre azonban még élő törvény és annak engedelmeskedni kell. De ha el is töröltetnék akár holnap, gondoljuk meg, hogy megcsontított hazánk nem adhat kegyelmet annyi egyetemet végzett gyermekünknek, mint amennyi e pályára törek-

— Soha... motyogta Burger ur és életében először süvített végig a lélekén az a gondolat, hogy ő soha, soha, egyetlen egyszer sem feküdt olyan ágyban, mint a fűszeresek kicsikéje. Soha... És meg fog halni, anélkül, hogy egyszer ezt a gyönyörűséget megízlelte volna.

Nem birt magával. A feje égott. Azt se nézte: hol, egy megállónál leszállt a kocsirol és ingadozó léptekkel nekiindult az elnéptelenedő utcáknak. Néha megállt egy lámpaoszlopnál. Ha padot ért, leült. Azután megint fölkelt és tüpegett cél nélkül, irány nélkül össze-vissza. Csak attól irítozott, hogy a Páva-utca felé menjen. Kódorgott a homályos, csöndes éjszakában. Egyszer a Dunaparton volt. Leült, sokáig nézte a vizet, azután visszafordult és tovább égyelgett. Csipős szél járt, de Burger ur nem fázott és a kabátja, mint két lankadt fekete szárny, nyitva lógott rajta.

A Belváros szűk, sima utcáin egy lélek se járt. Üresek és némák voltak. És Burger ur egyszerre dermedten állt meg egy hatalmas üvegtábla előtt. Az üvegtáblán átvilágított az utcalámpa fénye. És bent az üzletben, az üveglap mögött ágyak állottak, fehér és sárga rézággyak hófehér vánkossokkal és selyem paplanokkal és közöttük egy gyermekágy is, fehér, zsinórhalós, kék selyemfüggönyös, szépen megvelve, szakasztott olyan, mint a fűszereséke. A testvérkéje annak az ágyak.

Burger ur egy ideig meredten nézte. Azután furcsa, nem emberi mozgással, ahogy az acéltű a delejes patkóhoz, úgy suhant oda az üvegtáblához és beletapadt egész kis testével. Kiterjesztett két karja és a homloka ráragadt az üvegre és mozdulatlan függött rajta nagyon sokáig, mint egy furcsa, torz dombormű. És tapadt, tapadt egyre erősebben, fanatikus bekívánczozással, amíg egyszer megroggyant a térde és abban a pillanatban rettentő csörömpöléssel üvegcserepek egész zápora zuhogott az aszfaltra.

Burger ur mint egy gumilabda pattant vissza és futott át az utca másik oldalára, egyenesen egy homályos kapuzugba.

szék; hiszen a nagy Németországban is nyomorog az egyetem végzett középosztály legnagyobb része. Azért minden szülő jól gondolja meg gyermeke pályaválasztásánál a dolgot, hogy helyesen cselekszik-e, ha nyomorteljes évek szenvedéseinek teszi ki gyermekét?

Mert az ipar és kereskedelem terén is keresni és bizonyára talán is boldogulást, akiben megvan a szorgalom és kitartás és fiatal évei nem telnek be sorvasztó nélkülözésekkel.

Ez azonban csak a jövőre szól, most tovább kell, hogy teljesítsük szent kötelességeinket külföldre szorult szegény véreink iránt, kik tőlünk és csakis tőlünk várják a segítséget.

Ezek a gondolatok járják át lelkemet a szabadság ünnepének, a szent peszachnak közeledtére, amikor itt az ország fővárosában is még a mezsorított számú fiatal tanuló hittestvéreinket véres tüntetéssel akadályozzák meg a tanulásban és az előrehaladásban.

És most azzal végzek, amivel a régi rómaiak kezdték levelüket, csak egy kis változtatással:

Si tu vales bene est, ego quidem non valeo.

Dr. EULENBERG SALAMON,
udvari tanácsos.

Széderesti legenda

Mi lenne, ha
Egy szédereste az ajtón jönne
Akit mindig várunk.
Kiürítene cifra serlegét
És örökre ott maradna nálunk.

Mi lenne, ha
Az arcunkról eltűnne a bánat
Sorsunk utitársa.
És, ha mégis valósággá lenne
Egy szolgánép évezredek álma.

Mi lenne, ha
Mi is tudnánk igazán örülni
Napsugárnak, jénynak.
És, ha könnyek helyett szabadságról
Szólna egyszer az ujjongó ének —
Mi lenne akkor?...

Munkácsi Noémi.

A szíve verése elállt a rémülettől. Arcán, kezén forró nedv áradt, de ő nem érezte. Megdermedt, jeges tekintete csak az üvegszilánkok tömegét látta, amely mint egy csomó lezuhant jégcsap hevert az óriási nyitott ablak tövében és félhollan várta a következőket.

De, csodálatosképen, semmi se következett. Senki se jött, még csak egy ablak se nyílt ki a hatalmas csörömpölésre, amely egyszerre belemerült az éjszaka némaságába. Mint egy fölrobbant hajó az ocean közepén. Senki, semerről...

És Burger ur érezte, hogy a szíve újra megmozdul. Burger ur már nem félt. Menekülhetett volna. Eszébe se jutott. Odaát volt az ágy, fehérén, a kék selyem függönyökkel, a duzzadó vánkossokkal... És Burger ur nesztelenül, de gyorsan, lábujjhegyen állengott az utcán. Kis piros foltok csöpögtek le róla az aszfaltra. Mikor átbujt az ablaknyíláson, egy kiálló üvegszilánk beleakadt a kabátja ujjába és kihasilotta. Észre se vette. Lihegő sebességgel hajigálta le magáról a ruhát és reszkető kézzel rántotta le a hálót a gyerekágy oldaláról. Belebujt, azután a hálót megint felhuzta. Kéjesen nyomta a fejét a vánkosra, magára huzta a dunyhát, hogy, csak öreg, kopasz, ráncos feje látszott ki alóla, száraz ujjacskái végigtáncoltak a selymen és Burger ur édesdeden, vékonyan elkacagta magát. Azután lehunyta a szemét.

— Így, kérem szépen, ezen mód találunk — jelentette a rendőr. — Azóta itt állok és nem nyúltunk semmihez. Itt feküdt ebben a gyerekágyban, mint most.

A hajnali napfény beragyogta a boltot, az üvegcserepek villogtak, a gyerekágy előtt a földön szétdobált ruhadarabok és az ágyban vérfoltos és viaszszárga, de mosolygó arccal a halott, csak ráncos, összezsúrt kis feje látszott ki a dunyha alól.

Chád Gádjó

— Széderesti mese. —

Írta: Kiss Arnold.

Volt egyszer egy báránka, egy báránka...
Ugy vette meg az édesapa. Egy báránka! Egy báránka!

Megvette magának a népek vásárán az édesapa a kis bárányt... Megvette magának a mennyei édesapa, két kötáblát adott érte, rájuk írt ragyogó, csillogó ígéket, s azt mondta a kis báránynak: most már az enyém vagy, menj; kis bárányom, a nyakadba kötöm, mint valami aranycsöngettyűs kolompot, ezt a két kötáblát, menj vele világga, vigyed őket világga, és szenvedj értsük és le ne rázzad azokat magadról semmi viharban.

És ment a kis bárány, ment a kis bárány, akit az édesapa vett két csillogó pénzért...

Es jött a macska és rája tört... és rávelette magát a két kötáblára a kis bárány nyakában, a két aranycsöngettyűs világkolompot le akarta tépni... és Micrájim országában a macskaszemű Pacht Istenasszony bálványai elé kergette véres rabszolgayerő ostorokkal és a kis báránynak nagy városokat kellett építenie, Pithom és Rámszész városában oltárokat a szent macskák és a szent ibiszeknek.

Elpusztult az egyiptomi macska, s a kis bárány megy tovább, megy tovább az örök vándoruton. Egy báránka! egy báránka! akit az édesapa vett két kötábla árán, örök áron...

Es jött az eb... és megmaria a kis bárányt... tépte, tépte az aranycsöngettyűket... ne csilingeljenek, ne lármázzanak, ne verjék föl a világ lelkiismeretét! Jött a farkaskutya, amelyik Róma alapítóját szoptatta farkastejjel: kegyetlenséggel, öldöklő vággyal, irgalmatlan hatalommal. Üszköt dobott a szent akolba, ahol a kis bárány hazát talált, ahol a kis bárány oltárt emelt az ő mennyei Atyjának, elvitte a kis bárányt római cirkuszokba, tigrisek, párducok tépték, szaggatták a nyakán az aranycsönget.

A farkaskutya sirbaomlott s a kis bárány, hazátlanul, messze a nagyvilágba. És a nyakában nagy hűséggel a két kötábla, amivel megvette őt az ő mennyei édesatyja. És az aranycsöngettyűk csilingeltek, csilingeltek szerte a nagy világban mindenütt... ahol örök a nap heve és szebben nyit a rózsaszál, ahol korábban leszen reggel és később szűl le az alkonyat — és ott is, ahol a bércek jéggel fedve tavasztól ősziig és ősztől tavaszig, hová a gölya telelni vonul. És jött a bot és kergette, üzte a kis bárányt, Erőszakos öklök emelkedtek ellene, füstélyok és fütykösök és ölmos és szöges és kinzó husángok és ütöttek, verték, döngöttek a kis bárány nyakán a két kötáblát, a két aranycsöngettyűt... de mennél dühösebben ütöttek a botok, a két aranycsöngettyű annál hangosabban csilingelte: „egy az Isten! egy az Isten!“... És kettétörték a botok és pözdorjává lettek a husángok és a korbácssuhogató népek.

Es jött a tűz. Spanyol máglyák lobogtak, ájtatos zsolozsmák énekeltek, biborruhas hóhérok rakták a máglyák tűzét. És a máglya tűzében a kis bárány szenvedett. A máglyák tüze elhamvadt és sivár és elhagyott és kopár lett a spanyol föld, ahonnan a kis bárányt elkergették... s a kis bárány ment tovább, ment tovább az ő örök vándorutján. Egy báránka! egy báránka!...

Es jött a víz. Azt hitte, hogy el tudja oltani a gyűlölet tüzét. És a máglya tűzében a kis bárány szenvedett. A vízben keresett menedéket. A keresztelő medence vizében. Letépte magáról a két kötáblát — és más, idegen jelvényt tett a nyakába. Hiába csóválta kutyahizelgéssel a farkát az urai előtt — azok mégis megrugdalták, azok mégis megtaposták. Az igazi báránka azonban tovább vándorolt.

A víz sem ártott neki. És jött a bika. Vad szörnyeteg. Égő szemekkel. Az olthatatlan gyűlölet. Azt a víz el nem oltja. Az nekiveti magát annak a víznek, s igaza van neki is, mikor azt hiszi, hogy az ilyen víz, amibe beléfullad a jellem és a hűség, hogy az ilyen víz csak pocsolja. S fujtatva bömböli a gyűlölet szörnye: „a börtönből, bárány! nem tudsz kibujni! a hűségedet, a hitedet, az ékeségedet lemoshatod benne, de sohasem a fajodat, amelyet én úgy gyűlölök.“ S ez a gyűlölet fölszikkasztja, fölhabzsolja a vizet, amelynek hullámaiban a gyávaság keresett magának menedéket.

Es jön gyilokkal a kezében az ártatlanok üldözője, a bünbakkereső. Reményeknek, szent hitnek mészárosa. A kis

bárány idegen a földön, amelyet úgy szeret. A kis bárány az oka minden nemzetrontó metelynek. A kis bárány vértelt a föld ellen, ahol született, ahol az ősei sirjai domborúlnak. A kis bárány nyakáról le kell tépni az aranycsöngettyűket. Kárhozat a hangjuk. S a kis báránynak szeméből égő, perzselő könnyek hullanak. S az aranycsöngettyűk zokogva csilingelnek. De csilingelnek, csilingelnek, el nem hallgatnak mégsem. A két kötábla, amelynek árán megvásárolta magának a kis bárányt az ő mennyei édesatyja, soha le nem hull róla. Egy báránka! Egy báránka!

Hiába, jó a Malach hamóvesz, a halál angyala. Hiába kergetik száz halálba, hiába ontják a forró véré, hiába mártanak száz tört a szívébe... A kis bárány aranycsöngettyűi csöngenek, csöngenek halálos viharokban is, el nem hallgatnak... emberszeretetről, honszeretelről, igazságról dalolnak. Akit a mennyei édesatyja vásárolt magának két kötábla árán: a kis bárány megy, megy az ő örök vándorutján... Egy báránka! Egy báránka!...

Mert a kis bárány hiszi azt minden szenvedésben, hogy az ő mennyei édes Atyja vásárolta őt meg magának a két kötábla árán. Hogy el fog jönni az Isten, az ő mennyei Atyja, aki kiválasztotta őt magának, aki vándorútra küldte őt. Hogy Ő majd ítéletet fog mondani macskarávaszság, farkasérőszak, és suhogó botok és kinzó máglyák és áradó vizek és tomboló gyűlölet és gyilkos vasak és halál-irtózatok fölött, hiszi azt, hogy el fog jönni az ő pásztora és remegő tagjairól le fogja törölni az reádobott szennyet és a vért, amely szívéből ömlik, hiszi azt, hogy a farkasgyűlölet el fog tűnni egykoron a földről, hogy a most még homályba burkolt hegyek fölött fölragyog majd egy örök hajnal és fölesendül majd egy örök dallam, örök pásztor-furulya, szelid tilink-ének, a messiási szeretet élesen szelid pásztor-éneke...

Me gy, me gy a kis bárány, amelyet a mennyei édes Atya vett magának két kötábla árán, vándorol a bárány, szent vándorutakon, örök bércelemek felé vándorol... s az aranycsöngettyűi csilingelnek, csilingelnek szakadatlanul, olyan szeliden, olyan megadó-bánatosan, olyan szomorúan, és mégis annyi szentséges, el nem fogyó reménységgel...

Egy báránka! Egy báránka!

Nem sajnálom, hogy tanító voltam...

Nádor Adolf tótkomlósi nyugalmazott tanító negyven évig volt tanítója a tótkomlósi zsidó hitközségnek. Volt tanítványai hatvanadik születésnapjára legutóbb megjubilálták. Szép és bensőséges ünnep volt, 60.000 (hatvanezer) koronát gyűjtöttek össze a hálás tanítványok s a még bekecskedve is járhadatlanul tevékeny öreg ur, aki a szó igaz értelmében nemcsak a tanítványainak volt atyái mestere, hanem a falu népének is tanácsadója, az összeg jórészét a külföldre szorult egyetemi hallgatóknak ajánlotta fel, 2000 (kettőezer) koronát pedig a tanítói könyvtáralapnak adományozott. Az ünnepen megjelent az állami iskola igazgatója és egyik tanítónője, hogy megköszönjék a kétezer koronás adományt. A hitközség nevében Iczkovics Ferenc alelnök, a szent egyesület nevében Vogel Izsó elnök jelent meg, s a testületek nevében és a tanítványok képviselőit Weisz Dezső hat évi hadifogságot szenvedett zászlós, egykori tanítvány mondotta az üdvözlő beszédet. Az öreg ur megindult, meleg szép beszédet rögtönzött, amelyben rajongó szeretettel tett hite a szegénységben, küzdelemben és jótekonyságban töltött tanítói hivatás mellett. Vörösmarty soraival aposztrofálta növendékeit:

„Oh, jertek ölembe szép gyermekeim,
Áldásra emelten várnak kezeim!“

— Nem hiába éltem, — fejezte be beszédét — a 118. zsoltár 17-ik versét érzem át: „Lau omusz, ki echje, vā aszappér mászē joh.“ Nem halok meg, hanem élek és elbeszélem Isten tetteit. Örömtelt szívvel hirdetem: van hála szeretet és elismerés, amit Isten végtelen jószágának tudok be. Nem sajnálom, hogy tanító voltam, mert látom, tanítványaim tisztelnek.

A jubiláns felesége több mint harminc év óta még mindig a falu községi óvónője, aki urával együtt egész sor tót generációt nevelt magyarságra.

Khó lachmó anjő . . .

Írta: Dr. Edelstein Bertalan főrabbi.

Az „Egyenlőség” purimi számában közölt felhívásom szerle az országban visszhangra talált. Sajnos, inkább kar-társaim, mint a hitközségek körében. Alig egy-kettőben mozdult meg a rabbik aggasztó sorsának enyhítésére a zsidó szív. Talán némelyikben nem forrt még ki teljesen az elhatározás, vagy nem találta meg még a módját a se-gítésnek. Félek, hogy sokakba álomba ringatta magát a lelkiismeret, nem lát vagy nem akar látni s azt hiszi: az ő papja is legfeljebb másokért harcolna és nem pro domo.

Az egyszer már felvetett kérdés mégsem aludhat el. Az ügy nyilvános tárgyalása fűző bár, égeti a kartások szégyenérzetét, de az éhség is égető érzést kelt a gyomor-ban s a kinnal eltakart rongyos ruha is sebzi az önértzetet. Ujra és újra bele kell harsognunk a zsidó közletudatba, hogy *ki nem elégit az az anyagi ellátás, mellyel sok hitközség* *eleget vél tenni kötelességének, méltatlan az az elbánás,* *melyben sok község — tisztelt a kivételnek — vallási ve-* *zetőjét részesíti. Hihetetlen adatok jutottak tudomásomra...*

Ez a dolog így nem maradhat, ezen okvetlenül segí-teni kell! Napirenden kell tartanunk az ügyet: *ugy a zsi-* *dóság országos ügyeit intéző köröknek, mint az egyes hit-* *községeknek ezzel a kérdéssel előbb utóbb foglalkozniuk* *kell. A mostani rabbikar testi és lelki épsége, működési* *képesége, készsége és kedve függ a kérdés megoldásától.* *A zsidóság lelki javainak, vallási tanításainak gondozása* *forog kockán, leendő rabbinemzedék nevelése csak így vá-* *lik lehetővé.*

Magunk romboljuk a zsidóságot belülről, ha a mi hi-bánkól gyenge és erőtlén a pásztor, magunk szabadítjuk a veszedelmet magunkra, ha az ör szeme a könnyről el-gyengül, ha gondolatait gondok térítik el hivatása telje-sítésétől. Magunk szegjük kedvét a zsidó ifjúságnak, hogy ezt az ideális pályát válassza életihivatásul.

Mindenesetre segíteni kell! *Meg kell szüntetni az ed-* *diggi szeggyenteljes állapotot, meg kell akadályozni a ma-* *gyar rabbikar letörését! A magyar rabbikar, az egész ma-* *gyar Izrael erkölcsi érdekében!*

A felvetett fontos kérdéshez itt közöljük néhány kiváló rabbink hozzászólását:

I.

Az Egyenlőség által felszínre vetett njabb zsidó seb: a zsidó papok nyomorúságos helyzete csakugyan megvan és tovább nem is leplezhető. A vidéki rabbinak — és, sejtem, a fővárosi főrabbinak is — nem kell várnia a pészach magasz-tos ünepére, hogy fölkiálthasson: „Hó lachmó anjő” és nem kell hozzátennie, „amelyet apáink ettek,” mert ők maguk is, a dicső utódok a jelenben, ők is bátran elmondhatják más ünnepeken is, szombatban is, hétköznapon is. Ha pedig a tudó-sok, a hágyomány bölcsei azon vitatkoznak: melyik is a he-lyes olvasat: a hó vagy a kehó, mink a jelenben már rég el-döntöttük a kérdést, hogy bizony: nem ilyen, hanem ez a nyomorúság kenyere, amelyet eszünk. Akinek pedig kenyérre-jutott, annak nem jut husra s akinek husra került, annak nem került ruhára. A reverenda takarta szükséglet nem taná-csós fölföldni, mert cifra dolgok fognak napvilágra jutni: többszörösen kifordított kabátok, rongyos ingek és lyukas cipők, amelyekbe beázik az eső és hó betegség okozó leve. A levét a keserűségnek különben mink isszuk meg: minek men-tünk ilyen ideális pályára? Magunkat egyébként nem sajná-lom, vigasztalom magam a böles igével: Finom dolog a férfira nézve, ha a nyomorúság igáját hordja gyermekkorá óta és a talmud szavából: jól áll a zsidónak a szegénység, hát még a zsidók zsidójának: a zsidó papnak. De, kérдем, mit értett a szegény családja, hogy annak is nyomorognia kell? A tragikum a dologban pedig az, hogy valahányszor a „ja-vítás” mennyei angyala megjelenik, akkor már a javulás ala-posan lekéselt, mert vagy gyomorig vagyunk a koplalással, vagy nyakig adósságban. Tessék ilyenkor fenséges prédikáció-kat írni s betanulni: a türelmről, a szelidségről, az aláza-tosságról, az engedelmességről. Egy szó mint száz: im én kemách, én tauroh.

Kaposodó.

Dr. Herzog Manó, kerületi főrabbi.

II.

A rabbik nyomora, a rabbik és családjaik szenvedése s zsidóság szegycene és a hitélet súlyedése.

Miként lehet e mindjobban elharapódzó rákfenét a zsidó-ság testéből kivágni? Késsel neki a kelevénynek! Kegy-szerekkel, fortélyoskodással semmi esetre sem. Élesen meg kell világítani, hogy ha a békebeli 12 koronás cipő, ma 16.000 ezer korona, akkor a rabbi békebeli minimális 200 korona havi fizetése nem lehet ma 20—40.000 korona. Mert mivel a ruha és legfőbb élelmiszerekkel is így vagyunk, a rabbi ebből nem bírja fedezni házi szükségletét. De a 25, 50 és 100 koronás békehonorárium funkciók alkalmával sem lehet most 6—8000 korona, mert nem kap érte semmit. És a hivek, ahogy tudnak békebeli 12 korona helyett 16.000 koro-nát fizetni cipőért, és ruháért 40 korona helyett 100.000 ko-ronát, tudjanak így arányban kultuszadót is fizetni és tudja-nak így arányban funkciót is honorálni. Ezt az igazságot kell beküldeni a lelkekbe. „Kero vegoron ál tachszóch kásófor horém kólechó”. A zsidó lelkeket felrázó igazság egyenes harsonás hangjával kiáltja be a szívekbe eme igazságot mindenki, kinek vezetőszerpe van a zsidóságban, a hitköz-ségben, a tudományban és a publicisztikában, állhatatosan és kitartóan mindaddig, míg felébred a zsidó tömegek ön-tudata és meglesz az eredmény, mely megmenti a zsidóság fenyegetett becsületét.

Mágócs.

Lebovits József, kerületi főrabbi.

III.

A rendkívüli viszonyok a zsidó hitközségeket óriási fel-adatok elé állították és anyagi erejük végső megfeszítését követelik tőlük. Ezek között eminenter kérdés a tisztviselő-k nyomasztó helyzetének javítása. Am minden rabbi kisse-zsében van, midőn hitközségétől a megélhetés legalább minimális módját követelnie kell, mert vajmi könnyen rá-sütik a vádat: *lechoved acmo hu dóres*, hogy pro domo beszél és önérdékét hajszolja és így kénytelenek sővárgó tekintetűket az ég felé irányítva, felkiáltani: *lecho hasém hacdókó*, voltaképen neked, Uram, Teremtőm illenék a cedókótevése buzditani: *velonu* mert minket, papokat, *bosesz hapánim*, a szégyenérzés, az álszemérem tart ettől vissza. Am Isten nem szállhat le az égből, hogy saját személyében buzdítsa a hitközségeket és figyelmeztesse kötelességükre. Ezért nem lehet az *veani kacheresz lo jisna*, *uchellem jistach pi*, hogy olyanok legyünk, mint a süketek, akik mitsem hallanak és mint a némák, kik ajkukat kinyitni sem tudják. Helyeselni tudom tehát, hogy az ORE vette kezébe az ügyet és felhívja a hit-községeket, hogy ne engedjék tisztviselőiket nyomorogni, éhezni, sínylódni, mert: *im én kemách, én tauro*: korgó gyomorral nem lehet az ideált, a Tórárt szolgálni. Hogy az ORE emez akciójának lesz-e eredménye, ez már más kérdés.

Alberti-Irsa.

Büchler Zsigmond, főrabbi.

IV.

El kell ismernünk, hogy hitközségeink ma roppant ne-héz helyzetben vannak: nincsenek ingatlanok, ami ma az egyetlen reális érték. Addig, amíg a hitközségi alkalmazot-tak befizetésének fedezésére csak a hitközségi adófizetés ké-pezi a fedezetet, addig a mérleg egyensúlyba nem jöhet. A hitközségeknek ingatlanokat kell szerezni és ebben az állam részéről a leghatékosabb támogatásban kell része-sülniök. Amíg ez be nem következik, addig csak átmeneti intézkedésekről lehet szó, ami a mai körülmények között nem jelent egyebet, mint a hitközségi tagok újabb meg-adóztatását, ami akár önkéntes adó, akár kivetett adó alak-jában történik a felekezeti élet szempontjából odiosus és káros. Gyökeresen csak állami támogatással lehet a mai tarthatatlan állapotokon segíteni, vagy a jelzett módon a többi felekezetek példájára, ami azonban nem leküzdhetet-len akadályokba ütközik, vagy olyképen, hogy a rabbik az állam részéről legalább oly elbírálásban részesüljenek, mint a felekezeti tanítók, úgy a nyugdíjintézmény, mint a természetbeni ellátás dolgában.

Jászberény.

Dr. Kun Lajos, főrabbi.

Emlékezés Szabolcsi Miksa sajtóperére.

Írta: Dr. Bródy Ernő.

Visszaemlékezem a béke idejéből a zsidó felekezet ülésének egy korszakára, a bürokráciának hadjáratára, melyet a felekezet szervezetei ellen indított. A kultuszminiszteriumnak a zsidó ügyekkel foglalkozó osztálya a hitközségi alapszabályok jóváhagyását megnehezítette, elhuzta, megakasztotta és ezzel a hitközségek adminisztrációját megbénította. Éveken keresztül tartott a hajszá, amely erkölcsileg, technikailag és anyagilag nagy zavarokat támasztott és tetemes károkat okozott. A hitközség sohasem tudta, hogyan válassza meg előljáróságát és bizottságait. A régi alapján nem választhatott, mert az újakat már felterjesztette a miniszteriumhoz; az új alapszabályok pedig ég és föld között lebegtek.

A hitközségek hiába panaszkodtak, írtak, kérvényeztek — az ügy a nyilvánosság elé kívánczolt.

Az „Egyenlőség” hivatásánál fogva magáévá tette a sérelmet. Szabolcsi Miksa lapjában sorozatosan közzétette az aktákat, az országos iroda felterjesztéseit, a hitközségek panaszait. Természetesen hozzáfűzte megjegyzéseit, egy némes lélek felháborodásával bírálva az eljárást, amely ok a cél nélkül csinált zavarokat és sértett egy egész felekezetet.

A cikkek miatt rágalmazás címén sajtópör indult meg a budapesti büntető törvényszék, mint esküdtszék előtt.

Két szempontból érdekes visszaemlékezni erre az esetre. Az egyik, hogy mily kicsinyes módon kellemetlenkedtek egy felekezetnek. A másik pedig az, hogy a közvélemény orgánuma, a keresztény többségből álló esküdtszék, mily elfogulatlan okossággal viselkedett.

Szabolcsi Miksa, az „Egyenlőség” alapítója, a két napig tartó esküdtszéki tárgyalás alatt pompásan küzdött. Kezdve nacionáljának bemonadásától, mikor az elnöknek kérdésére: Van-e vagyona, azt felelte: *Vagyonom a peném* — utolsó szaváig biztosan uralkodott az óriási anyag felett, amely tizenkét kilo bizonyítékkal jelentkezett a tárgyaláson.

A tárgyalást Balogh György, a budapesti büntetőtörvényszéknek akkor új elnöke vezette. Zsitvay Leó helyén ambícióját helyezte abba, hogy nagy elődjének méltó utódja legyen. Mintaszerűen, a legtökéletesebb pártatlansággal végezte feladatát.

A per sorsát dr. Mezey Ferencnek, az Országos izraelita iroda akkori titkárnak klasszikus tanuvalomása döntötte el. Mezey dr. megvilágította az egész ügyet, megmagyarázta a felekezet szervezetét, az autonómia szerepét, Szabolcsi munkáját. Egy fényes szóró tűzével világította meg a terepet; tömör, súlyos, a meggyőződés döntő erejével ható előadása nyomán éreztük, hogy évek szenvedései után az igazság utban van.

... Szabad magamról is szólnom, ez ügy kapcsán? Én az 1910 nyarán tárgyalt perben Szabolcsi Miksa-védője voltam.

Emlékezem a védőbeszédem bevezetésére. Ugy lelszik, mintha nem egy pillanatra, egy alkalomra készült volna. Így szóltam:

— Budapesten nemsokára, az őszi szezon kezdetén, láthatók lesznek urak, amint a városból kilovagolnak. Vörösfrakkos, nagy urak. Paripáikon felvonulnak az ugynevezett *parforsz-vadászatra*, amelynek nevezetessége az, hogy a vadászok fegyvert nem használnak. A vadat, rendesen egy özet, kiengedik a vadaskertből, a hajtók odaterelik a lovas vadászok elé, akik körbe fogják és addig kergetik, míg a szegény pára lelkét kilcheli. Ez a kép megvilágítja, hogy itt a lovasoknak az a mulatsága, hogy megkergetnek egy állatot, mely védekezni nem képes. A vadászatnak rendesen az a célja, hogy leterítsék puskával a vadat. Itt a nagy urnak az a mulatsága, hogy hajszol egy állatot, mely előre kitérni nem tud és mely végül tehetetlenül összerogy. Így üldözik a zsidó hitközségeket...

... Az esküdtszék Szabolcsi Miksát fölmentette.

Rabszolgák voltunk...

Írta: Dr. Gál Jenő.

A Hagada szemléltető képei között a legmeggrázóbb annak ábrázolása, hogy őseink korbácsütések sulya alatt, méretetlen szenvedések között építik a hatalmas dicsőségét hirdető oszlopokat, görnyedve hordják szenvedésektől eltörzst arccal a mázsás kötőmeget, míg a felügyelőkül kirendelt hivatalnokok fenyegető mozdulatok kíséretében részvétlenül ügyelnek, nehogy a munka egy pillanatig is szüneteljen. Ez évezredek történeti emlék a zsidóság tragikumának hű kifejezője. Szenvedni a kinyilatkoztatás szent örökségeért, szenvedni minden népekért, szenvedni minden földi gyarlóságért, szenvedni a megváltás elkövetkezéséért, amikor a Jóság áldó erőssége a Tóra igazságaihoz emel minden eltévelyedett embert...

Mi magyar zsidók nem érezzük többé a Micrajim ostromcsapásait. Magyar szülőföldünk forró szeretete, az anyatejjei szívott törhetetlen hazaszeretetünk s ragaszkodásunk, hűségünk az egységes magyar nemzeti eszmé gondolatához törvényes biztosítékait teremtetten meg felekezetünk megbecsülésének.

Pártok és párttöredékek szemben állhatnak velünk, felállhatnak jelszavak után induló szofizmákat érvényesülést kereső, pillanatnyi sikert hajhászó politikusok: a magyar nemzet szerves egységét föl nem bonthatják: mert mi zsidók, kik itt születünk, kiknek apja, nagypapa is itt élt, kiket a költő a „Zsidó honvéd” dicsőítő dalával megénekel, kiknek fiai vérezték száz csatamezőn, a magyar nemzet tagjai vagyunk s azok maradunk!

Nem veszik-e észre a gyűlölet lovagjai, hogy a „fajelmélet” antiszemita tantétele megbukott? Nem látják-e, hogy a zsidó felekezetű magyar polgárból nem lehet „kiüzni” a vérré vált magyar nemzeti érzületet s ám hirdessék: „nem a vallás, hanem a faj” ellen küzdenek, ez a faj hűségese alkotórésze mindannak, ami a magyar nemzeti szuverenitás erejét növeli. S nincs az a fenyegető magatartás s nincs az a szenvedés, amely elvehesse a zsidó hitű magyaroktól a magyar nemzeti gondolat ápolását, nincs olyan erő, mely megtilthassa annak hirdetését: a zsidó lélek éltető eleme őseinek Egy Istent magasztaló hitvallása felekezeti életében, magyarsága pedig kifejezője s egyetlen tartalma nemzeti életének. Ez a kettő harmónikus egységbe olvad minden magyar zsidó lelkületében s ezért vagyunk: Istennek hű szolgálai és a hazának hű polgárai.

Csak az a fájdalmas, hogy nekünk erről beszélnünk kell. Ellenségeink kényszerítenek rá. Mikor úton-útfélen nyíltan hirdetik, nekik életcéljuk: zsidógyűlölet terjesztése, feleletünk erre, nem félünk töleket, vértetünk a tiszta lelkiismeret s az élő magyar alkotmány.

Az antiszemitizmus párttöredékek kitalálása. A magyar politikai életben fel-felüti a fejét, de sohasem felelős politikusok a hangoztatói. Politikai ugródeszkának szeretik használni a demagógia néptribunjai.

A magyar közélet az elmúlt idők antiszemitizmusát akként mutatja, hogy akik erre a gondolatra építették politikai jövődjüket, hamar letűntek a magyar politika színteréről: csak azok, akik később jobb meggyőződésre jutottak, pl. Vadnay Andor jutottak érvényesüléshez, ellenben Istóczy, Verhovay és társaik megsemmisültek.

Jó ezeket emlékeztető idézni, mikor a Szóder-este újságnapi olvasmányait lapozgatjuk. „Faji” tulajdonságaink megcsufolói hadd tudják meg, hogy nem üthetnek csorbát a zsidó erényeken, mert e tulajdonságok forrásai a Sinai hegy ormán csillog a tiz ige örökérvényű parancsaiban.

Micrajim sötét örvényeiben ez világított nekik, üldözött, letipott zsidóknak. Ez volt a lelki tűzoszlop, mely előttük járt s utat tört a szabadság felé.

Rabszolgák voltunk... emlékeztet az Irás. Szenvedtünk méretetlen sokat — figyelmeztet az Irás. Mindig velünk marad az Isten — tanítja az Irás. Pészach ünnepén, a szolgaságból megszabadulás emléknapiján az Irásból merítsünk bizalmat, erőt, öntudatot, bátorságot és — hitet.

„Cé u-lemád...”

Írta: Weisz Miksa, rabbi.

Már leszoktunk volt a Haggadánk a két szavának jelentőségéről. Ünnepi asztalunknál átsiklottunk fölöttük és nem elméltünk azokról. De most valahogy megállunk azoknál és nem tudunk továbbjutni. Azokról beszélünk gyermekeinknek és azok kapcsán száll fájdalmas érzéssel képzeletünk szegény, száműzött fiaink felé idegen, nagy városok bérkaszárnáinak egy-egy barátságtalan kamrája felé. Ujból aktuálisak lettek ünnepi Haggadánk szavai: *Cé u-lemád*, menj ki és tanulj! Hagyd itt szülőföldedet, atyádat, anyádat, testvéredet és menj ki idegenek közé, könyörtelen és rideg emberek közé. *Cé! Menj ki*, mint az *Arámi Avéd*, a bolgár Arameus, az öreg Jákob patriárka utódja. Az ő története előképe történetednek. Elzavarta őt is szerető szülő családja mellől *Ézsau* kegyetlen keze és a csalfa *Lábán* szolgálatában robotolt éjjel-nappal. „Nappal kinzott a hőség, éjjel pedig a fagy és elszállt az álom a szememről”, így panaszkodik és nem egy szerencsétlen ifju ivadéka ajkán kél a panasz idegenben. *U-lemád és tanulj!* Dolgozz szakadatlanul, a zsidóság szívós kitartásával, évszázados energiájával, mely legyőz minden akadályt, azzal az ősi tudományszomjjal, mely nem a „lelki szegénységet” óhajtja, hanem lelki gazdagságra, tudásra szomjuhozik.

És megint biztat e két szöcska, eltölt reménységgel. A Gondviselés munkáját látjuk benne, mely népe megpróbáltatásait elősegíti vele. Az Egyiptomból való kiszabadulás is csak a nép mérhetetlen szenvedésének volt következménye. Zsidó voltára, kötelességeire, az ősök tradícióinak megtartására csakis a megpróbáltatások súlyai által érzékelte. Az elnyomatás fokozta Izrael ellentálló képességét és a sötét egyiptomi éjszaka tartotta ébren a zsidóság öntudatát. És így volt ez hosszú évezredek történetünk minden fázisában, minden országban. *Cé u-lemád*, menj ki és tanulj, lett a zsidó jelszava. Tanulni minden áron, mert a tudás ad lelki gazdagságot. És a zsidóság minden törekvése az volt, hogy sok lelki gazdag legyen köztük. És jellemző a Talmud közmondása, mely azt tanítja: Szegény csak az, kinek nincs tudása. És e tudás után vándorolt a gettózsidó városról városra, országról országra. A barmicva gyermeknek mondta atyja: *Cé u-lemád*, menj ki és tanulj! És a zsenge gyermek idegenbe vándorolt és nagy mesterek lábának porával megporosodott, hogy talmudi képet használjunk. A kis dessauai Mózes tizenhároméves korában megy gyalog Dessauból Berlinbe, ahol a nagyváros forgatagában éhez és szenved. De lesz belőle *Mendelszohn* Mózes, ki előtt fejedelmek meghódoltak. Vallási türelmetlenség kergeti 13 éves korában nyolcszáz évvel ezelőtt a fiatal kordovai Mózes városról városra. Spanyolországból Fezbe, onnan Akkóba, majd meg Egyiptomba és lesz belőle Maimuni Mózes, kiről kortársai mondták: „Mózes Amrám fia óta, Mózesig, Maimon fiaig, senki sem volt Mózeshez hasonló.” 1639-ben promoveálták a páduai orvosi egyetemen Lima Móset, poseni orvost, ki lengyel hitsorsosainak vált nagy segítségére. Mldon Kolonics türelmetlensége folytán 1670-ben I. Lipót a bécsi zsidóság otthonát feldulta, a bécsi hitközség elöljárójának és jeles orvosának Jehuda Léb Winklernek gyermekei Páduában látogatták az orvosi fakultást és onnan mentek Posenbe, ahol tekintélyes orvosok és a közösség vezetői voltak. Benjamin Levi Buchsbaum, a frankfurti gettó híres orvosa Heidelbergben, Wienben, Sienában, Pisában tanult, míg 1689-ben Páduában doktorrá avatták. Igen híres orvos volt, ki előtt Schudt is, a hírhedt antiszemita meghajtja zászlóját. Főleg ismeretessé lett végrendeletének az a passzusa, melyet

gyermekeihez intéz: *Wo ihr lang leben wollet — so brauchet keine Artzney — ich bin zwar selber ein Medikus gewesen — und habe den Leuten viel verschrieben, — allein sie haben es so verlangt. — Fia Liebmann Benjamin Buchsbaum Leydenben nyeri doktorátusát. Annyira ismeretes és ügyes orvos volt, hogy börtönéből is, hova egyik adósának hamis feljelentése folytán került, folytatta a hatóság beleegyezésével praxisát és a börtönőr kíséretében látogathatta egyideig betegeit.*

Cé u-lemád, szól mind ezekhez és csaknem valamennyi nagyunkhoz évszázadokon át a zsidók sorsa, és a megpróbáltatások tégléjében nyerték mindannyian ellentállóképességüket, tiszta jellemüket. „Ne nyuljatok felkentjeimhez, ezek a tanulók”, mondja a Midrás. Isten felkentjei voltak ezek, kik lankadatlanul tanultak és dolgoztak mindenfelé, hogy azután Izrael és az emberiség javára felhasználják fáradsággal szerzett tudományuk eredményeit. Ezért ti drága ifjak odakünn, akik láztok és éheztek, türtök és nélkülöztök Izrael szentjéért, ne féljete, ne csüggedjete! Előkészítetek az Ur napját, „mikor a föld megtelik Isten ismeretével, miként a vizék a tengert beborítják”, harcoltok „*Peszach le-oszid*” ért, Izrael jövőjéért megváltásáért!

Peszach

Peszach... Amint a hétköznapi terheitől egy rövid pillanatra megszabadult lélekkel egészen az emlékeimé lehetek, előttem áll színes varázslatképpel a múlt, az a zsidó múlt, melyből jöttem... Felejthetetlen édes, jó apám, a mindig buzgó szívű hitközségű vezérember, aki mindenestül a zsidóságnak adta magát... Hol vannak ma olyanok? S a sokak emlék közt egy drága költőfej: Makai Emil, akit ismerem és szerettem... Hova lettek, hova tűntek?

Ma más a világ. Akkor a „*lechem anni*”, a nyomorúság kenyere ünnepi reményszcencia volt, jelkép, s a megszabadulás ízét éreztük benne. Ma könyörtelen valóság sokaknak a nyomorúság kenyere — zsidó diákok, itthon, s az idegenben, de kijutott nektek *Micrajimból*! Nézem epedő küzködéstek, ahogy birkóztok *Micrajim*mal; bár edesebbé tudnám tenni nektek a nyomorúság kenyerét! Vajjon sikerül-e nektek, társaimnak, s vezéreimnek, kik erre vállalkoztunk, kivezeintitek *Micrajimból*, a szolgaságból a szabadságba?

*Peszach... ma nem szabad elcsüggedni. Hangosan szól a sok ezer év előtti emlék: az Ur megment, megszabadít, minden zsidó szolgaságot átvált zsidó szabadságra. Reménység, fiúk! Ki fogtok jönni *Micrajimból*!*

Budapest, 1922. március 26-án.

Nádas Lpót

Egy évig kovács volt!

Alapi Béla, a Belvárosi Takarékpénztár igazgatója a Központi Zsidó Diákbizottság szerdai ülésén megható levelet olvasott fel a németországi egyetemeken tanuló zsidó diákok tragédiáiról. ... Fővárosi tanár fia, anyja állásából elbocsátott tanárnő, mindig színjeles tanuló volt, nem vették fel a budapesti egyetemre, Berlinben egy évig kovácsműhelyben dolgozott, Alapi igazgató ajánlotta be egy bankár ismerőseéhez, aki gyengéden és tapintatosan támogatja, jelenleg Darmstadtban tanul, nagy nélkülözések között él... Ötödikes medikus, súlyos tüdőcsucshurutban fekszik, jelenleg a prágai egyetem hallgatója, nélkülözhetetlen szüksége van havl 100 cseh koronára... Egy kieli zsidó bankár levele: A kieli zsidók jelenleg nyolc magyar egyetemi hallgatót támogatnak, három mérnököt és egy végzett vegyészhallgatót már állásba is juttattak. Felejthetetlen melegség és szeretet árad a kötelességteljesítés büszkeségétől áthatott sorokból...

Ne maradjon ki senki . . .

— Levél a szerkesztőhöz. —

Nagyon tisztelt Főszerkesztő Ur! Kedves Barátom!

A külföldön szinglődő, szegénysorsú, magyar zsidó főiskolai hallgatók segélyezésére nagybecsű lapod, az „Egyenlőség” útján a mai napon eljuttattam a központi diákszegetőbizottsághoz egymillió magyar koronát, egymillióötvenezer osztrák koronát, Wienben kiutalt két zsák nullás lisztből szőlő elismervényt, — mint a miskolci zsidó társadalom adományát.

A miskolci zsidó hitközség engem tüntetett ki a gyűjtési akció vezetésével. Boldog voltam, hogy e megbízatásnak — egy lelkes, járadhatalan, áldozatkész gárda támogatásával — eléget teheltem és az adományok első és nagyobb részét illetékes helyre eljuttathattam. A gyűjtött összegben benne van a miskolci hitközség 100.000 koronás, a miskolci Chevre Kadisa 75.000 koronát tévő, a miskolci izr. nőegylet, 50.000 koronás, a kereskedők és gazdák körének 30.000 koronás adománya.

Az áradott összegeken kívül még 60.000 koronát kiadtunk — az adományozók intenciójához képest — három miskolci illetőségű, külföldön tanuló főiskolai hallgatónak.

Az adományok nagy része szegény emberek gazdag ajándéka — gazdag emberek apró figyelmessége. De benne foglaltatik egyes nagyobb vállalatok, intézetek segélye, mert ezek vezetői megértő szeretettel nyújtották felénk támogatásukat.

A gyűjtést még folytatjuk. Nem akarjuk, hogy egyetlen adakozót elzárjunk ezen legszebb jótékonyság gyakorlása elől. Fölkeressük még azokat, akik csak a fórumon első és szívükhöz férköznék azoknak, akik szerény elvonultságban vagy feltűnő kényelemben élvezik az élet sok szépségét. Meg akarjuk nyerni akciónk számára azokat, akik onnan kimaradtak, akik nem vették ki méltó részüket az adakozásból és mindenkit, aki nem érzi a numerus clausus fojtó levegőjét, akik boldogabb időkben jutottak révbé vagy akiknek gyermekei könnyen jutnak külföldön is a tudomány kincseihez. Nem akarjuk, hogy akadjon egyetlen érezni tudó zsidó szív, adakozásra hajlandó nemes, bátor kéz — akinek neve kimaradjon abból a névsorból, mely az adakozókat majd részletesen feltünteti.

Addig azonban — míg a gyűjtést erre a szemeszterre lezárjuk — enged meg nékem Kedves Barátom, hogy e színtelen, szürke sorok között rájjam le — az itt már megnevezett erkölcsi testületek, intézmények vezetőit méltán megillető elismerésen kívül — a gyűjtést a legmelegebb szeretettel személyesen végező vagy irányító testvéreimnek: Dr. Serbu Adolf polg. iskolai igazgató, Fodor Dezső ker. test. elnök, Munk Samu földbirtokos, Székely Aladár bankigazgató, Krausz Simon isk. igazgató, Friedländer Jenő hitközségi elnökségi tag, dr. Fodor Imre városi orvos, dr. Eedig Dezső ügyvéd, Sebők Zsigmond gőzmalmi főtisztviselő, Halász Béla gyógyszerész, Lukács Vilmos bankbizományos, Gaál Árpád kereskedő uraknak. Az eddigi siker az ő érdemük — őket dicséri majd az az eredmény, amit még elérni tudunk!

Ezekben a rettenetes és minden komoly zsidó ember előtt végzetesen sötét időkben — úgy érzem — hogy most már intézményesen, országsszerű városokban és községekben meg kell szerveznünk az egész zsidó magyar társadalom bevonásával a gyűjtést. Fel kell rázni az egész magyar zsidó társadalmat. Azokat a hatalmas vagyont, tekintélyt jelentő fővárosi zsidókat, akik a zsidóság vállain emelkedtek fel, akikre a kis zsidó is büszkén szokott hivatkozni, — akik a megértés jegyében ma is magas kitüntetések fogadnak el és nagy adományokat juttatnak el olyan kulturintézményeknek, ahová a zsidónak belépni sem szabad — álljanak ők nevükkel, ha úgy tetszik, csak hatalmas adományaikkal ez országos akció élére, amely a magyar zsidó értelmiséget akarja megmenteni és ezzel a magyar nemzet kultúrshíronalát is emelni.

Valljuk be nyíltan, hogy a magyar főiskolák kapui ez idő szerint még a numerus clausus aránya szerint sícsenek nyitva a zsidóvallású, magyar főiskolai hallgatók előtt. Nagy részüket törvényes rendelkezés rekészli ki — a megmaradt öt százalékot más módon akadályozzák a tanulásban, a bot

az ököl, mely összefogva üt le a gyöngye leányokra és a védtelen, kis számban lévő ifjakra; hol sötétben, hol fényes nappal, a magyar ifjuság nagy kárára. S az atrocitások ellenzói sem tudnak más megoldást: a zsidó vallású hallgatók ne látogassák az előadásokat egyelőre.

Be kell látnunk — ilyen viszonyok között valóságos mártírimum az életük. Lehet-e egyetemen járni s az érzézés pillanatától az eltávozás pillanatáig a réttegés, a félelem minden szenvedéseit átélni? Lehet-e ilyen feldúlt, meggyötört lelki és testi állapotban figyelni, gondolkozni, tanulni?

Csak a szeretet, csak a jótékonyság, csak az egységesen szervezett, önfeláldozó magyar zsidó társadalom kitartó, hatalmas akciója mentheti meg a tanulni vágyó magyar zsidó ifjuságot, a zsidóság éltető reménységét és jövőjét.

Öszinte nagyrabecsüléssel, tisztelő barátod

Miskolc.

Dr. KOVÁCS JÓZSEF.

Bécsi levél

Wien, 1923 március 22.

Igen tisztelt Főszerkesztő Ur!

A főiskolai tanulmányainkat Wienben végző magyar zsidó ifjaknak folyó hó 17-én nagy örömben volt részük. Ezen a napon délben megjelent a mensa helyiségeiben Pikler Emil nemzetgyűlési képviselő, hogy a szülőföldjüktől elűdözött szegénysorsú zsidó diákokat meglátogassa. Mindannyian, akik ott voltunk, éreztük, hogy olyan férfin jött közbénk, aki forró lelkének egész szeretetével a miénk, aki az elnyomottakért, üldözöttekért, kitaszítottakért való harcának egy részét a mi ügyünknek szenteli. Nem csoda tehát, hogy Pikler Emil képviselő ur látogatása részünkre a tiszta öröm forrása volt, amelyből erőt merítettünk a további kilátásra, a szenvedések és nélkülözések további férfias elviselésére. Jól-lehet kijelentette nekünk, a képviselő ur, hogy nem úgy jött hozzánk mint zsidó a zsidókhoz, hanem mint ember a hazai rögtől elűdözött emberestvéreikhez és akármennyire hangszulyozta is, hogy nem hitlestvéreikhez, hanem emberestvéreikhez jött el, hogy panaszait és kívánságait meghallgassa; mégis éreztük a zsidó szív fluidumát, a zsidó kedély minden melegségét. Amikor Pikler képviselő ur azt az intelmet intézte hozzánk, hogy politikával ne foglalkozzunk, hogy a bécsi főiskolai diákság politikai és egyéb mozgalmaitól távol tart-suk magunkat és minden időnkét kizárólag csak a tanulásnak szenteljük, akkor kikerültek a zsebekből az indexek, amelyek igazolták, hogy nem politizálunk, hanem tanulunk. Sok „mit Auszeichnung” lefett vizsgáról győződött meg Pikler képviselő ur az indexekből és szinte megható volt nézni, milyen boldog örömmel lapozgatott bennük. Az indexekből állapította meg Pikler Emil képviselő ur, hogy azok a Budapesten szállingózó hírek, mintha mi itt bármiféle politikai irány hűvelve szegődünk volna, nem felelnek meg a valóságnak. Nemesszövü jötevőink legyenek nyugodtak! Tudjuk mindannyian, hogy milyenek a mi kötelességeink. Gyönyörűen megmondta ezt nekünk Pikler képviselő ur a következő szavakkal: „Ifju barátaim, azt a sárga foltot, melyet a numerus clausus megalkotói és fen-tartói rálok akarnak sütni, nektek át kell formálnotok a tudás, rátermeltség és az erkölcsi integritás lobogó fátylájával. Mint az emberi erények felesküldött apostolai jöjjelek majd egyszer haza harag és bosszuvágy nélkül, mert erre nem is lesz szükség. Az emberiség utja tiszta és világos — a sötétséget fel fogja váltani a napsfény, a numerus clausust a teljes tanszabadság mindenki számára, aki tanulni akar. Addig is, ifju barátaim, csak egy mottó lebegjen lelki személték előtt: tanulni, tanulni, tanulni — semmi mással nem foglalkozni!”

Pikler képviselő ur látogatása új erőt, új elhatározást öntött belénk, dacos elhatározást, hogy bármennyire akarnak is bennünket elszakítani hazánktól, ahhoz hűek maradjunk és annak felvirágoztatásán dolgozni fogunk.

Igen tisztelt Szerkesztő Urnak igaz híve

Goldschmidt Viktor, orvostanhallgató.

Mérő Jenő

Butorgyára, Budapest, VII., Rózsa-utca 22. sz.
Kizárólag elsőrendű butorok.

A legifjabb így kérdez:

Mért más ez az éjjel, mint a többi éjjel,
bakacsimba vonva felhők szövetével?
Miért nem csillagos?

Egyszer így, egyszer úgy éltük a napokat,
ettünk már kenyeret, vagy ilyet, vagy olyat,
most csak kovásztalant.

Máskor busat-vigat nótázhat hegedünk,
máskor mindenféle gyökeret ehetünk,
mostan csak keserűt.

Sógorom Uzsoknál, bátyám Karsztón ázott...
s engem kituszkolnak iskolaspajtások
iskola kapuján.

Éjjel az éjjeltől, virág a virágtól,
miben különbözik diák a diáktól,
magyartól a magyar?

„Má nistanoh...”

Írta: Dr. SÉBEÖK DEZSŐ.

Kis fiam: gyere az ölembe. Még kicsiny vagy, nem tudsz kérdezni és meg vagyon írva, hogy nekem beszél-nem kell arról neked, hogy mi az, amit mi a mai estén tesszünk. Tesszük pedig mindezeket annak emlé-kére, hogy az Örökkévaló, a mi egyetlen Istenünk kivetett bennünket Egyiptom országából, a rabszolgaság házából. Ma este kovásztalan kenyeret eszünk és keserű gyökeret. És amíg más este akárhogy ültünk, ma kényelmesen támasz-kodni kell. Miért?

Rabszolgák voltak ősünk Egyiptom országában. Ma mi is rabszolgák volnánk, ha az Örökkévaló nem vezetett volna ki bennünket Egyiptom országából. Látsz fiam, mi már egyszer megszabadultunk a szolgaság házából és ezért az Örökkévaló és a mi testvéreink iránti kötelességünk, hogy mindig küzd-jünk a szabadságért. Azért, hogy az emberek szabadok legye-nek. Mert keserű és szomorú a szolgaság és megáldozottság kenye-re. Mi tudjuk, a mi ősünk átérték, mit jelent az: szolgál-nak lenni.

Te elsőszülött édes fiam, te szabad országban, szabad embernek születél. És a te édes apád kora reggeltől késő es-tig csak azért dolgozik, és küzd, hogy te szabad ember le-ghessél. Ember, a szó nemes és igazi értelmében. Tárvá, nyitva legyen előtted a pálya és arra készülj, amire tehetséged van. Hogy felemelt fővel, becsülelesen léphess az élet első kapujába, az iskolába és ne kelljen a Tudomány fűszertelt csarnokából megvárakoznod.

Az apa így felel:

Rabszolgák voltunk mi Egyiptomnak földjén,
láncunkat letörte az isteni törvény
s onnan kivetett.

Nagy a mi Istenünk és erős a karja,
égő sebeinkre a reményt takarja,
az ezerjófűvet.

Keserű a sorsunk, keletlen kenyerünk,
fekete éjszakán mégis reménykedünk,
Szabadság ünnepén.

Kérjük az éjszakát: ha meghajnalodnál!...
Jók voltunk Doberdön, jók voltunk Uzsoknál,
jaj be jók, jaj be jók.

Vigasztalódj, ne sírj, semmi, fiam, semmi,
hogyha kell még egyszer bátyád után menni,
majd Te is jó leszel.

Bródy László.

Ma este bujj jobban a közelembe, édes kis fiam, mert valaha régebben bajban voltak az elsőszülöttek. Te is elsőszülött vagy és az én Istenem, a mi Istenünk óvjon és védjen minden bajtól és bánattól. A könyörületes Isten küldjön áldást a házra és az asztalra és áldott emlékü Eliás próféta hozzon üdvös és vigasztaló követséget. És mire megnősz, áradjon fény, világosság, szabadság, hogy ne kelljen tovább küzdeni a szabadságért.

Mint a vízbeeső...

Tekintetes Szerkesztőség! Mint a vízbeeső. Ki utolsó származáshoz is kapkod, úgy fordulok én most Önökhöz, mint utolsó mentőváramhoz: bátorodom kéresem eljuttatni Önökhöz, hogy szíveskednének megírni, mi módon juthatnék el s melyik külföldi egyetemre?

Tavaly érettségiztem, szegény fiam vagyok, a szüleim nem igen vagy csak kevéssel tudnának segíteni, de én kész vagyok bármilyen munkára, nélkülözésre, csak tanulhassak: gépészmérnök akarok lenni. Hogy miért akarok, vagyis kell külföldre mennem, azt az Urak ugyis tudják, bár jobb szeretnék itthon tanulni. Ha esetleg volna valamilyen elektrotechnikai műhelyben áresedés, oda is elmennék, szóval dolgozni akarok.

Bocsánatot kérek, hogy jelen soraimmal alkalmatlan-kodni merem, de bátorított az, hogy Önök már sok hasonló sorsú zsidó ifjau segítettek. Örökké hálás hívük Tőfel. (Zala m.)

Kosztolcz Sándor.

Gyöngyszemek a talmudból és a midrásból

Irja: Szabolcsi Lajos

Százhusz évig élt Mesterünk, Johannan ben Zakkáj. Negyven éven át elfoglalta az élet küzdelme. De azután is negyven éven át tanult. És ezután negyven éven át tanított.

★

Mózes ott dolgozott testvéreivel együtt a Fáraó kőbányáiban. Mindegyiknek segített terhet hordani, mindegyiknek megtámasztotta kezét, hogy a követ könnyebben tudja felemelni. Munkás volt a munkások között. Rabszolga a rabszolgák között.

Ezért, csak ezért lehetett ő a vezérük is.

★

„Nem a pálma lombjai közül szólok hozzád, ő Mózes. Nem a datolya vagy ciprus lombjaiból mennydörög a Hangom, ő Mózes. Egy szomorú tüskebokorból szólok meg, mert tüskék és családnok közt szenvednek az En fiaim is a szolgaságban. Ládd, En is szenvedek, En is velük gyötörődöm... Menj hát, Mózes és váltsd meg őket!”

★

Mindenkinek egyformán kedvében járni erre halandó ember nem képes. Csak az Istenről zengi a zsoltár, hogy minden élők egyformán jutat kegyéből.

★

Akit a sas hordoz, azt másképp viszi a levegőben, mint a többi madarak.

Minden más madár karmai közé szorítja kicsinyeit, mikor repül. Mert minden más madár fél, hogy föléje kerülhet egy nagyobb, és lecsaphat rá.

De a sas ettől nem fél. Akit a sas hordoz, azt a szárnyain hordozza, nem a szárnyai alatt, a szárnyain, mert ő föléje más madár nem kerülhet. A sást felülről nem fenyegeti veszély, csak lentől, honnan elérheti a nyíl. De a sas így szól: ha nyilat lőnek is én, akkor előbb belém fog furódni, nem a fiaimba, akik a szárnyaimon ülnek.

... „En úgy viszek benneteket, mint a sas”, szólott a gyötört néphez Izrael Istene.

★

Tanchumá örökszép midrásából így ragyog felénk a nagy Jelenet:

... Fáraó éppen trónusán ült. Minden keleti császár ott térdelt előtte és türkiz és rubint koronákat nyújtottak fel hozzá. És szólt a hárfák zenéje.

Egyszerre felpattant a Palota négyszáz kapuja. Szélvihar süvöltött be a függönyökön át. És sápadt örök jelentették a Fáraónak: Két Öreg érkezett a palotába! Eléd kíváncsoznak!

És már jött is a két fehérszakállú Zsidó. A medvék és oroszánok, melyek a kapukat őrizték, eléjük borultak és ők áthaladtak a térdeplő keleti királyok során és felegyenesedtek a Fáraó előtt. A szemük ragyogott, mint a napgolyó, öreg természetük

sudár volt, mint a cédrus és egy bot volt náluk, kék opálbot, melyen arany betűkkel égett az Ur jegye. És az ajkukon mennydörgött a szó: mi vagyunk, Mózes! és Áron! Az Ur üzeni: bocsássad el az ő népét!

És Fáraó előrehajolt: Ki az az Isten? Ki a ti uratok? Fiatal, vagy öreg? Mennyi az ő esztendeinek száma? Melyik országot győzte le? Mióta uralkodik?

És mint a kórus, zengte Mózes és Áron ajka: „Ő a mi Istenünk! Nem bálvány és nem mumia! Elő Isten! Volt a világ előtt! Lesz a világ után! Ő teremtet mindenkit, téged is, zsarnok! Eget borított a föld fölé és tengerrel övezte a szárazföldet! Hangja a mennydörgés, dárdája a villám, pajzsa a felhők! Hegyeket emelt ki a porból, dombokat az agyagból, pázsitot borított a homokra, mint a szőnyeget. Ő teremti az esőt és a harmatot, a napot és éjet, a magzatot az anya ölén, övé a királyok koronája! Ő üzen, Fáraó! Ő üzen: elég volt a rabságból! Ő küldött, váltsuk meg igádból gyermekét, népét, kiválasztottját... Izraelt!”

★

Ki miről gondolkodik nappal, arról álmodik éjjel. Kereskedő a teherhajóról és a karavánról. Özvegy az igazságos bíróról. Árva a temetőről. Katona a zsáknányról. Zsarnok a bilincsekről. Szolga a szabadságról.

★

Ne mondd senkire: ennek az embernek nem vehetem hasznát, ennek az embernek Izrael nem fogja hasznát vehetni. Gondolj arra a kis bogárra, melyet gumrath-lajlo-nak nevez a nép. Nappal észre sem veszed. De jön az éjszaka, amikor kétésgbeesve tapogatózol a sötét kertekben és egyszerre felragyog, mint csöpp zöld lámpa és utmutató a gumrath-lajlo és segít rajtad. Nappal azt hitted róla, el kell taposni, mert ennek ember hasznát nem veheti...

.....

Adjon Isten, de mindjárt!

— 80 orvosi könyv az Omike-könyvtárnak. —

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Az „Adjon Isten, de mindjárt” című cikkre reflektálva, szívesen küldök 80 (nyolcvan) orvosi könyvet a zsidó egyetemi hallgatók részére az Omike-könyvtárnak.

Csak egy szerény kikötésem van: Megboldogult, édes apám, néhai Galantai Bernát zsidó néplajló (a nemzet igazi napszámosa) emlékét szeretném megörökíteni fűl kegyelettel. Huszonöt évig állott a győri izr. hitközség szolgálatában, ott kereste nehéz verejtékkel a maga és tizenegytagú nagy családja kenyerét. Egy pozsonyi tanítógyűlésen ő szólt fel és agitált elsőnek a hittan és biblia magyar nyelvű oktatása mellett. Dr. Fischer Gyula főrabbiával és dr. Gieswein Sándor prelátussal is számtalanszor cserélt eszmét a Talmudról.

Az a kívánságom, hogy az általam felajánlott gyűjtemény Galantai Bernát nevét viselje, hogy a megboldogult szellemie lebegjen az aranyifjúság felett és egyben ezzel a leróhassam némileg zsidó fiul kegyeletemet.

Aki egyebekben vagyok igen tisztelt szerkesztő ur, igaz híve

Budapest.

Galantai Gyula.

POSZTÓ

divatszövet és szabókellékek
áruháza nagyban és kicsinyben
(állandó maradékvásár)

SEIDNER LIPÓT
(Király-utca sarok.)

Budapest, VII.,
Kertész-utca 43.
Telefon: 134—74.

A bacharachi rabbi szédere

Irla: Dr. Ballagi Ernő.

A széderek, a felszabadulásnak csak a fényét, a ragyogását látták meg a gettó irói. Az árnyékát másnak kellett észrevenni. Ahhoz igazi, gigászi költő kellett. Aki meglátta a zsidóság egész tragédiáját a dus széderasztal mellett, aki nem a szegénységgel, hanem az — üldözéssel állította szembe a zsidóság legszebb ünnepét, a zsidó szabadság szimbolumát. Ez a hatalmas költő Heine volt, a Rabbi von Bacharach halhatatlan poétája...

Rabbi Ábrahám ott ül a széderasztalnál feleségével és rokonaival. A ragyogó asztalon tarka selyemtakaró, földig érő rojtokkal. A szédertálon a jelképes ételek, a csillogó lányérok előtt borral telt serlegek, melyeknek ezüstjén domhormú bibliai jelenetek díszlenek. A férfiakon fekete köpeny és sapka, fehér nyakfodor, a nők súlyos lombardiai szövetekbe öltözve, dus ékszerekkel és fejdísszel. A rabbi párnázott karosszéken ülve olvassa a hagadát, mely pergamenre van írva, aranyozott bársonykötésbe kötve. Tarka képek színesen örökítik meg a felszabadulás és a csodák jeleneteit ebben az érdekes könyvben, mely furcsa keveréke az ősről szóló mondáknak, csodálatos történeteknek, vidám elbeszéléseknek, játékszerű kérdés-feleleteknek, imáknak és ünnepi daloknak. A rabbi felmutatja a nyomoruság kenyerét, elmondja az ünnep nagyszerű szentenciáját és éneklő hangon végzi az előírt szertartást. Két sápadt vándor lép be, bő köpenybe burkolva és engedelmet kér, hogy részt vehessen az ünnepen. Ábrahám pap szeretettel helyet kínál nekik. A gazda folytatja a szertartást. Egyszerre eltörzül az arca, a szeme kidülled és sápadtá színtelenedik az ajaka. Aztán hirtelen a legféltettebb, csapongó jókedvre hangolódik, élcel, pajzánkodik, csaknem átlépi az ünnepi áhitat komolyságának a határait. A vacsora előtti kézmosás idején a rabbi észrevétlenül kilép az ajtón és a szemével maga után hívja az asszonyát. A ház előtt kézen fogja és vonzolja magával réteken, utcákon át egészen a folyó partjáig, ahol csolnak vár rájuk. A rabbi besegíti az elámult asszonyt a ladikba, megoldják a kötelet és a víz viszi őket a sötét éjszakában...

A csolnakban tudja meg az asszony, hogy a vándorok a halált, az üldözést és gyilkolást, a gyújtogató csóvát hozták magukkal a vendéglátó, ragyogó ünnepi asztalhoz, melynek melegségét és pompáját soha bensőbben, szebben és zsidóbban senki sem írta meg még Heinenél. Az idegenek egy gyermek tetemét csempészték az asztal alá. A bő köpenyeg a bacharachi zsidóság újabb szenvedését és pusztulását rejtegette, annyi megpróbáltatás, vád, rágalom és szenvedés után... A középkori zsidóság nagy tragédiája jelenik meg ebben a megdöbbentő jelenetben, mely az egyiptomi szolgaság másik rettenetes alakját, az üldözést és a pusztítást éppen a felszabadulás ünnepével költötte össze.

A bacharachi rabbi csolnaka Frankfurtban köt ki, ahol tarka vásáros tömegben lopva kell átszökniük a kőfallal kerített gettóig, melyben aggodalommal és szorongó szívvel ünnepelenek a zsidók. A templom karzatán az asszonyok erre a napra levetették a zsidó-viseletet és izléstelen fényűzés dus pompájával kárpótolják magukat az elnyomottság jelmezéért. A férfiak áhitatosan éneklék az ősi dallamokat s a szentírás olvasásakor szeretettel pólyázzák ki a szent tekercset, melynek megvédelmezéséért annyi zsidó vér folyt, annyi könny omlott. A pap gyengéden becézve emeli karjaiba, mint a zsidó szív legdrágább gyermekét. Ábrahám rabbi a tóra olvasása után az oltár elé lép, hogy elmondja szerencsés megszabadulásáért a hálaímt. Felesége a karzaton hirtelen elájul: ekkor tudta meg, hogy Bacharach fölött megjelent a halál angyala és szeretettel közül talán már senki sem él...

A bacharachi rabbi szédérének ez az ima a végső akkordja. A gödölye bájos meséjét kellett hagynia abban az esztendőben. Csak a halál-angyalig jutott el a bacharachi széder története.

A Rabbi von Bacharach után csak egyesek vitatkozhatnak azon: zsidó volt-e Heine és mennyiben volt az. Soha még senki a költők közül mélyebben meg nem értette a zsidóságot, mert soha senki mélyebben meg nem értette a zsidó szenvedést és azt a tragédiát, mely a zsidóságot fentartotta. Talán ez a mű érteti meg velünk azt a beteg, vergődő, álmatlan pá-

rísi éjszakát is, mely tollat adott Heine kezébe, hogy német versekbe öntse a Lechó daudit, melyet költői hagyatékában találtak meg s amely érdekes világot vet arra a lélekre, mely a zsidóság és kereszténység köntöskében kifejez egyforma cinizmussal profanizálta sokszor mindkét vallás tradícióit... A bacharachi széder megmagyarázza Heine belső tragédiáját is.

Tizezer zsidó család nyomorog

Pészach — a jótékonyság ünnepe.

A kovásztalan kenyér idején gondoljunk azokra, akiknek egész esztendőn át kovászos kenyérre is alig futotta. Gondoljunk azokra, akik meg-meggörnyedve az élet terhe alatt, éhezve, fázza, de meg nem törve, igazi zsidó energiával viselik a sors mostohaágait.

A zsidó szívek jótékonyága a Peszach ünnepén sokkal nagyobb mértékben nyilvánult meg, mint eddig. Felkerestük dr. Lédérer Sándor elnökhelyettesét, akitől szomorú adatokat kaptunk a zsidó nyomorról, de megnyugtató adatokat is a zsidó jótékonyaságról. Több mint tizezer zsidó család ötvenezer gyermekkel él a legnagyobb inségben és nyomorban közöttünk. Mindegyik nyomorgónak más a tragikuma. Vannak, akik vallásuk miatt veszítették el hivatalukat, üzletüket, vannak, akik főtől állandóan ott lebeg a kiutasítás veszedelmé, de talán valamennyinél szegényebbek a szemérmes szegények. Oh, ez egy nagy társadalmi osztály. Mindnyájan nagyképzettségű, egykor előkelő társadalmi állású emberek, a tudományban, irodalomban, művészetében ismert nevek viselői, akik bukácsolva, nehezen harcolva, kifáradva jutnak el a mai ebédől a holnapi vacsoráig, mert az ebéd és vacsora fényűzését egy napon nem mindig engedhetik meg maguknak.

Nemes és jó a zsidó szív, de megdöbbentően nagy a nyomorgók száma. Peszach ünnepén a segítségből elsősorban maga a hitközség veszi ki oroszlánrészét. Mintegy huszonöt millió koronára tehető az erre fordított összeg, amelyben a többi között 4500 kg. macosz, széderek, étkeztetés költségei is benne vannak.

A külvárosokban a szegényebb negyedekben a templomkörzetek, köztük elsősorban a VI. kerületi, mintaszerű menzájával, a VIII. és IX. kerületiek jól szervezett pénzsegítség-akcióval járulnak hozzá a nyomor enyhítéséhez. A nőegyesületek, kiváltképen a VII. kerületi egyesület levesosztója és a IX. kerületi egyesület tanoncgondozója, velük együtt a leányegyesületek csodálatos energiával dolgoznak, de a nyomor tengere kimeríthetetlen. Mindegyik előtt jár Hevesi Simon Omike-szervezete és dr. Adler Illés főrabbi szertartásaságai, melyek ragyogó példát adják a zsidó szív nemességének.

Nem lehet pontosan megállapítani, hogy mekkora értékkel képviselnek azok az adományok, amelyek Peszach ünnepén enyhítették a legsötétebb nyomort, de aligha közelítjük meg a valóságot, ha a hitközség 25 milliójával együtt 35 millióra értékeljük. Végignéztük azt a rengeteg nevet, melyeknek viselői fáradtságot nem ismerve, szinte éjjel-nappal dolgoznak a nyomor enyhítésén. Legtöbbszörre teljes új nevek, a jószívű, erős zsidó középosztálynak áldozatkész, minden nemes munkára készséggel vállalkozó tagjai, köztük van Schlanger Mór, aki miután milliókat gyűjtött a külföldön tanuló egyetemi hallgatók, majd a templomelőjárók segélyszakciójára, most a szemérmes szegények érdekében dolgozik. Kuliner Gyula, az Omike-menza és a diákok lelkes segítője, dr. Hajdu Marcell és Zimmermann Dezső a VIII. körzetben, dr. Zahler Emil lelkes táborosával a IX. kerületben, Krakauer Samu és az Arénauti templom előjárósága a VI. kerületben, Grünfeld Miksáné és Fabriczkiné a VII. kerületi levesosztásnál, Rottenstein Mórné a zuglói nőegyesületnél, Löw Sándorné pedig a IX. kerületben végeznek áldásos munkát.

Éjjel-nappal dolgoznak a jószívű zsidók, apostoli munkát végeznek. Sokat tesznek, sokat enyhítenek, de mind nem elég. Mert a tenger mély és kimeríthetetlen.

Paróka, PURCHER ES FRITSCH UTÓDN Fritsch Vencel hölgyfodrász és hajművészeti műterme
 „Sixtus” védjeggyel. Minden hölgynek szennázolás! Kipróbálható költségmentesen, vételkényszer nélkül!
 Budapest, V., Dorottya-utca 1.sz. (Gerbeaud-palota)

HIREK

A tavaszi nap

Beraggyogja az utcákat s a kerteket s a kövek közül előszólitja a virágokat s a gyermekeket. Szomorú kis ibolyák, szőke kankalínok, hóvirágszínarcu pesti flucskák virulnak ki a játszótérekben, gyűlnek össze a szemetes utcákról, a felmossallan gangokról a ligetekben, vakáció gyermekek, akiknek keserves telére a pészachi szünet, a husvétli szünet az első fellegzés. És pészach ünnepe, úgy érezzük, nemcsak a felszabadulás ünnepe, a tavaszé, nemcsak a szabadságé, de az ifjuságé is, sőt elsősorban az ifjuságé, a gyermeké. A gyűlölet mérge azonban ezt a mindennél szebb ünnepet is megmérgezte már. A sétatereken is mind gyakrabban felhangzik ez a szó: zsidó, ez a kérdés: zsidó vagy? s ez a kijelentés: zsidóval nem játszunk! Ki haragudhatnék gyermekekre? Kis lelkeik mérgezőt illetően azonban eszünkbe jut a legszebb pészachi legendák egyike, amely arról szól, hogy közvetlenül mi is birta rá az Urat Egyiptom vesztének elhatározására? Amikor a fáraó kiadta a parancsot a zsidó flugyermekek vízbejuttatására, a zsidó anyák rejtekhelyeket készítettek házaikban s ott őrizték csecsemőiket. Az egyiptomiak erre így cselekedtek: egyiptomi csecsemőket vittek a zsidók házaiba s azokat sirásra ingerelték. A zsidó csecsemők meghallották kis társaik sirását s ere ők is sirva fakadtak. A sirásukkal pedig elárulták magukat. Összeszedettek s a folyóba juttatták. Az Ur igen felindult ezen s megpecsételte Egyiptom sorsát azok miatt, akik nem ártottak a gyermekek, a kicsinyek közé is éket verni, nem ártottak felhasználni őket is a gyűlölet, a pusztítás, a rombolás ördögi munkájánál. A kisgyerekek zsidózó beszéde, mint gyom a tavaszi kertben, ha felburjánzott is, majd kipusztul s emléket is elfujja majd a tavaszi szellő. A tavaszi ünnep éppen arra tanít meg, hogy minden elnyomásra felszabadulás következik, a fagy felenged, a kő szertefoszlik s a nap kiraggyog. A felhők néhány elhomályosíthatják fényét, elzárhatják tőlünk melegt, de — amint azt a mai irány legdivalósabb írója költőien megírta: — az átvonuló felhők mögött is, mindig, süt a nap. Erre a napra tekintünk fel, benne reménykedünk. Ő elolvastja a gyűlölet otromba hőmberéit, amelyek összemulanak, mint ama agyaglábú bálvány, s mi csodálkozni fogunk rajta, hogy megrémülhettünk őska köcsöggalakjától, törött pipájától, rozoga fültykésétől.

— Hét millió a hitközségi alkalmazottaknak. A pesti izr. hitközség választmánya f. hó 20-án délután 5 órakor, dr. Lederer Sándor elnökhelyettes elnöklése alatt ülést tartott. Az elnök meleg szavakkal emlékeztetett meg dr. Felckl Béla elnökhelyettesnek, a hitközség oktatásügyi előjárójának elhunytáról. Esetelte a megboldogultnak a zsidó oktatásügy és különösen a zsidó gimnázium létesítése körül szerzett érdemeit. Indítványára elhatározta a választmány, hogy a megboldogultnak érdemeit jegyzőkönyvében megörökíti, továbbá, hogy a megboldogult neve a főünnepi jomkipuri istentiszteleti házkára alkalmával 25 éven át felemlítettessék. Ezek után dr. Gábor Gyula, a hitközség főtitkára előterjesztette az előjáróság jelentését a hitközségi életben az utóbbi

időben előfordult fontosabb eseményekről. Ezen jelentésnek, valamint az Eppler Sándor főtanácsos által előterjesztett szervertási és pénzügyi ügyosztályi jelentések meghallgatása után felhatalmazta a választmány az előjáróságot, hogy a hitközségi alkalmazottaknak nyújtandó pészach-segély céljára a közgyűlés utólagos hozzájárulásának reményében 7 millió koronát folyósíthasson. Felhatalmazta az előjáróságot arra is, hogy a páva-utcai templom építésére előirányzott 5 millió korona építési költségeire 1½ millió koronát még a közgyűlés megtartása előtt kiutalhasson.

— Mezei Ernő Miskolcon. Mezei Ernő, a magyar ujságírás büszkesége, Princz Jakabnének, a miskolci Deborah-leányegylet elnöknőjének felkérésére vasárnap este felolvasást tartott a tiszaszlári pörrel. A miskolciak nagy szeretettel vették körül a város egykori híres képviselőjét.

— A Központi Zsidó Diákbizottság szerda este dr. Hevesi Simon főrabbi elnöklése alatt ülést tartott, melyen többek között megjelentek: Alapi Béla és Roller Benő igazgatók is. Fellner Leó elnök meleg szavakkal köszöntötte Hevesi főrabbit születése napja alkalmából és a bizottság jelenlevő tagjai egyenként átadták jókívánságaikat a pesti izr. hitközség népszerű főpapjának. Az újabb adományok jelentése után a bizottság tagjai komoly eszmecsere alakjában foglalkoztak azokkal a sérelmekkel, amelyek a numerus clausus alapján felvett zsidó diákokat tanulási szabadságukban érték. A propaganda kérdései után Kerpel Vilmos, Hevesi Simon és Alapi Béla hozzászólásai után a bizottság elhatározta, hogy a középiskolát végző diákságot felszólitja: Mindenki, aki szeptemberben a bizottság támogatását igényeli, még a tanév befejezése előtt juttassa el kérvényét a bizottsághoz. Ezzel a Diákbizottság először is képet akar nyerni a reá szeptemberben váró feladatokról, de a beérkezett kérelmeket gondosan meg is akarja bíráltni, mert bizottság csak olyanokat fog a jövőben segélyezni, akik arra anyagilag valóban rászorulnak, de a tudományos pályára való hívatottságukkal a támogatásra érdemeseknek is mutatkoznak. Aki nem jelentkezik idejében, és aki nek a segélyezését a bizottság előzetesen nem helyezi kitátságba, az a külföldön nem számíthat arra, hogy a bizottság részéről segítséget fog kapni. Szó esett arról is, hogy különösen a nőknek az elhelyezkedése igen nehéz a tudományos pályákon, ezek közül is csak a legkiválóbbak jöhetnek tekintetbe a rendelkezésre álló anyagi eszközök korlátozottsága miatt.

— A pesti izr. hitközség budgetje. Szakadatlan, erős, nagy munka után elkészült a hitközségnek 1922. évi zárszámadása, mérlege és az 1923. évre szóló költségelirányzati tervezete. E számadások mutatják igazában a pesti hitközségnek imponálóan széles, nagy méreteit. A hitközség 1922. évi működésének záró adatai a következők: Előirányozva volt mint kiadás 81 millió, tényleg kiadott 152 millió korona; bevételnek előirányoztatott 70 millió, tényleg befolyt 151 millió korona. A bevételi többletet az adók

Elite-márka

Fiume

Cognac Medicinal

„Fiume” szójegyre különösen ügyelni!

Adriatika R.-T.

Iroda: Budapest, I., Horváth Miklós-ut 9.

Telefon: József 88-09.

ABBAZIA!

PENSION BREINER

a legszebb üdülőhely az Adria partján. Idegbetegeknek, gyermekeknek elsőrangú pihenő. Erdők és hegyek közt. Ideális tengeri fürdő. Rituális ellátás.

Magyaroknak, kik e hirdetésre hívatkoznak, jelentős árengedmény.

Május-, június- és júliusban olcsó árak. Ajánlatos a nyári idényre mielőbbi szobarendelés.

és a szertartási jövedelmek (templom, gabella) szolgáltatják, ellenben hiánnyal zárult az oktatásügy: 30 millió koronával és a kórházak 16 millió koronával. Az 1922. évi teljes elszámolás, leírva az 1918 óta 1921-ig előállott összes deficitet, mindössze 630.000 korona veszteséggel zárul. Ami már most az 1923. évi előirányzatot illeti, a kiadások közel 280 millió koronával lettek előirányozva. A költségvetésben a hiány 40 millió korona, amely deficit azonban előreláthatólag azon arányban fog emelkedni, amint azt a drágaság fokozatos emelkedése azt esetleg majd előidézi. Az előirányzatban a szertartási ügyek felesleggel, az egyéb tételek körül az oktatás 63 millió, a kórházak 23 millió korona hiánnyal zárulnak. E számadásokat most már az előjáróság és a választmány fogják tárgyalni és véglegesen megállapítani, aztán az előreláthatóan április végén megtartható közgyűlés elé kerülnek. A számadásokkal kapcsolatosan elkészült az 1922. évi működésről szóló jelentés és az 1923. évi előirányzat indokolása is, amelyek Wertheimer Adolf pénzügyi előjáró intézkedése folytán igen részletesen szemlélteik minden egyes tételnél a túllépéseket és érvényre juttatják dr. Glücksthal Samu alapítványi előjáró azon fontos útját, amely szerint minden egyes alapítvány értékpapirfedezete kimutatattatik. A zárszámadások, a mérleg, az előirányzatok összeállítását, a jelentés és indokolás megismerésének nagy munkáját dr. Lederer Sándor elnökhelyettes, dr. Gábor Gyula főtitkár és Eppler Sándor pénzügyi főtanácsos közreműködésével végezte. Az ő érdemük, hogy a budget-közgyűlés ez évben oly korán lesz megtartható.

— **Zsidó jogászok.** A jogtudomány zsidó vallású magyar művelői sorában a legutóbbi hetek folyamán több megtisztelés szerzett dicsőséget a magyar zsidóságnak. Löw Lóránt dr. megnyerte a Deutsche Anwaltsvereine-nek a pénzelértéktelenedés jogi hatásaira vonatkozólag kitűzött pályadíjat. A Magyar Jogászegylet kezében a kultuszminiszter kezdeményezésére megalakított Deák Ferenc Irodalmi Bizottság tagjai közé beválasztották Fodor Ármint kúriai bírót és Baumgarten Nándor közigazgatási bírót. A Nemzetközi Jogi Egység (International Law Association) magyar csoportjának, mely szintén most alakult meg dr. Nagy Ferenc elnöklété mellett, dr. Fodor Ármint lett az al-elnöke és dr. Baumgarten Nándor a főtitkára. Ugy látszik, két különböző élet halad ma párhuzamosan egymás mellett...

— **Miskolc...** Gyönyörű, megkapó levél került a hététen asztalunkra. Kovács József dr., miskolci ügyvéd a maga személyes példájával és a miskolci zsidó társadalom nagyszerű megmozdulásával megmutatja azt az utat, melyen a vidéki zsidóságnak is haladnia kell a diákakció megszervezése terén. A zsidó diákság tragédiájának enyhítéséből nem vonhatja ki magát senki. A nagyokat és gazdagokat súlyosabb kötelesség terheli. Kovács dr. nagyszerűen rámutat, hogy az itthonmaradt zsidó diákok helyzete megkétszerezi a zsidó társadalom feladatát. A zsidó szívnek sok olyan példára van szüksége, mint Miskolc és sok olyan vezetőre, mint Kovács József dr. A levelet lapunkban közöljük. Kovács dr. szerdán délután érkezett Budapestre és a vonatról egyenesen a zsidó diákbizottság ülésére jött, hogy megkapó szavakkal jelentse be az akcióhoz való csatlakozását. Fellner Leó elnök külön megköszönte a miskolci zsidó asszonyok lelkes készségét, mellyel a Minosz purimi szeretetadomány-akcióját felkarolták...

„Hazánktól távol, elhagyatva...” Nagyságos Fellner Leó urnak Budapestben. A külföldön nyomorgó zsidó vallású magyar diákok számára a multkoriban adott összegben felül ezennel havonkénti 2000.— korona hozzájárulást ajánlok fel s az első havi részletet itt küldöm. Jól esik nekem a tudat, hogy a külföldön bujdosó zsidó vallású magyar fiuk ügyét szerény erőmhez képest támogathatom, mert tapasztalásból tudom, mily megpróbáltatás az hazánktól távol, elhagyatva állni s mert ezzel az adománnyal csak némi viszonzást nyújtok azért a sok jóért, mit velem, a török nemzet bujdosó fiával, a zsidó vallású magyarság tett. Maradtam, a magyar nemzeti és emberi szempontból egyaránt szép ügynek sikert kívánva, kiváló nagyrabecsüléssel és szinte háláérzettel, nagyságos uram igaz tisztelője és híve, 1923 március 25. Mehmed Fahreddin.

Gyermeküdülőtelep

Nagymaroson és a Tátrában.

Felvilágosítást ad a
Gábor nevelőintézet
igazgatósága
Budapest, VI. ker., Munkácsy-utca 21. szám.

Dr. TAUB COSMETIQUE

ideális bőrápoló, csecsemőknek, felnőtteknek

Házasság!

Benősülés céljából 29 éves, izr., intelligens, jó megjelenésű, képzett, jelenleg vidéki társnagykereskedő részére nexus keresztek jobb körökből, finomlelkűtől urilányok hozzátartozóival (megszállott területéről is), kik lehetőleg ezen megismerési módot leányukkal nem sejtetik. Szigorú díszkréció. Leveleket „Közös szimpathia” jelleggel továbbít Leopold Cornél hirdetője, VI. Feréz-körül 3. Telefon: 7-73

Felhívás!

a t. nyaraló közönséghez, hogy a siófoki kóser penziómat május 1-én megnagyobbítva megnyitom.
Szobára előjegyzéseket elfogad
Tauber-penzió, Siófok
vagy TAUBER vendéglős, BUDAPEST, ROMBACH-U. Tel. f. 123-10.

Sirkövek PFEIFER és HESZKY

kőfaragómesterek sirkőraktára
X. kerület, Kozma-utca 7. sz.
Telefon: József 59-61.

Teljes lakberendezések! u. m. háló, ebédlő, ágy szobák. Szolid kiszolgálás.

ANDRÁSSY-ÚT 60. SZÁM.

Angliából

bevásárlási útamról

a legjobb angol és nyári divatszövevényekkel hazaérkeztem

Spiegel Ármint

posztónagykereskedő, IV. kerület, Váci-utca 5. I. emelet

Tavaszi szövet- és selyem

-különlegességek (burberri, covercoat-ok stb.)
FELTŰNŐ OLCSÓ ÁRANKBAN!
SZOLLÓSI ÉS KÁLMÁN áruházában
IV. Hájó-utca 16 (Süly-utca sarok).

Vizkurák

dr. Pajor Szanatórium

újjonnan berendezett gyógyintézetében, Budapest, VIII., Vas-utca 17

degbeteg, bel-
beteg és üdülők
gyógyhelye.

Diétás kurák, Zander-rendszerű gyógytorna. Orthopédia gyermekek és felnőtteknek. A vizgyógyintézet egész nap nyitva, bejáróknak is. Mérsékelt árak

Ha Pestre jön, látogasson meg!

Erdős Rezső

művirág és szemfedőgyára,
temetkezési cikkek szaküzlete
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 61

UNIO BUTORÁRUHAZ
Király utca 70 (Teréz körút sarok)
Telefón: 15-03.

Ajánlja egyszerű és különleges lakberendezéssel. Vidékre szakszerű csomagolás.

A SZÉDER ESTÉKET

elsőrendű kántor vezetésével tartom meg ünnepi asztalomnál. Előjegyzéseket már most elfogadok. **SCHLÉSINGER** ששלסinger étterme, VI., Vilmos császár-ut 19. szám. Saját szüretelésű פודלש borok literenkint is kaphatók.

Tánc- és sportoláshoz Pessl-féle tartós hajhullámok

nélkülözhetetlenek.

Mosás után hónapokig is tartós.
M. kir. udvari női fodrász,
Budapest, IV., Váci-utca 19. szám.

Zsuffa István és Társai

angol gyapjuszövetek kereskedése

Budapest, IV., Váci-utca 25

Telefon: 14-73

Előfizetőink és olvasóink szíves figyelmébe!

Április hó 1-én új előfizetést nyitottunk lapunkra. Tisztelettel kérjük igen t. előfizetőinket, akiknek előfizetése április hó 1-én lejár, valamint azon tisztelt előfizetőinket, akik előbb lejárt előfizetésüket még nem újították meg, hogy az előfizetési díjat a lapunkhoz mellékelt postabefizetési lap útján mielőbb beküldeni szíveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjen. Kérjük erre annál is inkább, mert kiadói hivatalunk megbízottainak a mai nehéz közlekedési viszonyok között allig van módjukban személyesen eljutni mindenhol, az előfizetési díjak átvételére. Helyben, szokás szerint, a kiadói hivatal számozott ellerménye ellenében, pénzbeszedőink szedik be az előfizetési összeget.

Előfizetési díj egy évre 2800 korona,
fél évre 1400

EGYENLŐSÉG
kiadói hivatala,
V., Lipót-körút 26.

— Dr. Dózsa Sámuel halála. 1923 február 25-én, az adar hó 7-iki ünnepség közepette halt meg Makón dr. Dózsa Sámuel ny. főügyész, a kiváló jogtudós. Temetésén a vármegye alispánja és főügyésze bucsuztatták a város lakosságának részvétele mellett. Makó város tanácsa, Szeged sz. kir. város tanácsa, Csanád és Torontálmegye törvényhatósága fejezte ki átiratilag részvétét a családnak. Dózsa Sámuel Csanád vármegye főügyésze volt az első zsidóvallású főügyész nagy Magyarországon; Jüsth Gyula és Náway Lajos intimusa s emellett a makói zsidó hitközségnek évek óta elnöke.

— Dr. Neumann Árminné emlékezete. A farsori fuárvaház kis templomát meghatott hangulatu, díszes közönség töltötte meg kedden délután 1/25 órakor, amikor gyászistentiszteletet tartottak dr. Neumann Árminné emlékeztetére. A rekviemen megjelentek az Omike, a Pesti izr. nőegylet, a Minosz, a Magyar izr. kézmű és földművelési egyesület, az Országos izr. patronázs-egyesület és a Zs. M. F. H. O. Sz. elnökségei. A gyászistentiszteletet Eiselberg főkantor és az árvaház kórusának énekével kezdődött, majd dr. Hevesi Simon főrabbi hosszabb beszédben emlékezett meg az elhunyt nagyérdemű uriaszony életének munkásságáról és munkásságának az egész zsidóságot örök hálára kötelező eredményeiről.

— Schlanger Mór újabb gyűjtése. Schlanger Mór, a hitközség agilis pénzügyi előjáróhelyettese ezen a héten újból 170.000 koronát gyűjtött a külföldön tanuló zsidó diákoknak. Az adományhoz Pollacsek Ernő 100.000 koronával, P. S. és Fehér M. Miksa 50-50.000 koronával, Kármán Nándor 10.000 koronával járult hozzá. 50.000 korona a Fleischmann Tivadar tiszteletére rendezett társasvacsorán gyűlt össze, ahol a bencsolás megváltása felett megnyílt árverés eredményezte ezt az összeget.

— A dunaföldvári zsidók és a papjuk. Kaptuk a következő nyilatkozatot: Dr. Partos Sámuel rabbi ur a „Zsidó Szemle” legutóbbi számában jónak látta az ő cionista elveit nyilvánosan hirdetni. Nehogy a nagyközönség azt higgye, hogy hitközségünk bármely tagja is azonosítaná magát a rabbi ur által vallott cionizmussal, kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy hitközségünk minden tagja távol áll a cionista mozgalomtól és mi mindnyájan magyar nemzeti zsidóvallású honpolgárok vagyunk és a rabbi ur itt egyedül áll a cionista elveivel. Dr. Partos ur levelében említett egyéb dolgokra nem reflektálunk, ezek felett egyszerűen napirendre térünk. Dunaföldvár, 1923 március hó 18-án, A dunaföldvári hitközség.

Tisztelettel értesítjük nagyrabecsült vevőinket, hogy a tavaszi idény kiváló újdonságai férfi- és női szövetekben naponta érkeznek.

Tekintettel a nagy keresletre és a behozatal korlátozására, igen ajánlatos ezeknek mielőbbi beszerzése.

szövetekünk kiváló minősége és választékosossága, valamint szolid áraink előnyös volta közismert.

Különböző track- és smoking-szövetek, elegáns utazó-, autó- és kocsi takarók.

Tavaszi kiállítás a Vigadóban

Gazdag látványossága ismét tanujelét adja a magyar zsidó iparosok és kereskedők szorgalmának és rátermettségének. A jelszavak destrukciója ellen a munka konstruktív eredményei a legszebb érvék és a legnemesebb küzdő fegyverek. A kiállítás dus anyagából néhány kiváló iparosunkra és kereskedőnkre hívjuk fel az alábbiakban olvasóink figyelmét.

Edelstein J. cipőszalonja (Vilmos-császár-ut 19.) cipő-kreációi immár fogalommá váltak. Kívágott tavaszi női cipőnek mindegyike a legszebb modellek. Fölülmulthatatlan izlésben, kidolgozásban, minden kiállításra legszebb darabjait adja. Izléses szekrénye előtt állandóan nagy közönség csodálja az új tavaszi cipőkcreációkat. Augusztá királyi hercegasszony hosszabb időzött a kiállítás előtt és Edelstein mesternek legmélegebb elismerését fejezte ki.

Csillagné fűzőterme (Kossuth Lajos-utca 8., félemelet 1.) Párisból hozott legújabb kreációival szerepel a kiállításon. A korzetek minden kemény anyag nélkül készülnek és Augusztá kir. hercegasszonyt hosszabb időzésre készítették, aki Csillagné öngyógyításának elismerését fejezte ki.

Fried Jolán fűzőszalonja (VI., Király-utca 92.) saját-készítményű fűzői, melltartói, has- és csípőszorítói sok izlésről és kiváló munkáról tanuskodnak. A királyi hercegnő a fűzőszalon tulajdonosa előtt elismerését fejezte ki a gyönyörű kiállítás fölött.

Bleyer Hugó-Express-kötődéje (Aradi-utca 33.) kizárólag saját készítményű kötött kabátokat, keppet és nagyon szép jumpereket állított ki. Az izlésesen összeállított tárgyakat Augusztá főhercegasszony nagy érdeklődéssel nézte és elismerését fejezte ki.

Steiner Jenő uri és női cipész (Dob-utca 60.) férfi és női félcipői szenzációs benyomást tesznek a szemlélőre. Augusztá kir. hercegasszony külön megdicsérte a cég jelenlevő főnöknőjét, egy szürkesevrő, lakkszalaggal díszített női félcipőnek izléses és szolid kiviteléért.

Jakobovics A. cipészkülönlegességek üzlete. (Orthopädia, VII., Wesselényi-u. 35.) A férfi és női orthopädicipészet specialistája Jakobovics mester, aki ezenkívül az estélyi és nappali lábbelik, a különféle női és férfi cipőújdonosságok sokoldalú művésze. Minden egyes kiállított darabja valóban remekmű. Augusztá főhercegnő és kísérete hosszabb időt töltött el a kiállított holmik megtekintésére.

Mme Elek női kalapkülönlegességek üzlete (Párisi-utca 1.). A legújabb tavaszi divatkreációkat mutatta be. A cég, mely 27 év óta áll fen. közismert jó izléséről és szoliditásától. Lila Jedda-kalapját különösen megcsodálta Augusztá főhercegnő, aki hosszabb időt töltött az izléses kiállítás előtt. A cég minden egyes darabját külön-külön megcsodálta a megnyitó előkelő közönsége.

Deutsch Simon butorgyáros (tulajdonos Deutsch Nándor, Fürdő-utca 10.) Magyarország egyik legrégebbi butorcége, melynek alkotásai és szoliditása az ország határain túl is jelentékeny hírnevet szereztek. A kiállítás egyik különösen említésre méltó objektuma a cég gyönyörű, modern mahagoni hálószobája, mely a megnyitó-ünnepség közönségéből elragadtatást váltott ki és ezt a cégfőnök előtt kifejezésre is juttatta.

Behr Menyhért műasztalos (Andrássy-ut 60.) kiállítása a legnagyobb feltűnést keltette, mert valóságos tárháza a szebbnél szebb remekbe készült butoroknak.

— Fejérmegye... Kerpel Vilmos agitációs utja eredménnyel járt. A fejérmegyei zsidóság a vármegye egyes községeiben sorozatos propagandaüléseket tervez és megszervezi az egész vármegye zsidó jótékonyosságát a diákügy javára.

A JÓ SZEMÜVEG

CHMURA

okl. látsszerész **IV., Ferenciek-tere 2.**

BUTOR

új és használt szőnyegek vétele és eladása
LUKÁCS-nál Dembinszky-utca 34. Bernád-utca sarkán
Telefon: József 44-40

Fischmann Testvérek

kefeárugyára
Budapest, V., Ugynök-utca 22. sz.

PARISNYA

LUKÁCS ÉS PÁSZTOR

Budapest, IV., Egyetem-utca 11.
(Gróf Károlyi-palotával szemben)

Darling

AMERIKAI TERPENTINES
CIPŐKRÉM
MINŐSÉGE UTÓLÉRHETELLEN!

GYÁRJA DARLING R.T.S.A. UJHELY. Telefon 143.

Látta már a

BUTORUDVART?

Prima ebédisk, hálók stb. nagy választékban, legújanyosabban.
Schwarz Lipót és Testvére Hársta-u. 37. (Saját ház.)

gumisarcok a cipőt tartósabbá és elegánsabbá teszi

KEMÉNY-KALLÓS

SELYEMÁRUHÁZA

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 2. sz.
Telefon 180-29. (Ferencrédiek templomával szemben)

Nagy választék selyemkülönlegességek, szövetelek és etaminokban

Megérkeztek a nyári újdonságok
mosó-volleok, mosó de-
lainek, liberty- és selyem-
batsztok a legjobb ki-
mítádsban. — Sima
svájc grenadnók, min-
den színdrnyalában. III

Grosz Ernőnél
Király-utca 25

Műbutor és perzsaszőnyegek vétele és eladása
LAX bútoráruház Vörösmarthy-utca 1. sz.
(Almágy-tér sarok.) Vidékre csomagolás.

Természetes artézi szénsavas-gyógyfürdő

rövidesen megnyílik Székesfehérváron
Több igen erős szénsavas- és vasassóforrás! Biztosan gyógyít:
szívbaft, reumát, köszvényt, női- és gyomorbetegségeket, stb. 60 modern
szoba, (központi fűtés, hideg, meleg víz stb.) Felfűtő olaszó pénszó!
Télikert! Teraszok! Park! Színház! Felfűtőolajszolgáltatás! Az
igazgatóság: Székesfehérváron az Arpád-fürdő Rt., Budapesten Szűcs
Béla mérnök, József körút 69. I. emelet 18. Telefonszám: József 73-67

Glaser Mihály szúcameszer, kész
szőrmeáruk raktára
Budapest, VI., Isabella-utca 68. szám (Aradi-utca sarok).
Átalakítás, javítás, nyersbőr-kikészítés, szőrmeáruk.

Fényképészné. özege, saját műterem-
mel és berendezett
lakással, házasság céljából — lehetőleg fényképésszel —
ismeretséget keres „Nyugodt megélhetés” jellegre a kiadása.

Dr. Pajor
Szanatórium
Budapest, VIII., Vas-utca 17

**Bel-, ideg-, sebészeti be-
tegeknek — Külön szülé-
szeti osztály — Nőbetegek
és urológiai betegeknek
külön osztálya — Orthopéd-
és Zander-gyógytermek**

**Vizgyógyintézet a legtökéle-
tesebben felszerelve**

Festék, firnisz, lakkk "UNIO" FESTÉK-ARUHAZ Telefon: J. 107-96.
stb. cikkeket legelőnyösebben szállít Budapest, VIII., Bérzsenyi-utca 7. szám. Sürgőncim:
(Keleti pályaudvar közelében. — Tisza Kálmán-tér 22.) Unilestár, Budapest.

Husvétli edények של פסח
üveg, porcellán, steingut-román és mindennemű konyha felszere-
lési cikket legelőnyösebben kaphat

— **Tagfelvételek a Pesti Chevra Kadisa Izr. Szentegylet-
nél.** A Pesti Chevra Kadisa tagfelvételeket hirdeti. Jelen-
kezők folyó évi április hó 15-ig eszközöltetnek a Hükár-
hivatalban, VI. ker., Laudon-utca 3. Azt hiasszük, hogy nem
szükséges ez alkalommal külön rámutatni hittestvéreink
előtt ama nagyszabásu emberbaráti és jótékony munkára,
melyet a Chevra Kadisa a zsidó jótékonyosság terén kifejt.
A Pesti Chevra Kadisa a művelt világ legnagyobb chevraja.
Ha valaha missziót teljesített a Chevra Kadisa, úgy foko-
zott mértékben teszi ezt most, midőn a rendkívül súlyos
viszonyok rendkívüli feladatok elé állítják a nagy festü-
letet. Minden hittestvérünknek kötelessége, hogy a chevrat
anyagilag és erkölcsileg támogassa és kötelessége minden
zsidónak, hogy a Chevra Kadisa tagja legyen.

— **Ujra taníthat.** Huszonnyolc esztendeig volt vezető
ővönő Obudán Kepes Arminné, Steiner Regina. Szegény em-
berek apró gyermekeit nevelte hazafiságra és emberszere-
tetre. A kommun bukása után az óvoda „dajkája” följelen-
tést tett ellene, melyben kommunistasággal és egyéb főben-
járó büncselekményekkel vádolta meg. Az eljárás folyamán
a főváros tisztí ügyessége megállapította, hogy ezeket a
terhelő tanuvallomások az elfoglalt gyűlölet sugalta. A
főváros tanácsa azonban nem vette figyelembe a vádhatá-
rozatot és Kepesné állásából fegyelmiileg elmozdította. Dr.
Ballagi Ernő ügyvéd fellebbezése folytán a kultuszminiszter
a tisztí ügyesség álláspontjánál is enyhébben ítélte meg a
kiváló ővönő bűnét és őt állásába visszahelyezte.

— **Szabolcsi Lajos üdvözlése.** Nagys. dr. Szabolcsi L.
főszerkesztő urnak, Budapest. A kiskunfélegyházi
Chevra Kadisa Kegyeségi Egylet folyó évi február 25-én
tartott évi közgyűlésén résztvevők átérve annak mara-
dandó értékét, amit Nagyságod fáradhatatlan munkásságá-
val a magyar zsidóság érdekében kifejtett, — úgy adott sze-
retetének és nagyrabecsülésének kifejezést, hogy Főszer-
kesztő Urat örökös dísztagjává választotta. Midőn ezt van
szerencsénk szíves tudomására hozni, fogadjon Főszerkesztő
Ur kiváló tiszteletünk megnyilvánulását. Kiskunfélegyháza,
1923 március hó 15-én Feuer Illés elnök, Kluger Sándor
jegyző.

— **Dr. Feleki Béla-gyászünnepe a leánygimnáziumban.**
A leánygimnázium március 22-ikén kegyeletos gyászünne-
pel áldozott alapítója, dr. Feleki Béla előjáró emlékének.
Komoly áhítatával az ünnep méltó volt ehhez az emlékhöz,
de méltó volt az iskolához is. A megjelentek között ott lát-
tuk a gyászoló család tagjait, dr. Feleki Bélánét, Mikó Fe-
rencné született Feleki Alicet, Mikó Ferencet, dr. Feleky
Hugó egyetemi tanárt, dr. Feleki Sándor tisztí orvost, az
ismert költőt, továbbá Eulenberg Salamon udv. tanácsost,
az új oktatásügyi előjárót, dr. Munkácsy Bernát tanfelügye-
lőt, az Akadémia tagját, stb. Dr. Kandel Sámuel hittanár
szép beszédben méltatta Felekit az embert, a zsidót, az al-
kotót, aki új Józsefként a sötétség hét esztendejének vesze-
delmét hárította el a zsidó lányok százainak fejeiről, aki a
leánygimnázium alakításával a gyűlölködés viharában új
otthont adott a zsidó elmélyülésnek s ezzel mindenképen
rászolgált arra, hogy kedves iskolája szentélyéből, a frigy-
szekrény közeléből induljon utolsó útjára. A beszédhez
méltó keretként illeszkedtek Abrahamsohn főkantor s az
ifjúság énekszámai.

— **A pesti izr. nőegylet főző-kiállítás rendez.** A pesti
izr. nőegylet felhívást intéz azon urinökhöz, kiket a mai
nehéz viszonyok arra kényszerítenek, hogy művészettel ha-
táros ügyességüket, mit eddig csak kedvtelésből üzték,
most gyakorlatilag értékesítsék. Ezen célból a nőegylet
május 1—11-ig főző-kiállítást rendez, hogy a jelenkezők-
nek módot adjon jam, kompót, cukrozott gyümölcs, főzelék-
félék, ugorka, paradicsom, keksz, tarhonya és ehhez hasonló
dolgok elkészítésére, őszre a megrendeléseket átvegyék. A
kiállítás tartama alatt délutánonként teát szolgálnak fel,
hogy a hölgyek a tea és másfajta sütemények változatossá-
gával is bizonyítsák, hány tehetség húzódott meg eddig
szerényen a háztitűzhely körületei között. A felhívást a nő-
egylet azért teszi már ma közzé, hogy figyelmeztesse a höl-

Husvétli edények של פסח
üveg, porcellán, steingut-román és mindennemű konyha felszere-
lési cikket legelőnyösebben kaphat

Turul edényáruház HERSKOVITS LAJOS
VII., Akáca-utca 20. szám.
Szombaton zárva.

gyeket, takarékoskodjanak készleteikkel, hogy az öszre szóló megrendelésekre mintákat mutassanak be. Jelenkezni lehet a pesti izr. nőgyelet elnöknél: kemenesmihályfal Dénes Antalné (VI., Bajza-u. 26.) minden szombat 10-11-ig, Singer Zsigmondné (Zoltán-u. 18.) naponta 3-4-ig és dr. Fried Adolfné (Kigyó-u. 4.) naponta 2-3-ig.

Előadás az Omikében. Hétfőn délután az Omikében dr. Baracs Marcel, az Omike elnöke tartott rövid, de nagy-érdekességű előadást, melynek keretében azt fejtegette, hogy a magyar zsidóságnak demokratának kell lennie. Utána Zahler Erzsébet nagy sikerrel Kiss József két versét szavalta el, majd dr. Weisz Miksa rabbi, a Ferenc József rabbiképző-intézet tanára tartott felolvasást Pészachi remniszcenciák címen. Beszolt az 1847-iki pészachról, mely Rómában a ghettó lerombolását hozta meg és egy régebbiről, mely 1467-ben a csunya, sötét vérváddal köszöntött be Trientben. Az érdekes előadást nagy figyelemmel hallgatták és zajos tetszéssel kísérték.

A VII. kerületi (Chikágó) Emberbarát Jótékony Asztaltársaság ezúton értesíti a nyilvánosságot, hogy senkinek sincs felhatalmazása, hogy az asztaltársaság nevében gyűjtsön. Ha valaki jelentkezne, tessék átadni a rendőrségnek.

A budapesti XI. ker. izr. jótékony nőgyelet március 3-án nagy-sikerű estélyt rendezett a kórházi kaszinóban. A táncvigalmat hang-verseny előzte meg, mely alkalomra Munkácsy Noémi, a jeles poétanő, hangulatos prólógot szerzett, melyet a kis Réthy Anna bájosan adott elő. Guttmann Armin táncmester és a két Fleischmann fivér produkciói nagy tetszést arattak, valamint Resenfeld Margit is szépen előadott dalaival. Végül dr. Szabolcsi Lajosnak az Egyenlőségben is közölt „Pubi” című egyfelvonásosa került színpadra, melynek szereplői: Goldmann Teri, Herrmann Zoltán, Kalmár Miklós és Büchler György kitűnően oldották meg feladatukat. A vigalom tiszta jövedelme 243.880 K, melynek hovatartozásáról a f. hó 22-én megtartott közgyűlés intézkedett. Eszerint a Menza kap 20.000 K-t, a külföldön szenvedő főiskolai hallgatók 30.000, burgonyaségélyre fordítanak 48.000, pénzbeli támogatásra 20.000, cipősegélyre 30.000, a fennmaradt összeget a szegényalap dotálására fordítják, miután a pénztárszámla 18.970 K hiánnyal zárult. A közgyűlés úgy öv. Friedman Vilmosné, az egyesület buzgó elnöke asszonyának, mint Büchler Arminének, a vigalmi bizottság fáradságtalan elnököjének köszönetét fejezte ki. Az egyesületnek ez idő szerint 240 rendes tagja van. Tiszteletbeli tagok: Márkus Miksa udv. tan. dr. Kálmán Udán főrabbi, dr. Weisz Mór rabbi és Boschan Arthur hitközségi elnök.

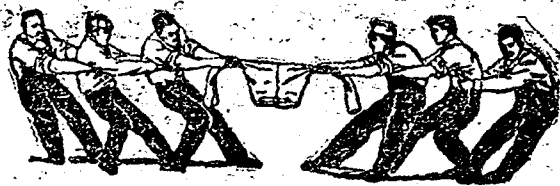
Háromszázkétezer korona... (Levél a szerkesztőséghez). Hogy milyen eredményt érhet el a lelkes ügybuzgóság és hazafiságtól átitatott hűhűség, annak szép példáját közöljük a tek. Szerkesztőséggel. Lévai Izor, budapesti hit-tanár, a jeles pedagógus, átérzve külföldön nyomorgó diákjaink helyzetét, tanítványai körében propagandát kezdett a nemes ügynek s a tanítványok — lányok — oly buzgón apostolkodtak, hogy eddig 302.722 koronát gyűjtöttek külföldön nyomorgó fiaink számára. Ez annál inkább is említést érdemel, mert akciónkban ez az első eset, hogy tanulók ily mértékben karolták fel az egyetemi hallgatók ügyét. Felhasználjuk az alkalmat, s köszönetünket tolmácsoljuk úgy nekik, mint Lévai Izornak, bárha ők nem kívánnak köszönetet, mert a jót csak magáért a jóért gyakorolják. Budapest, 1923. március 21. Kiváló tisztelettel Központi zsidó diáksegítő bizottság: Fellner Leó, ügyv. elnök.

A szolnoki pap családi öröme. Nagy most az öröme a szolnoki papnak, mert juris doktorra lett mind a két fia. A kisebbiket, Heves Lajos doktort, aki csak 22 éves, mult szombaton avatták föl, István bátyját pedig, aki csak egy évvel idősebb, a mult év végén. Mindketten jeles eredménnyel végezték jogi tanulmányaikat a budapesti Tudományegyetemen, amit örömmel jegyzünk föl a numerus clausus siralomkrónikájába. A két ifju doktor ez alkalomból kétezer koronát küldött hozzánk a külföldön nyomorgó egyetemi hallgatóknak.

Hittestvércink figyelmébe. Lovag Anders Pál (lakik: Bpest, VIII., Tisza Kálmán-ter 23., I. 24.), aki zsidó leányt vett feleségül és maga is zsidó hitre tért, az Egyenlőséghez intézett levelében elpanaszolja, hogy nagy nyomorban van, nincs tisztességes ruhája és nem tudja miből megtartani a husvét ünnepeket. Családja, rokonsága átterése miatt kitalálta. — Akinek módjában: segítsen rajta!

A zsidó főiskolai hallgatók felhívása. A Zsidó Magyar Főiskolai Hallgatók Szövetsége felhívással fordul a zsidó magyar társadalomhoz. A felhívás, mely a „Numerus clausus negyedik évének március havában” kelt, arra hívja fel a figyelmet, hogy a jövő magyar zsidó társadalom szellemi élítője kétségbeesett nyomorban tengődik s így kétségessé válik, vajjon elérheti-e a célt az a töredék, melynek még a

ELSZAKITHATATLAN

szövet- és munkaruha-gyár

GUTMANN J. ÉS TÁRSA

Budapest, VII, Rákóczi-ut 16. szám.

BUTOROK

HARTMANN
asztalosmesterről, VII., Hor-
nád-utca 22. Garai-ter mellett.
Olcsó és pontos munkavégzés.

Szabászati és női kalapkészítő-iskolában szabni, varrni, kalapot készíteni tanítok. Magántanulásra szabási tanfolyam. Kalapkészítést olcsón vállalkoz. Művirág-tanfolyam. Geiger Etel Károly-körút 10.

Füredi Miksa szücsmeszter Alakítás, javítás, szőrmearu raktáron
Budapest, VI, Szondy-u. 5. Teréz-körút sarok Telefon: 137-07.

אברהם בורפינץ BORPINCE

VIII., Körös-utca 27. szám.

Ajánlja szigorúan rituális felügyelet alatt kezelt legjobb paksi uradalmi borait különféle minőségben, nagyban és kicsinyben.

Schunda V. József

hangszergyár

Üzleti helyisége: Budapest IV., Magyar-u. 18.

Telefon József: 104-16.

Alapított 1847. évben.

Magyarország legrégebb hangszergyára és hangszerezlete.

M. kir. udvari szállító, a m. kir. Operaház kinevezett hangszerekészítője és szállítója, m. kir. Zeneművészeti Főiskola (Zenakadémia), Nemzeti Zenede, budapesti Filharmonikus Társaság, Budapest székesfőváros zenetanfolyamainak, Budapest összes színházainak szállítója; 50 év óta megtartott összes országos és minden mérvadó világkiállításon első díjakkal kitüntetve, stb.

Készít és raktáron tart: saját találmányú közelismerésben részesült és legjobb minőségű pedál-cimbalmokat és tárogatókat, továbbá hegedűket, gordonkákat, gitárokat és citerákat, valamint minden egyéb vonó-, fuvó- és ütőhangszereket, ugyancsak legjobb minőségű selyem-, bél- és acél-hurokat és minden egyéb

hangszeralkatrészeket.

Régi mesterhegedűk, gordonkák stb. eladásra állandóan készletben vannak.

Hangszerek szakszerűen javíthatnak!

Átvessz megrendelőket: bel- vagy külföldi zongorák és pianók megbízható beszerzésére, eladására, javítására vagy hangolására.

Régi vonó-, fuvó- és ütőhangszerek megfelelő áron megvehetnek vagy becserelhetnek.

Állaga cimbalom-iskola, Hekisch tárogató és klarinét-iskola, Böhm trombita-iskola, Z. may zongora elméleti és technikai gyakorlatok, valamint egyéb zeneművek kiadása. Ajánlatokkal készségesen rendelkezésére áll.

Selyem, szövet

és francia grenadin-ujdonságokat, míg a régi készlet tart, meg-
lepő olcsó árban árusít

Haskó IV., Deák-lér 4.

(evang. templom mellett)

A közelgő husvétünnepre van szerencsém a legkényesebb igényeket is kielégítő minőségben ajánlani

של פנח

dessert és mandulás-süteményeket, tortákat, cukorkákat, pariait, stb.

Freund cukrász
Király-utca 14. Telefon 19-41.

Vidékre előleg beküldése mellett leg-
gondosabb kiszolgálás.

Butorvásár

Müller Lajos Dohány-
utca 37. Hálók, ebédlők,
konyhák. Tel. J. 125-21

Kőművesjavítási, átalakítási, házrenováló összmunkákat olcsón vállal
SPITZER építési iroda VIII., Hunyadi-utca 13. — Tel.: József 3-07
Hőtségtetés díjtalan. Építési anyagok eladása. Állványkölcsonzés.

Belvárosi Tanintézet

Előkészít polgár
iskolai magán-
vizsákra.

V. Veres Pálné-utca 42. II. em.

NAGEL ADOLF

zsák- és ponyvagvár
és kölcsönző intézete

Budapest, V. ker., Arany János-utca 10. sz.

Gyárak: V., Balaton-utca 18. és VI., Bulcsu-utca 9.
Telefon: 35-92, 80-82, 104-10, 164-60, 112-79. Sürgőnycim: NAAGEL

KELETI J. BUDAPEST, IV. kerület,

Koronaherceg-utca 17. szám
Gyárt legkülönlegesebb kivitelben: műlábakat, műke-
zeket, sérvköteket, háskötőket, gummigörccsér-
harisnyákat stb. Dús választék az összes belegápolási
gummiárakban és műszerekben.

IRODABÚTOROK is kaphatók

STOEWER RECORD írógéptelepen

Budapest, V., Vilmos császár-út 60. sz. Telefon: 48-65.

Szénsavas fürdő otthon!

A „Rupertus” szénsavas fürdő-
tábla használata által a legjobb, legöl-
csőbb és legkényelmesebb szénsavas
fürdő készíthető. Kapható mindenütt. Főraktár: Török József R.-T.
gyógyszertára, Budapest, VI. kerület, Király-utca 12.

Hold cérna vezet

Egyenletes! Erős!
Pótolja az angol cérnát
Pótolja a selyem cérnát

UNIO TEXTILMŰVEK RT

Gyárak: Weipert, Erzsébetfalva

Központi iroda: Budapest VII., Károly-körút 3. Telefon: J. 70-72

Fűző és mégsem fűző

(Törvényesen védve)

numerus clausus megkegyelmezett. A szövetség azt kéri a
tehetősebb zsidóktól, hogy lépjenek be a pártoló tagok so-
rába és tetszésszerűen haviösszeget ajánljanak fel. Hisszük,
hogy a zsidó főiskolai hallgatók kérés hangja utat fog találni
a nemes magyar zsidó szívekbe.

— Az Országos Magyar Izr. Ösztöndíjgyűlés választmá-
nya dr. Halász Frigyes kir. tanácsos elnöke alatt tegnap
ülést tartott, melyen az ösztöndíjakért benyújtott folyamod-
ványok sorsát eldöntötte. Az elnökség felhívja a folyamodó-
kat, hogy folyamodványaik mellékleteiért és a megszavazott
ösztöndíjak átvételéért dr. Gábor Gyula egyleti titkárnál
(VII., Sip-u. 12., I. em.) szerdától, vagyis folyó hó 28-tól
kezdve jelentkezzenek.

Hymen. Löwy Ilia, Hidasnémeti és Traustein Henrik,
Abaujszántó, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Steiner Belluskát, Paksról eljegyezte Gottlieb Józsa,
Högyészről.

Katz Rózsika, M.-Sziget, Glück Rudolf, Budapest, az-
uton tudatják eljegyzésüket.

Braunfeld Szerén és Lissauer Lajos tudatják eljegy-
zésüket.

Vajda Mihály Budapesten eljegyezte özv. Nádas Adolfné
szül. Hegyi Arankát, Hegyi Lajos főv. hirdetőiroda-tulajdo-
nos leányát.

Adler Hermint, Adler Simon, a Weichselmann-féle Va-
kok Intézete kiváló igazgatójának leányát eljegyezte Elhen-
thal Jenő, a pesti izr. hitközség főpénztárosa.

Herz Esztikét Nyirbátorban eljegyezte Perlstein Henrik
Szerencséről. (Minden külön értesítés helyett.)

Schwarz Sándor eljegyezte Robiczek Ibolykát Bajmokon
minden külön értesítés nélkül.

— FÉNYKEPEK Kossak utódánál, Kossuth Lajos-u. 12.

— Ezüstlakodalom. Szívós Izidor nagyvágó és neje, szül. Grosz
Berta március 23-án ünnepelték házasságuk 25 éves fordulóját. A ju-
biláló pár ez alkalomból 5000 koronát adományozott a külföldi zsidó
diákoknak és 5000 koronát a budapesti főiskolai menzának.

— A mezőkövesdi izr. ifjuság jól sikerült műsoros es-
télyt rendezett purimkor. Apróbb egyfelvonásosok, Petőfi-
Ady-, Kiss József-versek és Várady „Petőfi a Hortobágyon”
c. melodramája került színre az ottani lelkes zsidó ifjuság
közreműködésével. A kitünően sikerült est száz ezer koronát
jővedelmezett. Ezt az összeget most juttatták el hozzánk
a külföldi zsidó egyetemi hallgatók segélyezésére.

— Megbocsájtott a zsidó diákok javára. Kaptuk a kö-
vetkező levelet: Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Weissenstein
Jenőné ügyfelem képviseletében tett büntető főljelentésem-
ben a mai tárgyaláson oly feltétellel bocsátottam meg az
ellenfélnek, ha a zsidó főiskolai hallgatók javára 10.000 K-t
lefizetnek. A 10.000 K-t meg is kaptam, mellékelten meg-
küldöm és kérem, hogy részemre így értelmű nyugtát adni
szíveskedjék, hogy a bíróságnál az összeg rendeltetési he-
lyére való juttatását igazolhassam. Kiváló tisztelettel Dr.
Kertész Adolf, ügyvéd.

— A Legenda a nagyapáról, Przemysl. Az ár ellen, Strófák,
Czobor Erzsébet. Itthon. Az én pihenőm és még néhány apróbb vers,
meg hat megzenésített vers szerepel az április 2-iki Kiss József-matiné,
amelynek szereplői: Sándor Erzsé, Márkus Emília, Darvas Lili, Somló
Emma, Tarnay Ernő, Gábor József, Ákora Lajos és Diczl Oszkár. Je-
gyek a Scala jegypénztáránál kaphatók.

— Tisztújítás. A debreceni izr. hitközség képviselőtestülete
sorshúzás után kilépett 20 tagjának helyét március 18-án töltötték be.
A választást Létay Lajos választási elnök vezette. A képviselőtestület
rendes tagjai lettek: Dr. Aczél Jenő, dr. Fényes Endre, Fazekas Andor,
Békés Lajos, Neumann Nándor, Emerich Samu, Lusztig Dezső, Schwarz
Armin, Reich Berrát, Csengeri Leó, Feldmann Dániel, Mező Armin,
Schön Nándor, dr. Farkas Ignác, Ritter Aurél, Fried Samu, Rappaport
Béla, dr. Szöllős Dezső, Frieder Soma, Feldmann Sándor. Póttagok let-
tek: dr. Hajnal Dezső, Gál Samu, Halmágyi József, Friedmann Miklós,
Fohn József, Kurz Dávid, Hochfelder Jakab, Kanzler József, dr.
Szántó Sámuel, dr. Schwartz Artúr, Csillag József, Kainer Armin,
Redi Gábor, Székely Simon, Frank Ede.

— Hatvan pár cipő. Az „Emberbarát” asztaltársaság
szombati estélyén, melyen többek között megjelent dr. Ad-
ler Illés főrabbi, dr. Fábán Béla és dr. Ballagi Ernő is,
Balla Károly, elnök bejelentette hogy az emelt héten hat-
van pár cipőt adományoztak a szegény gyermekeknek.
Schlanger Mór, Magyar Miklós, Balla Károly 10-10.000 ko-

Könnyű, kényelmes, elegáns. Valamint ele-
gáns női fehérneműek, ágykészletek.

GERŐ, Budapest, VII., Király-utca 69. sz.

Közvetlen a Király-színháznál

Telefon: József 70-72

ronával, Barta B. Béla 5000 koronával járult hozzá a zsidó gyűjtemények alapjához. A vendégeket, akik a zsidó jótékonyágot dicsőítették beszédekben, Révész Sándor dr. üdvözölte.

— Százezer korona. Pollatschek Ernő posztónagykereskedő százezer koronát adományozott a külföldön nyomorgó zsidó diákok számára.

— Halálozás. Lefkovits Menyhértnek született Kohn Szeréna Hajdusámson, február 28-án rövid szenvedés után elhunyt. Február 27-én temették óriási részvét mellett. Schreiber főrabbi emelkedett szellemű beszédében méltatta érdemes életét.

— Halálozás. Úzv. Fisch Jakabné, szül. Fisch Ida március 20-án 62 éves korában elhunyt Nyírbátorban. Március 21-én temették a nyírdérszi temetőben.

Sulyos csapás érte Pásztor Béla hitsorsosunkat, a „Cutis” és „Mészárosok Bőrgyára” igazgatóját, az óbudai hitközség választmányi tagját. Nemeslelkű neje, ki mint az óbudai izr. nőegylet igazgatója is áldásos tevékenységet fejtett ki, mintaképe a jó feleségnek, testvérnek és rokonnak, rövid szenvedés után elhunyt. Temetése 1. hó 27-én délután volt a farkasréti temetőben, óriási részvét mellett. Dr. Kiss Arnold főrabbi hűszíntartó szívetrázó beszéddel az elhunytat.

— A nyíradai izr. leányegylet március 18-án igen sikerült teaestélyt rendezett. A tiszta jövedelemből az egyesület vezetősége 10.000 koronát az Egyenlőség szerkesztőségéhez küldött a külföldön tanuló zsidó diákok javára.

— Saison utáni árak Breitfeld szücsnél, Váci-utca 10.

— Wörner J. és Társa Gépgyár Rt. március hó 19-iki közgyűlése a kimutatott 5.822.336 K nyereségből az 1922. évi osztalékot a 3. számú szelvény beváltása ellenében 30 koronában állapította meg, melyet március hó 22-től kezdve a társaság pénztára (V., Váci-ut 48.) fizet ki.

— A Dr. Just-féle Izzólámpa és Villamosság Gyár Rt. közli, hogy közgyűlése az 1922. év osztalékát részvényenként 17 koronában (10 százalék) állapította meg. A szelvények április 1-től a Magyar Országos Központi Takarékpénztárnál válthatók be. A közgyűlés elhatározta az alaptőkének 100.000.460 koronáról 150.000.690 koronára való fölemelését. A részvények névértékét tőzsdei jegyzése céljából a tartalék alapból 170 koronáról 200 koronára emelték. Az igazgatóság új tagjaivá gróf Széchenyi Viktor (elnök), Hermann Miksa műegyetemi tanár és Wittmann Rezső vezérigazgató, az amerikai érdekeltiség képviselőjében Szédő Dániel gyár-igazgató választották meg.

— Beszédképző gyógyító tanfolyama. VII., Bethlen-tér 2. Tanfolyamvezető: Kanizsai Dezső tanár. Vizsgálat hétköznaponként délután 4-5 óra között.

— Zenei hírek. Aage Madelung, az ismert világhírű dán író, Tóth János, az ismert budapesti művészhedűépítő-mesternél egy koncerthegedűt rendelt a felesége számára, aki elsőrangú francia hegedűművész. Az író most levelet küldött egyik budapesti íróbarátjának, amelyben magasztalja a Tóth mester által alkotott kiváló magyar hegedűt. Azt írja, hogy a felesége, mióta ezen a hegedűn játszik, régi J. B. Guadagnini olasz hegedűjét félretette. Burmester Willy, a világhírű hegedűművész is kipróbálta a Tóth-hegedűt Aage Madelungéknál és kijelentette, hogy az általa ismert modern hegedűk között Tóth mester alkotása a legkülönb. Ezekből azt lehet következtetni, hogy a magyar hegedű ma a legkülönb az összes modern hegedűk között.

Elvesztettük mindenünket! A legszeretőbb feleség, a legjobb, a legdrágább, a legönzetlenebb testvér, sógornő, a legnemesebb lélek

Pásztor Béláné

Schossberger Friczi

nincs többé! Örökké gyászoljuk, örökké siratjuk!
Áldja meg az Isten haló porait!

Temetése 1. hó 27-én volt a farkasréti temető halottasházából.
Pásztor Béla, özv. Lederer Mórné, Gyűrky Gyuláné és kisleánya.
Baba, dr. Schiffer Ödön és neje.

Velünk érez az egész rokonság és minden jóbarát.

Mielőtt **777** edényt vásárolna, tekintse meg az újonnan megnyitott

Világgedényáruház r.-l.

látványosságot képező raktárát olcsó reklám-áráival
VIII., Népszínház-utca 29. sz.

Dr. Réh Béla

Elektromágneses gyógyintézete

az összes modern villamos és sugaras gyógy módokkal

Fájdalommentesen gyógyít!

ideg-, rheumás-, köszvényes- és ütőerőbajokat.

VII., Vilma királyné-ut 13.

Kérjen prospektust!

Telefon! József 26-24.

Hálószobákat

ebédlőket, triszobákat, szalon- és klubgarnitúrákat, konyhá- és előszobaberendezéseket legmérsékeltébb árban szállít:
Sándor Ignác bútorgyára, Dessewffy-utca 18

Sírkövek és hősi emléktáblák a legolcsóbb árban
ADLER J. kőfaragó iparos
sírkőraktárában
Budapest, Károly-körút 7

Adler szücs Alaska róka-, szürke róka- szürke farkas- és szörnyekabátok a legújanyosabb árban
VI., Király-utca 94.

Kocsiraktár elegáns nyitott hintók, gazdasági és munkafajta más kocsik a legolcsóbban
DEUTSCH, Egressy-ut 4. Ugyanott kocsifényezést legújanyosabban vállalok.

TENNIS-FOOTBALL SPORTCIKKEK
Fényképezőgépek és látcsövek értéke és eladása
RADÓ, Budapest, IV., Egyetem-tér 5. szám

A pesti izr. hitközség főtisztelendő rabbina-tusának felügyelete alatt álló

Husvéli פסח פסח fűszerárak

Az alant felsorolt husvéti fűszerárak kaphatók március hó 18-ától a hitközségi פסח פסח fűszer-akció

VII., Kertész-utca 19. sz. a. üzlethelyiségében

Vidéki megrendelések VII, Sip-utca 12. földszint 4. alá küldendők

Kapható fűszerárak: cukor, Santos kávé, pörköltkávé, Ceres, bors, gyömbér, fahéj, dió, só, aszalt-szilva, tea, citrom, ételolaj, paprika, szappan, bor, szilvorum, maceszliszt, reibmacesz

30.000 K felüli rendeléseknél a számla előzetes kifizetésénél (VII, Sip-utca 12. földsz. 4.) a megrendelt árut díjtalanul házhoz szállítjuk

Strófák a zsidó szivről

Tanítványaim, kik uzsonnapénzüket hozzám hordják, hogy egy-egy fillérrel hozzájáruljanak a magyar zsidó diákok nyomorának enyhítéséhez, küldik ezt az 5000 koronát. Meleg szívvél, szeretettel adják. Neveket nem említek, — mind aranyos szívé, jó zsidó gyerek.

Kecskemét.

Dr. Borsodi József, főrabbi.

A mellékelt 500 koronát a külföldön tanuló egyetemi hallgatók részére küldöm azzal a kívánsággal a jó Istenhez, hogy a „La Coruna”-hajó szerencsésen érjen utasaival rendeltetési helyére...

Budapest.

Zoltán Sári.

Súlyos betegségem rossz óráiban sokszor gondolok szeretett diáktársaimra. Én már nem tarthatok velük a tanulásban, de a szívem teljes melegével velük van. Azok, akik messzi idegenben küzdenek egy jobb jövő reményében a zsidó eszme szolgálatában — fogadják jó szívvél csekély, 2000 koronás adományomat.

Ujpest.

Márkus Dezső.

Annyira meghatott Lednér Sándor beszámolója, hogy elhatároztam: nélkülözni akarom, amit csak nélkülözhetek, de a külföldre kényszerült fiainkat és leányainkat támogatni fogom. „Bszám lév” küldöm ezt a 300 koronát.

Balatonboglár.

Róna Jakab, tanító.

A Mindenható iránt, aki megengedte, hogy felgyógyuljak nagy betegségemből, úgy rogom le hálám, hogy öcsém-mel együtt 1000 koronát küldünk a külföldön színlódó magyar zsidó ifjak részére.

Nagykanizsa.

Steiner Oszkár és Károly.

A február 25-én nálam tartott estélyen jelen volt csongrádi ifjuság 2000 koronás adományát eljuttattam a külföldön nyomorgó zsidó diákok segélyezésére.

Csongrád.

Csillag Mór.

A földesi zsidó iskola két növendéke: Mandel Béla és Schliesinger Lajos VI. oszt. tanulók, valamint Markbreit Dezső debreceni lakos purimi gyűjtését: 4015 koronát, eljuttattam a külföldi izr. diákok pászkájának költségeire.

Földes.

Klein Emil tanító.

A purimesti bálon nem feledkeztem meg külföldön szenvedő diákjainkról: 4900 koronát gyűjtöttem nekik, Zsidó és keresztény egyaránt adott...

Nyiregyháza.

Grünfeld Jolán.

Békéscsabáról távozóban feleségemmel együtt elhatároztuk, hogy szerény tehetségünkhöz képest néhány falatot juttatunk külföldön nyomorgó diákjainknak. Ezer koronát küldünk...

Békéscsaba.

Bokor Géza és néje.

Második polgárista vagyok, de zeneakadémiát is végzek. Már fel is léptem. Bátyám realista: ő is hegedül. Egy este vendégeink voltak. Akinek elhúztam a nótáját, attól pénzt kértem a külföldön tanuló szegény egyetemi hallgatóknak. Feri öcsém is segített kérni. Így gyűlt össze 2400 korona. Tessék elküldeni a diákoknak...

Eger.

Markstein Lili, Imre és Feri.

Szerény fizetésű leány vagyok. Főnöknőmet születésnapja évfordulóján évről évre pár szál virággal szoktam üdvözlölni. Az idén megváltam a virágokat 1000 koronával a külföldön nyomorgó hitvorsos főiskolai hallgatók javára.

Budapest.

S. Sz.

Két hónapja Szlovákiában mentem férjhez, de azért kötelességemnek tartom 50 korona magyar értékét elszármaztatni a külföldi zsidó egyetemi hallgatók javára.

Tornyosnémeti.

Görög Artur.

Purimkor maszkák voltunk: kaptunk 380 koronát. Ezt Apuka kiegészítette 500 koronára és mi elküldjük a külföldön nyomorgó egyetemi hallgatók felsegítésére.

Szilksó.

Spiró Rezső és Sándor.

Purimi házimulatságunk alkalmával 16.000 koronát gyűjtöttem a külföldön nyomorgó zsidó egyetemi hallgatóknak. Igaz, hogy az urak beverték az ablakunkat s a mulatságunkat megzavarták, de azért a kötelességemről nem feledkeztem meg.

Bácsalmás.

Stein Feri.

Szeretett nagyszüleimnek, Schweiger Mórnak, a Franklin-Társulat főmüvezetőjének és nejeének aranylakodalmát ünnepelve, igen szűk családi körben 10.300 koronát gyűjtöttem, felerészben a Zsidó Főiskolai Stövetségnek, felerészben a külföldi zsidó diákoknak. Bár minden ünneplő zsidó családban követnék példáját...

Budapest.

Dr. Fehér Árpád.

Főszerkesztő Ur felhívása folytán, hogy még bőjt árát is segítsük véreinket, — Armuth Irén eljegyzésekor 6750 koronát gyűjtöttem a külföldön szenvedő magyar zsidó egyetemi hallgatóknak. Minden alkalmat meg fogok ragadni, hogy e nemes cél napszámasa lehessen.

Nagykanizsa.

Biró István.

Testvéreimnek, a külföldön színlódó zsidó diákoknak, szántam ezt az 1000 koronát.

Ujpest.

Steiner Mariska.

Belluska leányom eljegyzésén Grosz Rózsá (Nyirbátorról) 4200 koronát gyűjtött a külföldön nyomorgó főiskolai hallgatóknak.

Mátészalka.

Klein Sámuel.

Barátságos összejövetelünkön külföldön éhező testvéreinkre gondoltunk és 1150 koronát adtunk össze felsegítésükre.

Nemesapáti.

Goldstein Benő.

Rokonom, Krausz Idus esküvőjén a legjobb bizu étkek fogyasztása közben eszünkbe jutottak a külföldön éhező zsidó diákok. 1200 koronát gyűjtöttem nekik.

Jánosháza.

Kohn Hermanné.

Nagymamától kaptam 100 leit. Ennek öröme ezt a csekély 100 koronát a külföldön küzködő zsidó diákoknak küldöm.

Budapest.

Werther Éva.

Örömmel számoltam meg megtakarított pénzecskémet. Éppen 1000 korona. Jaj, de jó lesz ezt elküldeni a külföldön nyomorgó zsidó diákoknak.

Kaposvár.

Roth Iluska.

Elhagyott külföldi hittesvéreimnek küldöm megtakarított 800 koronámat.

Pusztá-Ecseg, Cserepes.

Pauker Klára.

Elhatároztuk, hogy gyűjtünk a külföldön éhező diákok gyermekeknek. Gyűjtöttünk is 2170 koronát.

Siófok.

Bauer Erzsébet, Kremsier Klára, Rothschild Boriska, Glancz Lacika.

Ajándékba kaptam nagymamamtól ezt az 1000 koronát. Felét a külföldön nyomorgó főiskolai hallgatóknak küldöm, másik felét Pick Dávid kisleányának.

Budapest.

Schwarz Andor Barna.

A félélvi szünet alatt rokonainktól 1300 koronát gyűjtöttünk a külföldön tanuló zsidó ifjaknak.

Budapest.

Fürst Judith és Erzsé.

Az ezüstlakodalmom vendégeitől 1000 koronát gyűjtöttem, ehhez nagybátyám adott még 500 koronát. Elküldöm ezt az 1500 koronát a Wienben küzdő főiskolai hallgatóknak.

Szolnok.

Langfelder Bella.

Rózsika lányom eljegyzésén 6000 koronát gyűjtöttünk a külföldön nyomorgó zsidó egyetemi hallgatóknak és 5000 koronát a vakok és más szenvedők részére.

Gönczruszka.

Grosz Ignác.

Külföldön nyomorgó zsidó hittesvéreim felsegítésére mellékeltem küldök 500 koronát.

Budapest.

Grosz Magda.

Édesapánk születésnapja alkalmából a szokásos ajándék helyett 1000 koronát küldünk a külföldi zsidó diákok felsegítésére. Édesapánk bizonyára jobban fog emne örülni, mint a születésnap ajándékának.

Budapest.

Bolgár Lajos, György és Magda.

Összespórolt pénzem, 500 koronát, elküldöm a külföldön nyomorgó zsidó diákoknak.

Szigetvár.

Bellák Rózsika.

Peszachi istentiszteletek.

I. A FŐTEMLOMOKBAN:

1. A dohány-utcai templomban.

Március 31-én (este, Erev):

Lazarus Adolf főkantor.

Április 1-én (első nap):

Dr. Fischer Gyula főrabbi, Lazarus Adolf főkantor.

Április 1-én (este):

Lineczky Bernát főkantor.

Április 2-án (második nap):

Dr. Hevesi Simon főrabbi, Lineczky Bernát főkantor.

Április 6-án (este):

Lazarus Adolf főkantor.

Április 7-én (hetedik nap):

Dr. Fischer Gyula főrabbi, Lazarus Adolf főkantor.

Április 7-én (este):

Lineczky Bernát főkantor.

Április 8-án (Hazkara-istentisztelet):

7 órákor: Licht Izráel kántor, 9 órákor: Lineczky Bernát főkantor, 12 órákor: Lazarus Adolf főkantor.

2. A rombach-utcai templomban.

Március 31-én (este, Erev):

Abrahamsohn Manó főkantor.

Április 1-én (első nap):

Dr. Adler Illés főrabbi, Abrahamsohn Manó főkantor.

Április 2-án (második nap):

Feldmann Mózes főrabbi, Abrahamsohn Manó főkantor.

Április 7-én (hetedik nap):

Abrahamsohn Manó főkantor.

Április 8-án (nyolcadik nap):

Dr. Adler Illés főrabbi, Abrahamsohn Manó főkantor.

II. A KÖRZETI TEMPLOMOKBAN:

1. V. ker. Csáky-utca.

Első nap:

Dr. Weisz Sámuel rabbi, Licht Izráel kántor.

Második nap:

Dr. Adler Illés főrabbi, Licht Izráel kántor.

2. VI. ker. Aréna-ut.

Az összes ünnepnapokon:

Dr. Weisz Miksa rabbi, Rosenfeld Antal kántor.

3. VII. ker. Zuglő.

Az összes ünnepnapokon:

Dr. Lázár Dénes rabbi, Farkas Emil kántor.

4. VIII. ker. Nagyvárosház-utca.

Az összes ünnepnapokon:

Dr. Scheiber Lajos körz. rabbi, Rosenberg Armin rabbi, Spitzer Jakab kántor.

5. IX. ker. Páva-utca.

Az összes ünnepnapokon:

Dr. Farkas József főrabbi, Klein Elías kántor.

III. HAZKARAH-ISTENTISZTELETEK:

1. Hunyadi-utca (leánygimnázium).

Április 8-án (9 órákor):

Dr. Havas Manó rabbi, Károly Leó kántor.

2. Wesselényi-utcai fiúiskola.

Április 8-án (7 órákor):

Dr. Leipniker Mór rabbi, Bréger Simon kántor.
1/2 10 órákor: Dr. Grossmann Zsigmond rabbi, Tullmann Viktor kántor.

Hová megyünk e héten?

(Belépődíj nélküli kulturális előadások.)

Kedden, április 3-án d. u. 6 órákor a Csáky-utcai templomban (V., Csáky-utca 3.) dr. Weisz Miksa rabbi, a Ferenc József Orsz. Rabbiképző Intézet tanára előadást tart a szefiráról.

Kedden, április 3-án este 9 órákor a fővárosi Vigadóban a Zsidó Magyar Főiskolai Hallgatók Országos Szövetségének művészeti elnöke dr. Paul Weingarten zongoraművész és Erica Wagner, a wien-i Deutsches Theater tagjának közreműködésével. Jegyek a Szövetségben (VIII., Rákóczi-ut 17.) Fodornál (Váci-u. 1.) és a helyszínen kaphatók.

Szerdán, április 4-én este 7 órákor a Kadimah cserkészcsapat ujbudapesti vezetőségének első kulturális elnöke az Ujbudapesti Közművelődési Kör dísztermében: 1. dr. Hevesi Simon főrabbi előadása, 2. Ascher Oszkár szaval, 3. Fischer Henrik főkantor énekel Kertész zongorakísérete mellett.

Szerkesztői üzenetek

R-A-H-K Győr. Olyan zsidó gyógypedagógiai intézet, mely szellemileg visszamaradt gyermekek elhelyezésére szolgál, nincsen. Budapestben, a Zuglótérben van egy Gyógypedagógiai Gyermekekszanatórium, melynek igazgató-főorvosa dr. Révész Margit zsidó. E szanatórium közeli címe: I. kerület, Zuglótér, Remete-ut 18. szám. Természetes, hogy egy szerény javadalmazás magántisztviselő gyermekét ide nem adhatja, mert a mai viszonyok között a gyermek eltartása oly nagy költséggel jár, melyet csak vagy a szülők teremthetnek elő. Forduljon a Budapesti állami gyógypedagógiai nevelő intézethez, I. Alkotás-u. 53., itt talán kedvezőbb feltételek mellett volna a gyermek elhelyezhető. — Hadiözege. A felvetett kérdésben forduljon felvilágosításért a Magyar Izr. Nőegyletek Országos Szövetségéhez (Minsz) VIII., Rákóczi-ut 17. — Kiskőrös. A levelemben említett két Petőfi-verset nem kaptuk kézhez. — Knopfler Sándor Sátoralfajhely. A szabadkai hitközség néhai nagynevű papjának, dr. Singer Bernátnak emlékére felállítandó Szeretetház részére annak idején beküldött adományát lapunk gyűjtési rovatában már kimutattuk. Ezt az összeget — tekintettel az ártatlanság körülményességeire — egyelőre még nem juttatjuk el rendeltetési helyére. — Ecker László Nyíregyháza. Beküldött kis verse erős hazafias érzéstől van áthatva, de nem űti meg a mértéket. Nem közölhetjük. — György Ervin S.-A. Újhegy. Versei tehetségre vallanak. Helyszükre miatt, sajnos, nem közölhetjük. — W. S. Budapest. Kérésünk sajnálatunkra nem tehetünk eleget. A magyar zsidó földhírtokosok és nagybérlok névsorával nem rendelkezünk. Forduljon talán az Országos Magyar Gazdasági Egyesülethez (Omge), IX., Köztelék-u. 8. — Afra. Párizsi költeménye tehetségre vall. Sajnos, lapunk korlátozott terjedelménél fogva verseinek helyet nem szoríthatunk. — H. E. Versei nem közölhetők. — B. M. Csongrád. A Joint Distribution Committee magyarországi bizottsága (VII., Damjanich-utca 48.) a közepesizálybeli existenciák felségélyezésére a költségek nyújtását egyelőre beszüntette mindaddig, míg egy-egy állandó jellegű hitelintézet alakul. — S. I. „Eszter királyné és Mordechai örök emlékeztető” című dolgozatát megkaptuk. Értekezésünk azonban — sajnos — lapunkban helyet nem szoríthatunk. — Bedő Miklós Rákosszentimihály. Szép és megfogó kis novellája tehetségre vall — lapunk mértékét azonban nem űti meg. — K. D. A pászka-szolgáltatás a hitközség autonóm joga, de ez nem jelenti azt, hogy tagjaitól a pászkát megtagadhatja. — Kézalkalmazott. A pászka előállítása és árusítása a 14.040/1889. számú keresk. min. rendelet szerint a hitközség autonóm joga. Ebből következik, hogy a pászka árát a hitközség tetszése szerint állapíthatja meg. A pesti hitközség a közalkalmazottak részére olcsóbb pászkát szolgáltat ki. Múltános volna, ha az orthodox hitközség is követné ezt a példát. — K. M. Szolnok. Az áttérésről az 1868. LIII. t.-c. 1-8. §§-al intézkednek. Az áttérni kívánónak ebbeli szándékát két tanu jelenlétében kell kinyilatkoztatnia saját hitközségének lelkésze előtt és ezen nyilatkozattételt 14 nap eltelté után, de legfeljebb 30 nap előtt ugyancsak két tanu jelenlétében meg kell ismételnie. Erről bizonylat állítatik ki. Csak ily bizonyítvány alapján vehető fel az áttérni szándékozó román, kath. leány a zsidó felekezeti kebelében. — B-r L-né Pásziló. A kért hittankönyvért forduljon közvetlenül a szerzőhöz vagy a pesti izr. hitközség tanfelügyelőségéhez (VII., Sip-utca 12.). — S. B. Sándor Kiskőrös. Megértjük, hogy a nyomorgó zsidó diákság szomorú sorsa önben fájdalmas költői hangulatokat ébreszt, azonban érzéseinek formába öntés nem űti meg a közölhetőség mértékét. — Z. S. Cikke rendkívül érdekes és tanulságos. Mielőtt azonban cikkét leközzelnénk, kérjük, hogy nevét legalább velünk közölni sziveskedjék.

FEHÉR PORCELLÁN háztartási edények
legolcsóbban beszerezhetők kilogrammonként
Farkas József
üveg- és porcellánkereskedés, Budapest V, Lipót-körút 9

Az Egyenlőség heti gyűjtése

ADOMÁNYOK: E héten beérkezett hozzánk: Tetszés szerinti közlésre: Weisz Vilmos és Mautner Arrád 1600 K, Weisz Ilonka 300 K, N. N. 200 K, Grosz Mórné 200 K. — **Szentföldi nyomorgók javára:** Faragó Lajos 1000 K, Katz Ábrahám Felsőszentiván meir bálnész-pénz 800 K, Szekeres Pálné 200 K, Dölle Zsigmond 100 K. — **Zsidó vak katonák javára:** Faragó Lajos 250 K, Luszt Sándorné 1000 K, Lederer Vilmosné 1500 K. — **Zsidó vakok intézete részére:** Szántó Lipót S.-Berzence 20 K, Brunner Lipót Cegléd 500 K. — **Zsidó leányárvaház javára:** Faragó Lajos 250 K, Szántó Lipót S.-Berzence 20 K. — **Magyar zsidó főiskolai hallgatók javára:** Teller László Vác 250 K, Lax Alminné édesanyja felgyógyulása alkalmából 2000 K, Lax Armin március havi hozzájárulás 1000 K, dr. I. F. 200 K, Forgács Rezső és neje, szül. Rosenstock Boriska adománya Rosenstock Lipótné Palánka halálának évfordulója alkalmából 10.000 K, Grünhut Rezső 800 K, özv. Hädinger Ödöné 100 K, N. N. Felsőgalla 1500 K, E. és E. 1000 K, Vajszló Kereskedelmi Bank Részvénytársaság 5000 K. — **Külföldön tanuló magyar zsidó főiskolai hallgatók javára:** Kunszentmiklósi izraelita leányegylet 10.000 K, Újpesti József-Egylet által március 14-én rendezett malinét tiszta jövedelme felülfizetéssel együtt 20.300 K, Gottlieb Ilonka és Füst Lipót esküvője alkalmából 1500 K, N. N. 13.000 K, Horváth Dezső Szeged 1000 K, Füzesabonyi fiúk és leányok gyűjtése purim-mulatság alkalmából 17.000 K, Markstein Lili, Imre és Feri Eger 2400 K, Márkus Dezső Újpest 2000 K, Bokor Géza és neje Békéscsaba 1000 K, Sturm Panni IV. oszt. tanuló és Sturm Valika II. oszt. tanuló Ózd gyűjtése 1000 K, Deutsch László Tolnatamási 300 K, Láng Károly polg. isk. tanár gyűjtése Reichmann Teréz és Glaser Rezső eljegyzése alkalmából 2500 K, Rosenberg Jakab és Fischel Olga adománya Kun Lajos isk. igazgató útján 1050 K, Engelmann Piri Baja egy társas összejövetel alkalmából 500 K, Bodánszky Lajosné gyűjtése 850 K, özv. Engel Sándorné fia, Béla, halálának évfordulója alkalmából 1000 K, Mező Pál meghalt legioobb barátja, Engel Béla halálának évfordulója alkalmából 500 K, Becker D. gyűjtése egy sziv-utcai tea-délután alkalmából 2300 K, Horn Pál I. oszt. tanuló 1100 K, Deutsch Ilonka Nyiregyháza 2000 K, ill. Bauer Mihályné 5000 K, Erdős Klára Bősárány felhavi fizetése 1000 K, Havas Ily gyűjtése családi összejövetelük alkalmából 3350 K, Marlon László I. polg. isk. tanuló Körmend gyűjtése 1000 K, Kövesi Irénke Oroszló slach-mónész szétváradása alkalmából, összegyűjtött összeg 500 K, Bölskei Lajos 200 K, Hermann Lajos 500 K, Sch. R. Béla fia doktorrá avatása alkalmából 3000 K, Traub Lili VI. polg. isk. tanuló Dunaföldvár 1376 K, Horovitz Péter II. polg. isk. tanuló Heves 20 K, Faragó Lajos 1000 K, Gombos Lipót Kisujszállás 1000 K, Schwarcz Sándor faterkedő Kecel gyűjtése 14.100 K, Polgár Jenő gyűjtése részben purimi ünnepélyükön, részben Román Jenő elsőszülött fiának pasztizáján 5000 K, Mezőberényi izr. hitközség Torda I. János hitk. elnök útján 6000 K, Grünfeld Jolán gyűjtése Nyiregyháza purim-esti bál alkalmából 9200 K, H. J. Zalaegerszeg 4000 K, dr. Mandl Henrik orvos Rákosszalota március havi hozzájárulás 1100 K, Deutsch Mór Zirc 1000 K, Binét Sándorné, szül. Deutsch Margit 500 K, S. K. 1500 K, L. M. és L. Gy. kátiányereségük 500 K, özv. Schiffer Jakabné Tolnatamási 200 K, Weber Magda gyűjtése Újpest az Egyesült Izzólampa és villamosági rt. jelmezes estélyén 7240 K, Földes Manó gyógyszerész 5000 K, Káldor Armin és Frigyes 3000 K, Krausz Anna és Füst Klári Újverbász gyűjtése az izraelita nőegylet bálján 11.200 K, dr. Ország Sándor orvos 300 K, Német Ödön 3000 K, Glück Jenő és Glück László gyűjtése 1700 K, Benze László, Glück Jenő, Glück László, Breiner Nándor és Sterck Sándor által rendezett kabaré jövedelme 800 K, Gu. I. 100 K, N. N. Újverbász 20 dinár = 650 K, Róna Jakab tanító Balatonboglár 300 K, Hirschsohn Zoltán Csáktornya 3000 K, Neumann Rezső gyűjtése Tolnatamási Silberberg Rózsi és Zucker Armin eljegyzése alkalmából 8000 K, Wolf Sándor IV. elemista Újpest születésnapjára ajándéka 400 K, Adler Margit öccse szerencsés megmenekülése alkalmából 2000 K, Zoltán Sári 500 K, Mayer Aladár és neje házasságuk 4. évfordulója alkalmából 1000 K, Somogyi Zoltán és neje, Mayer Aladár és neje házasságuk 4. évfordulója alkalmából 1000 K, dr. Kovács Bódog ügyvéd Újvidék 130 dinár = 5200 K, Paksi kereskedelmi csarnok által rendezett március 17-iki ünnepély tiszta jövedelméből Rédel Ferenc útján 50.500 K, Sipos 1000 K, Löwy-család gyűjtése Szilveszter-éjszakáján 500 K, Forgács Rezső és neje, szül. Rosenstock Boriska adománya Rosenstock Lipótné Palánka halálának évfordulója alkalmából 10.000 K, B. I. 1000 K, Grosz Miksa 3000 K, Turul 2060 K, Radó Pálné Kaposvár 500 K, Árvai Béla megtakarított pénze 2000 K, Bauer A. és E. 1000 K, Szikszóli izr. ifjúság által március 4-én rendezett bál alkalmából Egermann Emil útján 20.000 K, Rosenberg Gyula és Testvére Miskolc 2000 K, Kann Sándor kereskedő Kiskunlacháza 1000 K, Kaposvári zsidó hitközség kulturális szakosztálya havi hozzájárulás 3. részlete dr. Oszmann Árpád útján 50.000 K, Balassagyarmati Kereskedők Egyesületének elsőszülött gyűjtés eredménye 19.000 K, Wassermann Rózika és M. M. gyűjtése Gross Ilonka és Wassermannmann Adolf Nyiregyháza esküvőjének alkalmából 2200 K, Egy miskolci asztaltársaság 16.000 K, Klein Miksa gyűjtése Öcsöd Fischer Samu Jenő újszülött fiának briszmilójának alkalmából 5000 K, Az Újság kiadóhivatala útján következő adományok érkeztek: S. Béla vacsorázó vendége 12.000 K, Fischer Soma és Erdős Bertalan 5000 K, Goldmann Gyula Lepsény 1000 K, R. P. Budapest 500 K, Névtelen adakozók 850 K, összesen 19.350 K, Fischer Armin és Sári 800 K, Berczeller Lili Újpest 500 K, Wasch Róza 200 K, N. N. Pécs 500 K, Feldmann Edit I. polg. és Farkas Ilonka IV. elemi oszt. tanuló purimi gyűjtése 1400 K, Grünstein Ödön Tornyánemeti 5000 K, S. B. Nagyatád születésnapja alkalmából 200 K, Blum Béla 2000 K, Csillag Rózika Szentgál 500 K, özv. Láger Lajosné Marcali 1000 K, Tolnai és Kupferstein Ocsa „Téves elszámolás” 75 K, Neu Lili és Rudi gyűjtése Körmend 1750 K, dr. Kun Lajos főrabbi gyűjtése Jászberény

Szász Arnold és Mézei Irma esküvője alkalmából 1100 K, Schaffer Rózika gyűjtése Kiskunhalas Kohn Józika barmicvohja alkalmából 8740 K, Medgyesegyházai zsidó nők Vogel Aranka útján március havi 1000 K, Miklósi Tomy 1500 K, Szentes Ödön magánhivatalnok Baglyasajla 200 K, Walder nővérek Budafok 1500 K, Goldschmid József egy fogadás eredménye 620 K, Kertész Gézané gyűjtése Székesfehérvár hűga esküvője alkalmából, szűk családi körben 3550 K, Pock Kató Pétervárára gyűjtése 6250 K, Kiss József III. realisk. tanuló gyűjtése Pécs barátai körében barmicvohja alkalmából 830 K, Szigeti Margit Szolnok gyűjtése Krausz P. fiának, Györgynek, barmicvohja alkalmából Szentésen 2930 K, László Zsuzsika és Kálmán B. gyűjtése Szolnok Halász Sándor barmicvohja alkalmából 3100 K, König-gyermekek gyűjtése purim-estélyen 450 K, Dölle Zsigmond 200 K, dr. Heves Lajos és dr. Heves István Szolnok 2000 K, Cziczzer Manoné gyűjtése Lányi Sándor ipolyneki lakos Imre fiacskájának pasztizája alkalmából 33 cseh korona és 200 magyar korona = 3467 K, B. S. Feleki Béla halála alkalmából koszorúmegváltás címén 10.000 K, Zsidó tisztviselők 1000 K, D. I.-né 1000 K, Temesvári izr. ifjúság purimi gyűjtése 5300 K, Szikszóli izr. nőegylet dr. Gönczi Adolfné elnök útján 3600 K, N. N. Felsőgalla 1500 K, Szávós Izidor nagyvágó és neje, szül. Grosz Berta házasságuk 25. évfordulója alkalmából 5000 K, Névtelen 10.000 K, dr. Deutsch Ignác koszorúmegváltás címén 3000 K, Schutz Mihály és neje ezüstlakodalma alkalmából gyűjtött összeg 17.800 K, W. B. 100 K, Vajszló Kereskedelmi Bank Részvénytársaság 5000 K, özv. Lusztig Mórné családja egy napl vacsora megváltása 3000 K, Steiner Ede Belcsapuzta 1700 K, Név nélkül 200 K, Nagyatádiak gyűjtése dr. Grünbaum útján 700 K, Klein Jenő Kunszentmiklós 500 K, Kaunitzer Károly Klabertelep egy fogadás eredménye 1500 K, Löwy Agneske Rém, Fischl Lázár Asszód 1000 K, Gyöngyösi főgimnázium zsidó ifjúsága által rendezett Petőfi-ünnepély alkalmából befolyt összeg 7000 K, Bán Miklós gyűjtése Miskolc Schármán Ilon és Kardos Jenő esküvője alkalmából 1500 K, Heller Annuska Kőrös 100 K, Csurgói izraelita nőegylet által rendezett 2. tea-délután jövedelméből 50.000 K, F. L. Ostffyasszonyfa 500 K, Bunzlauer Ödön Zsámbék 500 K, Goldstein Miksa gyűjtése Szentésen Weinberger Gábor újszülött fia pasztizája alkalmából 4200 K, Szántó Gyula 7675 K, Epstein Erzsike és Rózika polg. isk. növendékek gyűjtése Tiszafüred 50.000 K, Kőbányai izraelita nőegylet hangversennyel egybekötött estélye jövedelméből 30.000 K, Karpeles Mór özvegyasszony nővére esküvője alkalmából 2500 K, Fischmann Testvérek cég gyűjtése 1205 K, Grossmann Kató polg. isk. növendék Miskolc gyűjtése Grossmann Ilonka és Wertheimer Andor eljegyzése alkalmából 700 K, Bleier Lajosné édesanyja halálának évfordulója alkalmából 300 K. — **Országos Izr. Patronázs-Egylet javára:** Rácz Richtmann Mór városi tanító Kecskemét, növendékei purimi gyűjtése 6370 K. — **Zsidó nékülöző internáltak javára:** Spitzer Zelmá Paks gyűjtése 350 K, Gu. I. 100 K, Ország Henrik Szeged 500 K, Kann Sándor kereskedő Kiskunlacháza 500 K, Boros Irma 300 K, Deutsch Jakab Bakonyháza 1000 K, B. S. Feleki Béla halála alkalmából koszorúmegváltás címén 10.000 K. — **Zsidó hadifoglyak és árvaik javára:** Szántó Lipót S.-Berzence 20 K. — **Ehez zsidó gyermekek javára:** Mezőberényi izr. hitközség Tordos I. János hitk. elnök útján 1800 K, Dölle Zsigmond 200 K. — **Zsidó kórház javára:** Szántó Lipót S.-Berzence 20 K. — **Budapesti zsidó menza javára:** Ifj. Dóczi esküvője alkalmából 1000 K, Gombos Lipót Kisujszállás 500 K, Mezőberényi izr. hitközség Tardos I. János hitk. elnök útján 3000 K, Salgó Vilmos gyűjtése Veres Miklós és Adam Erzsike esküvője alkalmából 2000 K, Paksi kereskedelmi csarnok által rendezett márc. 17-iki estély tiszta jövedelméből Rédel Ferenc útján 50.000 K, Grosz Miksa 3000 K, Marcali izr. hitközség Rückländer Jakob útján 10.000 K, Rechner Árpád és társai Cegléd 4000 K, dr. Borsodi József főrabbi Kecskemét, tanítványai 5000 K, Szívós Izidor nagyvágó és neje, szül. Grosz Berta házasságuk 25. évfordulója alkalmából 5000 K, Névtelen 5000 K, Név nélkül 200 K, Csurgói izr. nőegylet által rendezett 2. tea-délután jövedelméből 50.000 K, Kőbányai izr. nőegylet hangversennyel egybekötött estélye alkalmából 20.000 K. — **Zsidó főgimnázium javára:** Faragó Lajos 250 K, B. S. Feleki Béla elhalálása alkalmából koszorúmegváltás címén 10.000 K, dr. Fabian Béla nemzetgyűlési képviselő és dr. Fabian Ferenc ügyvéd 25.000 K. — **Wien magyar zsidó főiskolai hallgatók javára:** Krausz Anna és Füst Klári Újverbász gyűjtésük az izraelita nőegylet mulatságán 11.200 K, Krausz Janka 300 K, Scheiner Márton és neje Csongrád annak öröme, hogy saját kis házukba beköltözhettek, 100.000 osztrák korona, Rosenberg Gyula és Testvére Miskolc 2000 K. — **Zsidó hárvaház javára:** Palágyi Emánuelné Oroszló 1000 K, Fenyő Lajos 250 K, Szántó Lipót S.-Berzence 20 K. — **Debreceeni zsidó menza javára:** Gombos Lipót Kisujszállás 500 K. — **Zsidó rokkant katonák javára:** N. N. Moson 1000 K. — **Gross József részére:** Földes Manó gyógyszerész 1000 K. — **Pick Dávid leánya részére:** Radó Pálné Kaposvár 500 K. — **Országos izraelita tanítóegylet javára:** M. S. 1000 K. — **Medikus-Társaság részére:** N. N. Újverbász 20 dinár = 650 K. — **Nyomorgó rabbik részére:** S. A.-né drága halottai emlékére 200 K, Szántó Lipót S.-Berzence 50 K. — **Grálitz Dávid részére:** Spitzer Sándor Szabadka 1300 K. — **F. Mór részére:** Elfer Rózika Zagypál falva 300 K, Földes Manó gyógyszerész 1000 K, S. J. Jászberény 200 K. — **Ocsai zsidó hősök emléktáblájára:** Hirschl Aranka gyűjtése 200 K. — **Fent és lent... múlt részére:** Himmler Ilonka Balassagyarmat 1000 K, özv. Stern Ignácné 500 K, Kornfeld Ferenc Moson 1000 K, S. S. és S. P. Sopronkövesd 400 K, Gu. I. 100 K, Wahler nővérek Budafok 1000 K, Bokor Nyiregyháza 500 K, Kárpát József 600 K, König Elvira Bugyi 200 K, Rosenfeld Miksa Bácsszentandrási 1000 K, N. N. Nyiregyháza 300 K, Névtelen 5000 K, Heller Ottó 1000 K, Heller Kornél 1000 K. — **Müller Gyuláné részére:** Földes Manó gyógyszerész 1000 K.

Fehérneműkelelengye, vászon, asztalnemű

FENDRICH IMRE céghez, IV., DEÁK-TÉR 3. (Modern és Breitner-palota)

szükségletnél
forduljon
bizalommal

— Országos Izraelita Kultúregyesület javára: Gombos Lipót Kisujszál-
ra 1000 K. — Újpesti árvízkarosultak javára: Péteri Rózi Pestszent-
lőrinc 500 K. I. Budapesti Könyvtár 10.000 K. Jánoshegyi izraelita
nőegylet gyűjtése Kohn Annuska és Stein Ferenc esküvője alkalmából
3400 K. — Kisa József szobrára: Mezőberényi izraelita hitközség Tar-
dos I. János hitk. elnök útján 1000 K. — Fővárosi ügyvéd 75 éves öz-
vegje részére: G. F. 200 K. — Steiner Lajos részére: G. F. 200 K. —
Özv. Fisch József részére: G. F. 200 K. — Lajosmizsei templom épí-
tésére: Özv. Kner Samu és Vida Fany édesatyja, dr. Hirschl Emánuel
emlékére 500 K. — Welsz Adolf részére: Földes Manó gyógyszerész
1000 K. — Neumann Izrael részére: Földes Manó gyógyszerész 1000 K.
— Neuwelt Ignác részére: Grünfeld Sámuel Nyiregyháza 200 K. — Özv.
Lúwy Mórné emlékére: Neumann Nándorné Debrecen 500 K. — Müller
Gyula részére: Földes Manó gyógyszerész 1000 K. — Schreiber Alu-
árné részére: Wallenstein Öskárné 1000 K.

— Az újpesti árvízkarosultak javára: Rosenberg Dávid Fínke hasza-
nált ruhaneműt küldött.

— Az izraelita leányórvaház javára: F. Fischer Amália meghalt fi-
vére emlékére egy csomag szeretetadományt küldött.

— Egyenlőség ruhaakciója: Kronberger Antalné használt ruha-
neműt, Silberstein Iz. Utóda Békéscsaba használt ruhaneműt küldött
az Egyenlőség címére szétosztás végett. Kiosztottuk.

— Hibaigazítás. Lapunk múlt számában Klein Irén elhunyt a-
lalmából dr. Rónai Alfréd 500 K-s adománya tévesen Rónai Árpád név
alatt közöltetett, továbbá Grünfeld Ignác 1000 K-s adománya kimaradt.
A végső összeg 10.000 K.

Főszerkesztő: Dr. Szabolesi Lajos,
Felelős szerkesztő: Dr. Gedő Árpád,
Felelős kiadó: Gáspár Márk, igazgató.

BUTORT

vesz és elad az Alkalmi Áruház
óriási választék
Vörösmarty-u. 23 (Király-u. sarok),
Telefó 128-48, n. Szombaton zárva,

Сeres

(Schlecht-gyártmány)

a szokott kiváló minőségben minden
fűszer-, csemege- és élelmiszer-üzletben
kapható.

“Bóni”

Gyártelep és Mezőgazdasági K.-T.

Gyártelep Nyirbátor

Központi Iroda:

Budapest, V. ker., Vörösmarty-tér 4. szám

Sürgőnycim: „BONJOL” Budapest

Telefon száma: 53-87

Biro-számla: az Osztrák-Magyar-Banknál

M. kir. Postafőosztály 8355. szám

Osztrák takarékpénztár 79683. szám

Sürgőnycim: „BÓNI NYIRBÁTOR”

Telefon: 5. sz. és 12. sz.

Mezőgazdasági és ipari szeszgyár — Központi szeszfeld-
szeszfinomító és szabadraktár — Szeszenaturáló-telep
Napraforgóolaj-gyár — Kepteolaj-gyár és finomító — Olaj-
extraktó, vámolajútó — Kereskedelmi és vámmalom
Szappangyár — Villanytelep — Mészhomoktégelygyár
Mezőgazdaság — Szőlőgazdaság

Esbe ELLINGER BÉLA WAGNER VINCE EGYESÜLT LAKKGYÁRAK RT.

VÁROSI IRODA: VI., LÁZAR-UTCA 18.

GYÁRTJA:
AZ ÖSSZES IPARI ÉS KERESKEDELMI
LAKKOKAT

GOLDBERG és KLEIN fűző- és
mázoló mesterek
Budapest, VII., Hegedűs Sándor-utca 31. szám
Vállalnak minden e szakmában vágó munkát

KIFOGÁSTALAN GALLÉR, FEHÉRNEMŰ-
STB. TISZTÍTÁS A

„KIRÁLY” GŐZMOSÓDÁBAN

BUDAPEST V, BÁLVÁNY-UTCA 23, IV, MAGYAR-
UTCA 6, VII, KIRÁLY-UTCA 15, VII, DOHÁNY-UTCA 20
Videki megbízások elintézésére postaosztály. Ugyanott fő-
meg- és rendelőmunka adjusztálás. Kelmefestés és vegylisztelés

GROSZ IMRE

BANK- ÉS GABONAÜZLET

BUDAPEST, TŐZSDEPALOTA

Telefon: 134-31, 71-10. Sürgőnycim: Börsegrosz
Gabonaosztály: V., Béla-utca 3. Telefon: 31-29.

Fióküzlet:

Budapest, VII., Rákóczi-ut-1-3. Telefon: J. 84-69.
WIEN, I., Schotteng. 9. Telefon: 15-2-75, 17-3-14.

Sürgőnycim: Groszbawar.

Elfogad megbízásokat mindennemű valuták vásárlására eladásra
átutalásokra, továbbá értékpapírok, valamint gabona vásárlására és
eladására a világ összes piacára.

PERZSA, SZMIRNA

és másfajta
szőnyegek vétele és eladása
nagyban és kicsinyben

Javításokat és mosást
a legjutányosabb árban elvállalok

Behar Elias

VII., Sip-utca 17. szám.

SZÖNYEGEK

vétele és eladása, megóvása, tisztítása és javítása.

Vogel Testvérek és Klein V., Vadász-utca 8. sz.
Telefon: 124-55.

Legalkalmasabb húsvéti ajándék!

Fényképezőgépek és cikkek

elismert kitűnő minőségben, elismert szolid árban

Családi és házi mozi

minden kivitelben, filmkölcsonzés.

Szemüvegek, orrcsipeszek

HATSCHEK ÉS FARKAS

optikai, fényképezési és kino-szaküzlet
Budapest, IV, Károly-körút 26 és Andrássy-ut 31
Telefon: 142-78

Húsvéti edényvásár

Legelőszbbs beszerzési forrás **FRIEDMANN MÁRTON** vas-
kereskedőnél. Budapest VII, Rombach-utca 13 (Zsidó-templom mellett)

Északmagyarországi Egyesített Kőszénbánya

és Iparvállalat R.-T. BUDAPEST, V. KER., 29

Alaptőke 10 millió korona.

Széntermelése a magyar szénbányászainak jelentős
kontingensét teszi ki

URBÁN SZÉNKERESKEDELMi RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A gr. Larisch Mőnnich-féle Felsősziléziai kőszén, pírészén
karwini szén- és pírészénmővek ipari és házi fűtési célokra, két-
magyarországi elárusítása. szor mőbott kovácsészén.
Ia. Import tűzifa.

Budapest, V., Nádor-utca 17. szám.

Telefonszámok: Iroda 53-40, 53-61, 53-12. Iroda (Interurban) b 1-78.
Szénraktár József 11-55. Sürgőnycim: Urbanco

BÁRÁNY OSZKÁR

TEXTILÁRUK GYÁRTÁSA

ÉS NAGYKERESKEDÉSE

BUDAPEST

U. NAGYKORONA-UTCA 11
(Szent István-tér sarok)

TELEFON: 89-69, 92-18

WIEN

(I, GÖLSDORFGASSE 2)

TELEFON: 14-4-90

SCHLEIFER SÁNDOR

KÖTÖTT-, SZÖVÖTT- ÉS
RÖVIDÁRU NAGYKERESKEDÉS

BUDAPEST

ERZSÉBET-TÉR 16. SZ.

(Nagykorona-utca sarok)

TELEFON: 185-16

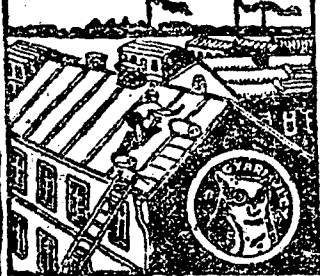
Szombat-
és ünnepnapon
zárva

KOLLARIT

BŐRLÉMEZ

KOLLARIT.

BŐRLÉMEZ NAUGSZ-KOMPO-
SITÓVAL BEFOYT
SZAGTALAN FEDÉLÉMEZ

GAZDASÁGI ÉPÜLETEK, GYÁRAK,
MALMOK BEFEDÉSÉRE ÉS RÉGI
ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE A
LEGALKALMASABB

GYÁRTJA:

EGYESÜLT, UJPEST ÉS MONFALCONE VEGYÉSZETI GYÁRAK

KOLLÁR MIKLÓS ÉS BREITNER

Közp. iroda: BUDAPEST, VI. Bajza-utca 28. ●

Csak az a valódi Kollarit bőrlémez, melynek tetején
ezen címkevel vannak ellátva. Utánzatot ne fogadjon el.

SCHRETER TESTVÉREK

BUDAPEST, KIRÁLY-UTCA 14. SZ.

ALLANDÓ
NAGY RAKTÁR
SVÁJCI ÁRUKBAN, U. M.:
ETAMINOK, OPÁLOK ÉS BATIST
SIFONOK KÜLÖNLEGES
SZÉLESSÉGEK-
BEN

CSAK NAGYBANI ELADÁS

NAPTÁR

Vasárnap április 1., niszán 15. Peszách I. és hétfő II. főünnep. Kedd, szerda, csütörtök és péntek félünnepnapok (chól-hámóed) szombat és vasárnap utolsó főünnep.

Vasárnap, ápr. 8., niszán 22., utolsó nap Peszách-ünnep. Mázkir, hétfő 23., kedd 24., szerda 25., csütörtök 26., péntek 27., szombat 28. — Heti szidra: Semini (M. 9—11. f.). — Háftoro: Vájószef ód Dovid (Sám. II. 6—7. f. 17. v.). — Szombat bejöv. 6 ó. 15 p., kimenetele 6 ó. 55 p.

PÁLYÁZATOK

Díjazás: Minden szó egyszeri beküldése 25 K, vastagon szedett betűkkel 50 K. Pályázatok felvétele: Lipót-körut 26.

KÁNTOR-METSZŐI ÁLLÁS

A daruvári zsidó hitközség pályázatot hirdet a kántor-metszői állásra. Jelen sóchet ubodek vekórah és mohel kik három elismert, konzervatív rabbiktól nyert képesítéssel bírnak, küldjék be minél előbb kellően felszerelt németnyelvű kérvényüket a hitközség elnökségéhez. Fizetés meggyezés szerint. Zeneileg képzett nőtlen pályázó előnyben részesül. Daruvár (S. H. S.), Pfeiffer Max elnök. 4624

A bonyhádi kongr. izr. hitközség pályázatot hirdet kántori állásra. Megkivántatik, hogy 40 éven aluli, magyar állampolgár legyen, jóhangú kántor, sóchet ubodek, paszkener, főként súlyt helyezünk, hogy a gimnázium és polgári iskolában a hitoktatást végezze, képesítés 3 elismert rabbi által igazolandó. Az állás azonnal betöltendő. Javadalmazás: havi 5000 korona alarfizetés, 15.000 korona drágasági pótlék, 30 kgr. kenyér, 10 kgr. fehér liszt és évi 50 métermázsas tűzifa, fél sechita és szabad lakás. A templom berendezése a Schulchaj aruch alapján áll. Ajánlatok Káiser Ede helyettes elnökhöz nyújtandók be. 3919

A kunszentmiklósi aut. orth. izr. hitközségben a még mindig üresedésben levő kántor-metszői állásra ezennel ismételt pályázat hirdet. Javadalmazás: természetbeni szép lakás, teljes liszt- és tűzifa-elátás, egész sechita, a szokásos mellékjövődelmek és készpénz megállapodás szerint. Pályázótól megkivántatik, hogy intelligens ember, magyar honpolgár, kellően előmádkozó, sóchet ubodek vekórah legyen. Kérésitést, eddigi működést, kor- és családi állapotot feltüntető okmányokkal felszerelt kérvények f. évi április 1-én 15-ig aláírottához küldendők. Meghívottak utókötség megérteztik. Az állás május 1-én elfoglalható. Használtság gévül nem főrog tenn. Kunszentmiklós, 1923. március 22. Schwartz Lipót, hitk. elnök. 3940

A kunszentmártoni orth. izr. hitközség hitoktatással egybekötött és azonnal elfoglalható kántor-metszői állásra pályázatot hirdet. Pályázhat három elismert orth. rabbiktól képesítő levéllel bíró olyan intelligens magyar állampolgár, aki az elemi és polgári iskolában a hitoktatást vállalja és ellátni képes. Mohel előnyben részesül. Eddigi működést, életkort, családi állapotot és a képesítést igazoló okmányok az előjárásához benyújtandó magyarnyelvű kérvényhez melléklendő. Fizetés meggyezés szerint, utazási költség csak a meghívottak lesz megterítve. Kunszentmárton, 1923. február 14. Dr. Neuberger Márk hitk. elnök. 3967

ELŐMÁDKOZÓ-METSZŐI ÁLLÁS

A zsáki izr. hitközség pályázatot hirdet április 1-ji belépésre egy kiscsaládú előmádkozó, sóchet ubodek vekórah állásra. Pályázótól megkivántatik, hogy képesítést három rabbi által igazolja. Díjazás egy évre 12 mázsa buza, százhuszezer korona, husz mázsa fa és természetbeni lakással. Farkas Mór hitközségi gondnok. 3932

TANÍTÓI ÁLLÁS

Teljesen osztatlan VI. osztályu elemi népiskolánknaál nyugdíjazás folytán a tanítói állás megüresedett és erre pályázatot hirdetünk. Pályázhatnak szigorúan vallásos tanítók, akik a héberben is kellő jártassággal bírnak. Fizetése államsgélllyel lesz kiegészítve. B-listások és nőtlenek, tekintve a lakásbiányt, előnyben részesülnek. A kommun alatti magaviselet igazolandó. A tanító tisztességes megélhetéséről a hitközség gondoskodik. Az állás f. évi május 1-én, de legkésőbb augusztus végén elfoglalandó. Kérvények a dunaföldvári izr. iskolaszékhez intézendők. 3939

Tanítónőt vagy tanítót keresek, ki helyben magániskolát nyitna. Lakás, fűtés és teljes kosztion kívül garantálok havi 8000 korona jövedelmet. Iskolatársulat alakítása is lehetséges. Lebovits József magocsi ker. főrabbi. 3862

HITOKTATÓI ÁLLÁS

Fiatal böchert vagy vallásos magányos embert keresünk, ivritől gamóreig való tanításra, teljes ellátással. Fizetés meggyezés szerint. A metszői tudományt is megtanulhatja nálam. Weisz Salamon Komádi. 3983

Carmen-Mozgó

Erzsébet-körut 8. Tel.: J. 129-54.

Márcias 29-31-ig

Az első házasság
A sír mélyén

Telefon J.: 121-68. **NEMZETI ROYAL-ORFEUM** Minden este 1/2 8 órakor.

Aranymadár utolsó hete Április elsején új műsor és új operett.

Kis Komédia Budapest, VI., Ráday-utca 18. Telefon: 14-22.

Ma „A kaméliás tyúk” és „Wien-Berlin”
Hott és Steinharttal előszerepekben. Kezdeté 7 1/2 órakor

Fővárosi
CIRKUS
Városliget
Telefon: 55-55.

Húsvétvasárnap, április 1-én d. u. 1/2 4 órakor
nagy megnyitó előadás
Breitbart vaskirály
felléptével

Butorokat legolcsóbban vásárolhat Pártos-nál, Andrássy-út 52. szám. (Bejárat Eötvös-utcában)

ZSÁK

ponyva, zsinag kaphatók
SCHILLINGER MIKSA R.T.
Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. sz.
Zsák- és ponyvakölcsönzés.

Neumayer Fülöp R.T. áruháza

Budapest, V. kerület, Deák Ferenc-tér 7. szám
Erzsébet-tér sarok, Telefon 11-21.
Nagy raktár: Mindennemű szőnyeg, bútorszőve, függöny, terítő, átvélők, csínvat mőketelekből és plüssökből.

DEUTSCH ERNŐ ES GÁBOR

kézműárkereskedés

Budapest, V., Fürdő-utca 11.
(Marokkói-ház)

Benzin, petróleum, olaj

Maróanyagok és mindennemű szállít-
mányozási áruk tárolását, vámkezelését
és szállítását legelőnyösebben vállalja

BUCHSBAUM JAKAB szállító
Központi iroda: V., Vadász-utca 10. sz.

KERTESZ ANTAL

MECHANIKAI ÉS KÉZIMUNKA
CIPŐGYÁRA

BUDAPEST, VII., NEFELEJTS-UTCA 38. SZÁM.
KÖZPONTI IRODA: TELEFONSZÁM JÓZSEF 24-89.

FIÓKÜZLETEK: VII., Rákóczi-út 64. sz. Telefon: József 134-56
VI., Teréz-körut 10. sz. Telefon: József 72-53.

Mechanikai-üzem:
VII., Nefelejts-u. 38.

Kézimunka-üzem:
VII., István-út 10.

Gyártmányok: bakancs, csizma, középsfinom és legfinomabb
férfi-, női- és gyermek-, valamint luxuscipők
ALLANDÓ NAGY RAKTÁR ÉS VÁLASZTÉK

Fűszer- és csémege-üzlet
Budapest, V., Lipót-körut 11.
Telefon: 339.

PICK J.
ALAPITTATOTT 1897.

Cukorka-különlegességi üzlet
Budapest, V., Lipót-körut 15.
Telefon: 170-98.

APRÓ HIRDETÉSEK

Hirdetési díjazás: Minden szó egyszeri beiktatása 30 K, vastagon szedett betűkből 60 K. Apró hirdetések felvétele: Lipót-körút 21. Jelligés levelek keltős borítékban ugyanoda intézendők. Apróhirdetések előre fizetendők.

HÁZASSÁG

FISCHER házasságokat csak jobb körökben ajánl. Ajánlata komoly és megbízható. Telefon József 129-51. Dohány-utca 68. 3962

NŐSÜLNE fővárosi kereskedő. Nősülne földbirtokos, gyáros, jó módú vidéki kereskedő. Megbeszélés mindennap 9-6-ig. Fischer-nél. 3962/I.

FÉRJHEZMENNE urleány nyolcmillióval, urasszony 15 millióval. Bővebbet Fischernél. Dohány-utca 68. 3962/II.

VIDÉKEN lakó nővérem részére, kinek lakása, hozománya, kelen-gője van, jobb családból való iparost keresek, kinek existenciája ott biztosítva lesz. „Ott-hon” jelligés levelet kiadóba. 4616

MEGNŐSÜLNE 50-60.000 szokol-lal, jömenetelű bőrkereskedéssel rendelkező fiatalember. Komoly ajánlatokat „Házias” jelligére kiadóba kérek. 3945

BENŐSÜLNE 46 éves özvegy 15 éves leánykával, a Fővárosi közlekedési vállalatnál alkalmazott, fűszer- vagy hasonló üzletbe, esetleg önálló műhelybe. Gyermektelen özvegy vagy idősebb leány ajánlatát „Gyermekszerező” 4625 jelligére a kiadónvatalba kérek. 4625

TÁRSASÁGBELI urasszony legdiszkrétebb módon közvetít házasságokat. Doktorné, Rákóczi-ut 14/vannagy, II. 20. Főlepcsőház. Telefon: József 73-93. 3846

NEMÉNYI kitűnő partikat ajánl. Honorárium utólagos. Nefeletts-utca tizenhárom. 4602

URILEÁNY 25 millióval, nagyke-reskedő leánya, benősülési eshetőséggel férjhezmenne. Megbizott Nagy Jenő, Rákóczi-ut 57/B. 3963

LEÁNYOMAT férjhez adnám. Hozománya 150 hold földbirtok, amelyért 240 mázsza búzabért kap. — Megbizott Nagy Jenő, Rákóczi-ut 57/B. 3969

GAZDAG KÖRÖKBEN diszkréten közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi-ut 57/B. Telefon. (Cégnél-küli levelezés.) 3970

NŐSÜLNE iparművész Újpesten, műbutorüzem társtulajdonosa. Jövedelme havi 100-150 ezer kor. Ismeretség hiányában ezután kérem szolid, jóízű leány vagy kellemes özvegyek (30-ig) körülményes választ, aki gondolja, hogy egy produktív munkát végző férjet „Megtudna becsülni”, jelligére a kiadóba. 4633

FÉRJHEZ adnám háziasan nevelt leányomat 500.000 korona hozománnyal, 1 szoba butor és remek konyhával oly fiatalemberhez, aki a szombatot megtartja. Választ „Takarékos” jelligére. 3966

FÉRJHEZMENENDŐK vagy azok hozzátartozói bizalommal forduljanak Nagy Jenőhöz, Rákóczi-ut 57/B. 3971

OKTATÁS

KÉZIMUNKA szalónotat kalap-készítéssel kibővítettem. Iparhatóságilag mindkét szakmát tanítom. Jumperek készítését, kalapok át-alakítását vállalom. Weiszné, Kisdiófa-utca 2. 3842

NEVELŐNŐ egy nagy vidéki magyar városba orth. uri családhoz két III-ik elemi osztályú leányhoz és két I. oszt. fiúhoz felvéteket. Perfekt magyar, német, héber nyelv szóban és írásban megkivántatik. Cim a kiadóban. 3893

VOLT talmudista Ijar hónaptól hittanítói állást vállalta. Stern Béla tanító, Nagy-Léta. 3929

EGYETEMI hallgatót keresek délutáni órákra vagy korrepetálásra realista fiam mellé. Cim a kiadóban. 4623

30-40 ÉV közti perfekt német nő 3 éves gyermek mellé hosszabb bizonyítvánnyal felvennék. Szekeres. Rákóczi-ut 63. 4627

GYERMEKEKET az időn is nyaralni víz korlátozott számúban Balaton mellé. Előjegyzéseket alföldi Sebestyén Józsefné, fővárosi tanítóné, Salv-utca 9. 4628

5 ÉVES, értelmes, siketnéma kis-leány mellé keresek türelmes, jószívű leányt. Családtagnak tekintjük. Cim a kiadónvatalban. 4626

EBED vagy vacsora ellenében elemistákat tanítok. „Tanítónő” jelligé alatt leveleket a kiadóba kérem. 780

EGYETEMI hallgató jog- és államtudományi iparos tanonciskolai h. tanár, főgimnáziumi és felsőkereskedelmi isk. érettségizett tanítást vállal lakás ellenében. — Diamant Armin, VI., Felsőerdősor-utca 28. sz., III. 20. 751

NÉGY alsó realiskolás vagy polgárista tanuló méltányos díjazásért oktatom. Szíves érdeklődést Budapest, VII., Elemér-utca 17., földsz. 4. alj. Fényesi R. címre kérek. 640

KÖZEP vagy elemi iskolai tanuló korrepetálását vállalja orvos. Angolt is tanít. K. M. Dob-utca 69., földsz. 21. 670

ÁLLÁST KERESŐK

SZABÓNÓ kosztümöket és toilletteket vállal jutányosan. Házakhoz is megy. Rökk Szilárd-utca 15., II. 15. 750

VIDÉKEN, bárhol állást vállalna szegény tisztviselő, gyors- és gép-író, könyvelési és német tudással, teljes ellátással. K. I. Bpest, VII., Izabella-tér 1., I. 7. 640

IZRAELITA szigorló orvos bármilyen foglalkozást elvállal, hogy tanulmányait folytathassa. Ajánlatot a kiadóba kérek. „Szigorló orvos” jelligére. 721

ÖNÁLLÓ könyvelő, levelező, jó kiszolgáló, keres egész, esetleg fél-napos állást. Szíves megkeresések „Szombattartó” alatt kiadóba. 4632

HÁZVEZETŐNÖK, házidasszonyok kitűnő bizonyítványokkal ajánlkoznak. Rákóczi-ut 53., Házvezetők irodája. 4628

HADIÜZVEGY, fehérművek varrását és javítását vállalja. Házhoz megyek. Cim: Özv. Spitzer Józsefné, VII. ker., Elemér-utca 4. sz., I. 28. 690

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS

HÁZVEZETŐNÖKET, házikisasszonyokat ajánl „Hagenauer” irodája. Tisza Kálmán-tér 3. 4599

INTELLIGENS német kisasszonyt, ki a házi teendőkben segédkezik, gyermekek mellé felvétetik. Szalai Jenő kenyérgyár, Békéscsaba. 3933

LAKATOS tanoncok jobb házból magas fizetéssel, esetleg ellátással is felvétetnek vashutorgyárban. Dob-utca 58. 3948

JOBB izraelita nő, aki háztartást vállal, idősebb hölgyhöz kerestetik. Jelenkezhetni 2-4 között, Király-utca 93/a., II. 12. 4615

JÓ, ügyes leány, kitűnő jó bizonyítvánnyal, mindenesnek felvétetik izr. kóser házból. Meisner, VI., Bajnok-utca 25. 4617

EGY jobb nő kerestetik, ki mosáson kívül minden házimunkát végezne. Ki jó bánásmódot és állandó otthont keres, jelentkezzen Weisz Rezsőné, Népszínház-utca 33., II. 1. 4618

KÖZÉPKORU zsidó mindenes szakácsnőt keres uri háztartás. Zitter, Révay-utca 14. 4638

MEGBÍZHATÓ leány vagy magányos asszony, főzni tudó, vallásos jobb házhoz jó fizetéssel felvétetik. Családtagnak tekintjük. VII., Wesselényi-utca 71., I. 1. 640

HÁZIKISASSZONY vagy gazdaszszony, szerény, megbízható, fiatalabb, 3 tagú családhoz kerestetik. Mindenleány van. Stefánia-ut 17., földszint 1. 640

MAGÁNHÁZBAN házfelügyelő, egyedülálló, teljes ellátással felvétetik lakásesero ellenében. Kisdiófa-utca 18. 4629

EJELI PORTÁS azonnali belépésre felvétetik. Reismann Károly Budapest, Podmaniczky-utca 67. 4631

JÓ CSALÁDBÓL izr. leány vagy asszony háztartási teendőkre azonnal felvétetik. Stern, Maros-utca 29. 4630

ADÁS-VÉTEL

PREGOLIA szabadalmazott ruha-száritó bármilyen méretben hosszabbítható. Készen kapható és felelősséggel felszereltetik. Breszlauer asztalosmester Hunyadi-tér 7. szám. Telefon 160-80. 2076

VASBUTORT, RÉZBUTORT, gyermekágyat, gyermekkoszt, sodrony ágybetétet, matracokat, legolcsóbb gyári áron szállít Klein Gyula és Társa vashutorgyár. Dob-utca 58. sz. (Erzsébet-körút mellett). 3618

PAPLANOKAT legelőnyösebben csak Dorschovitz paplankészítőnél vásárolhat. Budapest, VII., Garay-utca 43. 3701

SEZLON kilencezerért, szalóngarnitúra huszonegyezerért, matracok legolcsóbban kaphatók Kazinczy-utca 49. kárpitosnál. 3762

KÜLÖNFÉLE

MÁJUSI avatásig szigorló orvos némeszívűektől lakást kér. Griesz, VII., Damjanich-utca 45. 650

SZERELŐMESTER lakását cserélné házmesterségért, hol viel is van. Kohn Ottó Rudolf, III., Lajos-utca 64. 4634

KÁRPITOS munkákat lelkiismeretesen elvállal házánál, házán kívül is. Wesselényi-utca 67. Laphi-vásra jövök. 4635

HIBÁS nő, férjühaneműekért, fehérműekért, cipőkért házhoz jövök. Springer, I., Szarvas-tér 4636

BUDAPEST Miskolc felé utaztatóban, két héttel ezelőtt, Mezőkövesd közelében imaszereim (tálcák, féllin) elveszték. A tálcák elsőrendű, nagy, valódi türkisch, majdnem új, csak az egyik felén két kis kisdörgölt lyuk beestoppolva. Kérem az illetőt, aki talán tévedésből elvette, hogy címét az Egyenlőség kiadónvatalával közölje. — Aki nyomra vezet 10.000 korona jutalomban részesül. 3930

ORTH kóser privátosztot adok husvétan át is. Özv. Katzné, Hol-ló-utca 12. 4637

NAGY szegénység miatt örökbe adnám 9 és 11 éves kislányomat, vallásos jó helyre. Cim a kiadóba. 3976

NAGY szegénység miatt örökbe adnám 7 és 5 éves kislányomat, vallásos jó helyre. Cim a kiadóba. 3977

Zománcedény, háztartási és konyhafelszerelési cikkek legjobb bevásárlási forrás. Szállodai és vendéglői edények nagy választékban László Kálmán cégnél, Budapest Király-utca 76 (Király Színházzal szemben.)

Nyomatott a Globus Nyomdai Műintézet R-T. körforgógépein, Budapest, VI., Aradi-u. 8. — Igazgató: Biró Miklós